

การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในต่อชุมชนจากการ
สนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
พฤษภาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการ ศูนย์วิทยบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร กรุงเทพมหานคร
ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานครชั้นในต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชน
เขตพระนคร” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....
(รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ดร. ศรีสุดา จงสิทธิ์ผล)

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร กรุงเทพมหานคร

พฤษภาคม 2554

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์ ปรภษานที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการเป็นที่ปรึกษา พร้อม ทั้งให้คำแนะนำและให้ข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ทั้งในเวลาและนอกเวลาทำการ และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสภารการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ดร. ชัยวัฒน์ ตันติยศ มาศ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จ สมบูรณ์

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุรชัย จิวเจริญสกุล หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปทางสถิติเพิ่มเติม และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ที่อนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ครอบครัว และผู้เกี่ยวข้องที่สนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึง กลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครไม่มากนักน้อย

วาสนา วงษ์จารุพงษ์

ชื่อเรื่อง	การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชน เขตพระนคร
ผู้ศึกษาค้นคว้า	วาสนา วงษ์จารุพงษ์
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการ ท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2553
คำสำคัญ	การสนับสนุนภาครัฐ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็น ทัศนคติ และผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน โดยศึกษาในพื้นที่เขตพระนครที่มีประชากรทั้งหมด จำนวน 12 แขวงทั้งเพศหญิงและชายที่มีอายุ ตั้งแต่ 15-71 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนประชากรเท่ากับ 61,374 คน จึงใช้วิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรสำหรับกรณีที่ทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน สูตร Yamane จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นส่งผลกระทบอย่างมากที่สุดต่อกรุงเทพมหานครในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จากผลกระทบทั้ง 4 ด้านเป็นข้อสังเกตที่ต้องใส่ใจและเจาะจงในการแก้ไขปรับปรุง เพราะจากค่าสถิติที่ออกมานั้นทุกด้านส่งผลกระทบในระดับที่มากที่สุดในความเห็นของกลุ่มตัวอย่างจึงบอกได้ว่าการท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนมีรายได้ดีขึ้น ช่วยประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานครรวมถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศแต่ในความเป็นจริงแล้ว ผลกระทบทางด้านบวกน้อยกว่าผลกระทบทางด้านลบมาก จึงเป็นประเด็นที่ว่า หากเรามุ่งเน้นไปด้าน เศรษฐกิจจนเกินไป ไม่มองถึงด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมแล้วนั้น อาจจะนำมาซึ่ง ความเสื่อมถอยของแหล่งท่องเที่ยวและถูกทำลายไปในที่สุดก็เป็นได้ ในที่นี้การท่องเที่ยวถือเป็น สินค้าจึงจำเป็นต้องมีการจัดการและบริหารอย่างยั่งยืนเพื่อส่งเสริมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นหลักเกณฑ์ที่ส่งผลดีต่อทั้งสภาพแวดล้อม

เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกล่าวคือสร้างความสมดุลในทุกด้านดังกล่าวจึงควรมุ่งเน้นไปใส่ใจและพัฒนาทางด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก เมื่อเกิดการท่องเที่ยวยั่งยืนแล้ว เศรษฐกิจที่ดีก็จะตามมาเอง แหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและถือได้ว่าเป็นมรดกชาติจึงต้องปกป้องดูแล บูรณาให้คงสภาพให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่หากมุ่งเน้นไปด้านเศรษฐกิจคือหวังใช้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความร่ำรวย กอบโกย แต่ไม่ดูแลรักษาปกป้อง เมื่อแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมหรือเสียหายลงไปแน่นอนว่าเศรษฐกิจที่เติบโตจากการท่องเที่ยวนั้นคงเป็นไปได้อย่างยาก ทั้งนี้ผลกระทบข้างต้นไม่ส่งผลใดๆ กับทัศนคติของประชาชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ โดยกลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยที่ว่า การท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและยังส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยในภาพรวมจากการที่หน่วยงานภาครัฐมีกรอบการดำเนินงาน “โครงการไทยเที่ยวไทย” ดูแลโครงการโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	2
ขอบเขตงานวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับท่องเที่ยวและผลกระทบการท่องเที่ยว.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม.....	39
แนวคิดการท่องเที่ยวยั่งยืน.....	44
แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การทดสอบเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
ส่วนที่ 2.1 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อกลุ่ม ตัวอย่างหรือสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.....	60
ส่วนที่ 2.2 ทำศนคติของชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานของภาครัฐ.....	63
ส่วนที่ 2.3 พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.....	64
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	65
5 บทสรุป.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผลการวิจัย.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	79
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	84

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.....	22
2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามเพศ.....	57
3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอายุ.....	57
4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามสถานภาพ.....	57
5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอาชีพ.....	58
7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามรายได้เฉลี่ย.....	58
8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยวที่ ชื่นชอบ.....	59
9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเดินทาง ท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร.....	59
10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการเดินทาง ท่องเที่ยว.....	59
11 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อกลุ่ม ตัวอย่างด้านสภาพแวดล้อม.....	61
12 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ด้านเศรษฐกิจ.....	61
13 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ด้านสังคม.....	62
14 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ด้านวัฒนธรรม.....	62
15 แสดงค่าเฉลี่ยของทัศนคติชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร.....	64
17	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผล กระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครต่อทัศนคติของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร.....	66

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
-----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง “การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน” ของนางสาว วาสนา วงษ์จารุพงษ์ เมื่อภาคการศึกษาที่ 3/2552 เพื่อวิเคราะห์บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อการสนับสนุนการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในของภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในแง่มุมมองด้านการแสดงความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับซึ่งถือได้ว่าแทบจะไม่เคยมีส่วนร่วมกับการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในระดับปานกลางนั้นจะให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวเมื่อมีโอกาสให้การสนับสนุนนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครใน แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครให้กับผู้อื่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เช่น การอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว การรักษาสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวและเสนอให้ภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น นอกเหนือจากนี้กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนนานๆ ครั้ง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร การแนะนำให้ภาครัฐปรับปรุงในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร การให้ความคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ภาครัฐใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการเข้าไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทางเว็บไซต์หรือโดยวิธีอื่นๆ

การที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยจึงเป็นประเด็นที่ควรคำนึงถึงว่าประชาชนมีความใส่ใจในการมีส่วนร่วมเพียงใด มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมนั้นๆ หรือไม่ เช่น อาจจะเป็นมุมมองในด้านประโยชน์ที่ได้รับของผู้มีส่วนร่วม ผลกระทบโดยรวมของชุมชนในการดำเนินชีวิต ผลกระทบที่เกิดขึ้นทางอ้อมทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม หรือข่าวสารการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐที่เข้าไม่ถึงกลุ่มประชาชนหรือการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวไม่แสดงถึงจุดประสงค์ที่ชัดเจนในการสื่อสารนั้นๆ เพราะการมีส่วนร่วมนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพในการตัดสินใจว่าจะเลือกมีส่วนร่วมหรือไม่ ความเต็มใจ และความสามารถที่

จะเข้าร่วม และไม่ส่งผลการดำรงชีวิตหรือเกิดผลกระทบทางด้านสถานภาพทางสังคม แต่เพื่อมุ่งที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นตามเป้าประสงค์ที่วางไว้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมได้นั้นเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำทางสังคมจึงขึ้นอยู่กับ เป้าหมาย (Goals) ความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Value) ความคุ้นเคยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Customs) ความคาดหวัง (Expectation) ข้อผูกพัน (Commitments) การบังคับ (Force) โอกาส (Opportunity) ความสามารถ (Ability) การสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (Support) (Reeder, 1973, p. 74 อ้างอิงใน บรรจง กนะกาศัย, 2540, หน้า 13-15) และทัศนคติของการมีส่วนร่วม ซึ่งทัศนคตินี้เป็นมุมมองแนวคิด ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง เรื่องหนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ที่เป็นไปได้ทั้งด้านบวกและลบ ชอบหรือไม่ชอบ ทัศนคติเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ การศึกษาและประสบการณ์ที่ได้รับมาตั้งแต่ในอดีต สิ่งต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดทัศนคติและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น การสนับสนุน หรือการคัดค้านซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. ทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) คือ การมีความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมที่ดีแล้วแสดงออกทางพฤติกรรมในด้านการยอมรับ ความพอใจ และการสนับสนุน
2. ทัศนคติในทางลบ (Negative Attitude) คือ การมีความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในด้านไม่ดี หรือไม่พอใจจึงมีพฤติกรรมแสดงออกที่ต่อต้าน หรือคัดค้าน ไม่พอใจ ไม่ยอมรับ
3. มีทัศนคติเฉยๆ หรือการไม่แสดงออกทางทัศนคติ (Negative Attitude) คือ การที่ไม่แสดงออกทางพฤติกรรมไม่ว่ายอมรับหรือปฏิเสธอาจจะเป็นเพราะไม่มีความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นถือได้ว่ามีทัศนคติเป็นกลาง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับด้านทัศนคติ ผลกระทบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมนั้น รวมถึงการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐในการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตเพื่อต่อยอดในการสร้างแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็น ทัศนคติ และผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาในขอบเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นใน เฉพาะเขตพระนคร ประกอบไปด้วย 12 แขวง แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงชนะสงคราม แขวงบวรนิเวศ แขวงสำราญราษฎร์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงเสาชิงช้า แขวงวัดราชบพิธ แขวงตลาดยอด แขวงวังบูรพาภิรมย์ แขวงบ้านพานถม แขวงบางขุนพรหม แขวงวัดสามพระยา

2. ประชาชนที่มีถิ่นพักอาศัยอยู่ในเขตพระนครที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปสามารถให้ความคิดเห็นต่อสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบแนวคิดของคนรุ่นใหม่ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวแล้วอีกทั้งยังสามารถมีส่วนร่วมในการสนับสนุนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในของภาครัฐได้

นิยามศัพท์

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานครชั้นในนั้นมีคำศัพท์ที่ต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ต่างๆ คือ

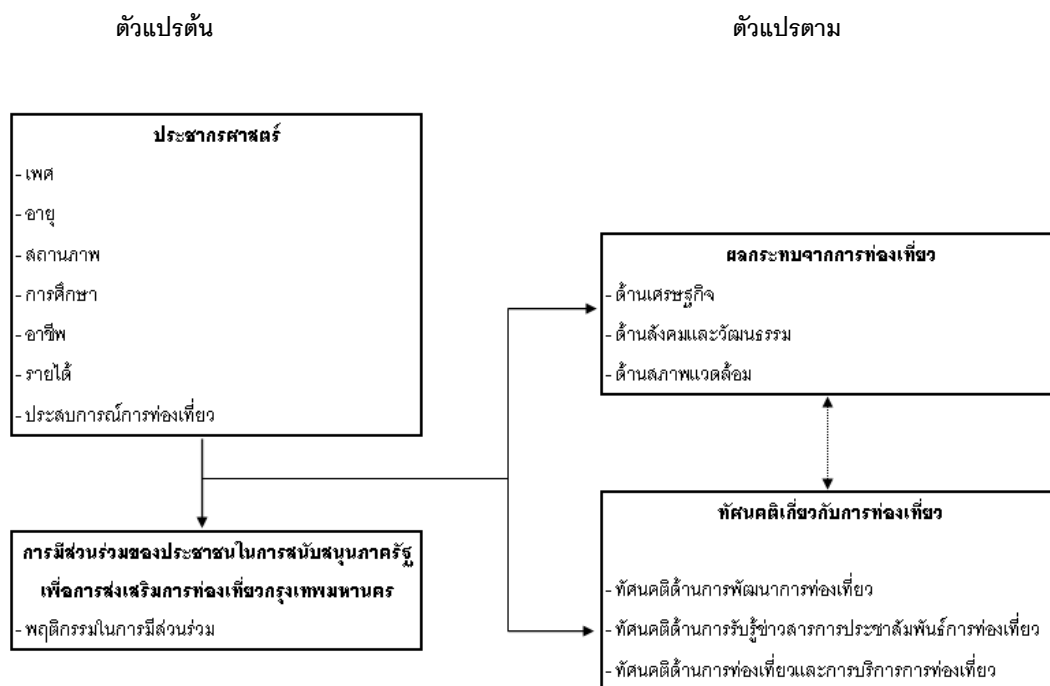
การท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปมาที่ใดที่หนึ่งที่ไม่ใช่ที่พักอาศัยของบุคคลนั้น โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อทำกิจกรรมสร้างความรื่นรมย์ทางจิตใจ โดยเป็นการพำนักชั่วคราว

กรุงเทพมหานครชั้นใน หมายถึง เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือ บริเวณที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองคูเมืองเดิม (คลองหลอด) มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตรหรือ 1,125 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ผลกระทบของการท่องเที่ยว หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านบวกและด้านลบ

หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง กรุงเทพมหานครและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยผู้ที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวและวางแผนดำเนินงานการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

H1: ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ตั้งเกาะรัตนโกสินทร์อดีตคือตำบลบางกอกซึ่งมีพื้นที่ทั้งฝั่งกรุงเทพมหานครและฝั่งธนบุรีรวมเป็นแผ่นดินผืนเดียวกันมาก่อน เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนมานานแล้ว ชุมชนนี้จึงเจริญเติบโตและหนาแน่นขึ้นเป็นลำดับ พร้อมๆ กับความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา นับตั้งแต่สมัยพระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีเมื่อปี พ.ศ. 1893 ชุมชนเมืองบางกอกนี้เจริญเติบโตขึ้นเนื่องจากเป็นเมืองที่อยู่ถัดมาจากเมืองพระประแดงซึ่งเป็นเมืองด่านสำคัญที่รักษาพื้นที่บริเวณปากอ่าวไทย

แต่เดิมนั้นแม่น้ำเจ้าพระยามีลักษณะคดเคี้ยวมากซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการติดต่อค้าขายจึงเป็นเหตุให้พระมหากษัตริย์หลายพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดหลายช่วงเพื่อลดระยะทางการเดินเรือจากทะเลไปสู่กรุงศรีอยุธยาโดยเฉพาะในสมัยพระไชยราชาธิราชได้มีการขุดคลองลัดบางกอกขึ้นจากคลองบางกอกน้อยถึงคลองบางกอกใหญ่คือบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำพระจันทร์ข้างพระบรมมหาราชวังถึงท่าเตียนในปัจจุบัน

เป็นสาเหตุให้แม่น้ำเปลี่ยนทิศทางจนคลองลัดขยายตัวกว้างออกมากกลายเป็นแม่น้ำส่วนเส้นทางแม่น้ำเดิมกลับแคบลงและตื้นเขินจนเปลี่ยนสภาพกลายเป็นคลองบางกอกน้อยและคลองบางกอกใหญ่ในเวลาต่อมา ส่งผลให้สภาพพื้นที่บริเวณนี้เปลี่ยนจากแผ่นดินผืนเดียวกันแยกออกเป็น 2 ผืนโดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาผ่ากลางดังปัจจุบัน ชุมชนบางกอกจึงเริ่มเปลี่ยนบทบาทจากหมู่บ้านสวนผลไม้และไร่นามาเป็นเมืองด่านสำคัญนับตั้งแต่ขุดคลองลัดแม่น้ำเสร็จมาเป็นเวลานานกว่า 300 ปี ตลอดสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในปี 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกอบกู้อิสรภาพคืนมาและสถาปนาเมืองด่านนี้ขึ้นเป็นเมืองหลวงของกรุงธนบุรี ด้วยชัยภูมิที่เหมาะสมคือมีพื้นที่ใกล้ทะเลและมีป้อมปราการดีอยู่แล้ว สภาพภายในกำแพงเมืองฝั่งตะวันตกของพระนครธนบุรีมีชุมชนหนาแน่นกว่าส่วนอื่นๆ ภายในพระนคร โดยเป็นที่ตั้งของพระราชวัง วังเจ้านาย คู และนิเวศสถานของขุนนางผู้ใหญ่ รวมทั้งวัดสำคัญหลายวัด ส่วนภายในกำแพงพระนครฝั่งตะวันออกมีชุมชนเบาบาง ส่วนใหญ่เป็นที่อยู่ของชาวจีนและชาวนครที่ถูกกวาดต้อนอพยพมา นอกกำแพงฝั่งนี้เป็นทุ่งนาปลูกข้าวเลี้ยงชาวเมืองเรียกว่าทะเลตม

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จขึ้นครองราชย์ทรงย้ายราชธานีจากฝั่งตะวันตกมายังฝั่งตะวันออก สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นบนพื้นที่ที่ชาวจีนตั้งถิ่นฐานอยู่

เดิม โดยโปรดให้ย้ายบ้านเรือนไปตั้งที่บริเวณใกล้วัดสามปลื้มและวัดสำเพ็ง (ปัจจุบันคือบริเวณวัดจักรวรรดิราชาวาสถึงวัดประทุมคงคา) มีการสร้างกำแพงเมือง ป้อมปราการป้องกันพระนคร โดยโปรดเกล้าฯ ให้รื้อซากป้อมบางกอกเดิมกับกำแพงเมืองเมื่อครั้งกรุงธนบุรีลงเพื่อขยายกำแพงเมือง ขุดคูพระนครใหม่ และขุดคลองเพิ่มดังนี้

คลองคูเมืองเดิม ได้ขุดคลองโรงไหมที่มีอยู่เดิมด้านทิศเหนือของกรุงรัตนโกสินทร์และคลองตลาดด้านทิศใต้เชื่อมกันตลอดคลองทำให้กรุงรัตนโกสินทร์เป็น “เกาะเมือง” มีน้ำล้อมรอบ

คลองรอบกรุง ได้ขุดคลองใหม่เชื่อมระหว่างคลองบางลำพูและคลองโอ่งอ่างเพื่อเป็นการขยายแนวเขตพระนครออกไป มีคลองเล็กๆ เชื่อมคลองรอบกรุงและคลองคูเมืองเดิมสองคลองเรียกว่า คลองหลอด เพราะมีลักษณะแนวตรงเหมือนหลอด ปัจจุบันคือคลองวัดเทพธิดาและคลองวัดราชบพิธ ทำให้พื้นที่โครงสร้างของเมืองแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือ เขตกำแพงเมืองเก่า สมัยกรุงธนบุรีระหว่างคูเมืองกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นที่ตั้งของพระบรมมหาราชวัง

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก คือ ที่ดินระหว่างคูเมืองเดิมกับคลองรอบกรุง ซึ่งเดิมเป็นที่รกร้างหรือเป็นไร่นามาก่อนเพราะเป็นเขตนอกกำแพงเมือง

กรุงรัตนโกสินทร์ในยุคแรกมีพื้นที่ภายในกำแพงเมือง 2,589 ไร่ เป็นพื้นที่ในเขตชั้นใน 1,125 ไร่ และเขตชั้นนอก 1,464 ไร่ ความยาวของกำแพงเมืองโดยรอบพระนครประมาณ 7.2 กิโลเมตร ตามแนวกำแพงเมืองมีป้อม 14 ป้อม และประตูเข้าออกพระนคร 63 ประตู

ชุมชนต่างๆ ในระยะแรกสามารถแยกออกได้ตามเชื้อชาติเพราะเป็นชาวต่างด้าวเสียเป็นส่วนใหญ่ โดยภายในกำแพงเมือง พวกชาวเขมรอพยุมคลองรอบกรุงเยื้องปากคลองหลอด พวกมอญอยู่แถบสะพานมอญ และพวกมลายูอยู่แถบหน้าวัดชนะสงครามและริมคลองหลอด

ในรัชสมัยพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่สำคัญคือมีการขยายเขตพระบรมมหาราชวังออกไปทางทิศใต้อีก 20 ไร่ครึ่ง จนเกือบจรดกับวัดเซตุพนฯ ในปี พ.ศ. 2361 ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งบ้านเรือนเสนาบดีเก่าสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้ตัดถนนสายใหม่คั่นเขตระหว่างพระบรมมหาราชวังและวัดพระเชตุพนฯ ชื่อถนนท้ายวัง ซึ่งมีความสำคัญในการบรรจบกับถนนสายเดิมทำให้ขบวนแห่สามารถเคลื่อนรอบกำแพงพระบรมมหาราชวังได้ดังเช่นปัจจุบัน ต่อมาสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้มีการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมอาคารสำคัญในพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดารามจำนวนมาก ส่วนวัดต่างๆ ที่โปรดให้ปฏิสังขรณ์นั้นมีหลายวัดที่โปรดให้เปลี่ยนชื่อให้เหมือนวัดในกรุงศรีอยุธยา และโปรดให้สร้างพระเจดีย์ใหญ่คือเจดีย์ภูเขาทองขึ้นที่ภายนอกกำแพงเมืองบริเวณปากคลองมหานาค

ต่อกับคลองรอบกรุงเช่นที่กรุงศรีอยุธยาอีกด้วย เจดีย์ภูเขาทองได้กลายเป็น Landmark ที่สำคัญอย่างหนึ่งของกรุงรัตนโกสินทร์ตราบนานทุกวันนี้

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ได้ทรงเปลี่ยนนโยบายการปกครองประเทศ โดยทรงยอมรับอิทธิพลจากประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเฉพาะประเทศในทวีปยุโรปมากขึ้น การติดต่อทางการค้าและการเมืองกับต่างประเทศขยายตัวอย่างกว้างขวางและมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของกรุงรัตนโกสินทร์ครั้งสำคัญ เนื่องจากประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามระยะเวลาที่ผ่านมาเมื่อเทียบกับตอนสร้างกรุง ทำให้อาณาเขตพระนครที่กำหนดไว้แต่เดิมคับแคบลง จึงโปรดให้ขยายพื้นที่พระนครออกไปถึงแนวคลองผดุงกรุงเกษม ไม่มีกำแพงเมืองมีแต่ป้อม 7 ป้อม ทำให้พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณ 4,000 ไร่ ชุมชนชาวจีนซึ่งถูกอพยพย้ายออกมาเมื่อครั้งเริ่มสร้างกรุงได้สร้างความตื่นตัวโดยเฉพาะด้านการค้าให้กับพื้นที่ที่ขยายตัวออกไปนี้ แผ่นดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยานับตั้งแต่คลองรอบกรุงไปจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม ต่อจากชุมชนจีนไปทางใต้เป็นที่ตั้งสถานกงสุลของชาติต่างๆ จากยุโรป ครองพื้นที่กระจายต่อจากริมแม่น้ำลึกเข้าไปทางทิศตะวันออกของกรุงรัตนโกสินทร์ พัฒนาการด้านการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนในน้ำมาเป็นชุมชนบนบก โดยโปรดให้ตัดถนนขึ้นตามความต้องการของชาวจีนและชาวยุโรปเช่น ถนนเจริญกรุง ถนนตรง (พระรามที่ 4) ถนนสีลม ถนนเฟื่องนคร และถนนบำรุงเมือง สองฝากถนนสายต่าง ๆ โปรดให้สร้างตึกแถวเป็นห้องแถวสูง 1-2 ชั้น เพื่อให้เช่าทำการค้าขาย ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้เกิดชุมชนใหม่บนบกเป็นครั้งแรกของเกาะรัตนโกสินทร์ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ของกรุงรัตนโกสินทร์ ขยายตัวออกไปโดยปราศจากการวางแผน มีการขยายตัวของชุมชนต่าง ๆ เกิดเป็นย่านธุรกิจขึ้น เช่น ย่านการค้าของชาวจีนที่เยาวราช ย่านคนไทยที่บางลำพู ย่านธุรกิจของฝรั่งที่บางรัก ย่านอุตสาหกรรมตามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และย่านเกษตรกรรมทางตอนเหนือของเมือง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดตัดถนนและสร้างสะพานเพิ่มเติมจากสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมทั้งสร้างพระที่นั่งภายในพระบรมมหาราชวังเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง โดยไม่มีการขยายเขตเมืองออกไปอีก แต่ได้ทรงขยายเขตพระราชวังสวนดุสิตและสร้างพระตำหนักจิตรลดารโหฐานขึ้นเป็นที่ประทับของพระองค์เองและของพระมหากษัตริย์ในรัชกาลต่อมา การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ได้ส่งผลกระทบให้เริ่มมีการแบ่งพื้นที่การปกครองในกรุงรัตนโกสินทร์ออกเป็นอำเภอต่างๆ ขึ้นในและขึ้นนอก พื้นที่เขตชั้นในนั้นก็คือพื้นที่เพียงเท่าที่มีการขยายถนนออกไปในรัชกาลที่ 5 และที่ 6 เท่านั้น

ในรัชกาลสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล นั้น ทรงครองราชย์เพียงระยะเวลาสั้น ๆ ทั้งสองพระองค์ ประกอบกับเป็นช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ ลักษณะทางกายภาพของกรุงรัตนโกสินทร์แทบไม่แตกต่างกันนัก ในช่วง 2 รัชกาลนี้ไม่มีการ ก่อสร้างพระราชวังหรือวังเจ้านายเพิ่มขึ้น ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนที่อยู่ตำแหน่งเดิม โดยมีการ เปลี่ยนแปลงเรื่องขอบเขตและความหนาแน่นต่างไปจากเดิมบ้าง การก่อสร้างอาคารใหม่มีน้อยกว่า ในเขตชั้นนอก ๆ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของหน่วยราชการและวัดต่าง ๆ เกือบทั้งสิ้น ที่อยู่ อาศัยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นตึกแถวใช้ชั้นล่างประกอบการค้าและพักอาศัยที่ชั้นบน ที่อยู่อาศัย เหล่านี้มีอายุค่อนข้างมาก กำแพง ป้อมปราการ หมดความสำคัญในการป้องกันรักษาพระนคร ประกอบกับมีสภาพชำรุดทรุดโทรมพังลงบ้าง จึงรื้อกำแพงเมืองตั้งแต่ท่าช้าง วังหน้า จนถึงป้อม พระสุเมรุ ในรัชกาลที่ 7 เพื่อขยายถนนพระอาทิตย์ ปัจจุบันเหลือเพียงป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหากาฬ กำแพง และประตูเมืองหน้าวัดบวรนิเวศเท่านั้น

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สถาปกรุงเทมหานคร โดยรวมมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตัวเมืองขยายออกไปอย่างกว้างขวางแต่ความเปลี่ยนแปลงนี้มี ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพกรุงรัตนโกสินทร์ไม่มากนัก ที่ดินรอบนอกคลองคูเมือง เดิมส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ ได้แก่ อาคารศูนย์การค้า และห้างสรรพสินค้า และอาคารพาณิชย์ พักอาศัย ซึ่งมีการรวมตัวของกิจกรรมประเภทเดียวกันแบ่งเป็นย่านๆ อย่างชัดเจน บริเวณย่าน การค้าที่สำคัญๆ ได้แก่ ย่านวังบูรพาและพาหุรัด ย่านบ้านหม้อ ย่านปากคลองตลาด ย่านคลองถม ย่านร้านค้าหลังกระทรวงกลาโหม เป็นต้น สำหรับหน่วยงานราชการในสมัยรัชกาลที่ 9 มีสถานที่ ราชการเพิ่มขึ้นจำนวนมากทั้งหน่วยงานที่ตั้งใหม่และการขยายหน่วยงานเดิม ในปี 2520 ทาง ราชการจึงได้กำหนดชื่อ “เกาะรัตนโกสินทร์” ขึ้น ด้วยมีวัตถุประสงค์จะกำหนดไว้เป็นเขตปรับปรุง ปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ เพราะถือว่าเป็นอาณาเขตกรุงเทพมหานคร หรือ กรุงรัตนโกสินทร์ระยะแรกเริ่ม (ศูนย์ข้อมูลเกาะรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553)

ประชากรอาศัยอยู่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ทั้งหมด 61,374 คนซึ่งจะอยู่ในเขตพระนคร ทั้งสิ้น แบ่งออกเป็น 12 แขวงดังนี้ (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2553)

1. แขวงพระบรมมหาราชวัง
2. แขวงชนะสงคราม
3. แขวงบวรนิเวศ
4. แขวงสำราญราษฎร์
5. แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ

6. แขวงเสาชิงช้า
7. แขวงวัดราชบพิธ
8. แขวงตลาดยออด
9. แขวงวังบูรพาภิรมย์
10. แขวงบ้านพานถม
11. แขวงบางขุนพรหม
12. แขวงวัดสามพระยา

โดยมีชุมชนทั้งหมด 19 ชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนข้างเรือหน้า
 2. ชุมชนคลองคูเมืองเดิมสามแพร่ง
 3. ชุมชนตรอกศิลป์-ตึกดิน
 4. ชุมชนตรอกสุเหร่า
 5. ก. ชุมชนตรอกหม้อ
 6. ก. ชุมชนถนนดินสอ
 7. ก. ชุมชนท่าช้าง
 8. ก. ชุมชนท่าเตียน
 9. ชุมชนท่าพระจันทร์
 10. ชุมชนบวรรังษี
 11. ชุมชนบางลำพู
 12. ชุมชนป้อมพระกาฬ
 13. ชุมชนปากคลองตลาด
 14. ชุมชนมัสยิดบ้านตึกดิน
 15. ชุมชนวังกรมพระสมมตอมรินทร์
 16. ชุมชนวัดเทพธิดาราม
 17. ชุมชนหลังโบสถ์พราหมณ์
 18. ชุมชนหลังวัดราชนั้ดดา
 19. ชุมชนหลังวัดสุทัศน์เทพวราราม
- สถานที่สำคัญบนเกาะรัตนโกสินทร์

ป้อมและกำแพงเมือง ได้แก่ กำแพงและประตูเมืองหน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ซุ้มประตู
สำราญราษฎร์ ป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหากาฬและกำแพงเมือง ประตูสามยอด

พระบรมมหาราชวังและวัง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วังบ้านหม้อ วังพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงสรรพศาสตร์ศุภกิจ วังพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรจักรพงษ์ (วังจักรพงษ์) วัง
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงจักรเจษฎา

ย่านพาณิชย์ ได้แก่ ตลาดบ้านหม้อ ตลาดพระท่าพระจันทร์ ตลาดสังฆภัณฑ์ บางลำพู
สะพานหัน

วัด ได้แก่ วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร วัดเทพธิดารามวรวิหาร วัดบวรนิเวศวิหาร วัด

พระเชตุพนวิมลมังคลารามวรมหาวิหาร วัดราชนันทารามวรวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมา
ราม วัดสุทัศน์เทพวราราม

สวนสาธารณะ ได้แก่ พระราชอุทยานสราญรมย์ สวนรมณีนาถ สวนสันติชัยปราการ
สวนหย่อมสิบลำน้ำ สนามหลวง

สะพาน ได้แก่ ท่าราชวรดิษฐ์ สะพานเจริญรัช 31 สะพานเจริญศรี 34 สะพานเฉลิม
สวรรค 58 สะพานข้ามโรงสี สะพานดำรงสถิต สะพานปีกุน สะพานผ่านพิภพลีลา สะพานผ่านฟ้า
ลีลาศ สะพานพิทยเสถียร สะพานมอญ สะพานมัฆวานรังสรรค์ สะพานมหาไทยอุทิศ สะพาน
สมมตอมรรค สะพานหก สะพานอุบลรัตน์

สถานศึกษา ได้แก่ ตึกสุนันทาลัย โรงเรียนราชินี โรงเรียนเบญจมราชาลัย โรงเรียนสวน
กุหลาบวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

องค์กร ได้แก่ กรมการรักษาดินแดน กรมช่างทหารบก กรมแผนที่ทหาร กองทุน
สงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ กระทรวงกลาโหม กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โรงละครแห่งชาติ สถานีตำรวจนครบาลราชวัง ศาลรัฐธรรมนูญ
องค์การอาหารและเกษตรกรรม สหประชาชาติ

อนุสาวรีย์ ได้แก่ ซุ้มเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก พระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ พระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระปฐมบรมราชานุสรณ์เฉลิมพระเกียรติ
อนุสาวรีย์ทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ 1 อนุสาวรีย์สหชาติหรืออนุสาวรีย์หมี อนุสาวรีย์สถาน
วีรชนประชาธิปไตย

อาคาร ได้แก่ ตึกแถวข้างวัดบวรนิเวศวรวิหาร ตึกแถวเชิงสะพานพุทธด้านโรงเรียนสวน

กุหลาบวิทยาลัย ตึกแถวชอยสะพานพุทธ ตึกแถวถนนตะนาว ตึกแถวถนนตีทอง ตึกแถวบริเวณท่าช้างวังหลวง ตึกแถวถนนท่าเตียน ตึกแถวถนนบ้านหม้อ ตึกแถวถนนบำรุงเมือง ตึกแถวถนนพระสุเมรุ ตึกแถวถนนพระอาทิตย์ ตึกแถวถนนเฟื่องนคร ตึกแถวถนนมหาธาตุ บริเวณท่าเตียน ตึกแถวถนนหน้าพระลาน ตึกแถวบริเวณชอยพระยาศรี ตึกแถวริมถนนอัษฎางค์ ถนนแพรงนรา ถนนแพรงภูธร และถนนแพรงสรรพศาสตร์ บ้านพระอาทิตย์ ย่านพาหุรัด อาคารริมถนนราชดำเนินกลาง อาคารโรงเรียนช่างพิมพ์คุรุสภา อาคารศรีจันทร์

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2553)

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เป็นวัดที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต ภายในมีอาณาบริเวณกว้างขวาง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนแรกเป็นวัดพระแก้วมรกต ระเบียงที่ลดหลั่นกันลงไป และส่วนของหมู่ตึกทางทิศเหนือ จุดที่เรากำลังอยู่นี้เป็นระเบียงด้านหน้าของประสาทพระเทพบิดร วัดพระศรีรัตนศาสดารามตั้งอยู่ในเขตพระราชฐานชั้นนอกทางทิศตะวันออกของพระบรมมหาราชวัง ภายในไม่มีพระภิกษุสงฆ์อยู่จำพรรษา รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นพร้อมกับพระบรมมหาราชวังและกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นการสร้างวัดในพระราชวังตามอย่างวัดพระศรีสรรเพชญ์ของกรุงศรีอยุธยา

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) เป็นพระประทับนั่งอย่างสมาธิราบในสกุลช่างล้านนา ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 ถือเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง ซึ่งรัชกาลที่ 1 ได้ทรงอัญเชิญมาจากเมืองเวียงจันทน์

นครวัดจำลอง รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้พระสามภพพ่ายสร้างขึ้น โดยจำลองแบบจากปราสาทหินนครวัดของกัมพูชา เมื่อถึงในสมัยรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นใหม่ด้วยปูน เพื่อฉลองพระนครครบรอบ 100 ปี

ปราสาทพระเทพบิดร เดิมเรียก “พุทธปรางค์ปราสาทเป็นปราสาทยอดปรางค์ตุ้มมุข สร้างในสมัยรัชกาลที่ 4 ภายในประดิษฐานพระบรมรูปรัชกาลที่ 1-8 เปิดให้ประชาชนเข้าถวายบังคมพระบรมรูปในวันจักรี (6 เมษายน) ของทุกปี

พระมณฑป ตั้งอยู่ทางด้านหลังปราสาทพระเทพบิดรสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 ภายในมีตู้เก็บพระไตรปิฎกทรงมณฑปประดับมุกฝีมือประณีตงดงาม

พระระเบียง เปรียบเสมือนกำแพงวัด ผนังด้านในเขียนจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยที่เสาจะเบียงจะมีโคลงอธิบายภาพจารึกบนแผ่นศิลาติดอยู่

พระศรีรัตนเจดีย์ สร้างขึ้นตามแบบเจดีย์ดพระศรีสรรเพชญ์สมัยกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ด้านตะวันตกของพระมณฑป ภายในมีเจดีย์องค์เล็กประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

พระอักษยามหาเจดีย์ บริเวณด้านหน้าพระอาราม สร้างสมัยรัชกาลที่ 1 เพื่อถวายแด่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตั้งอยู่ภายนอกกระเบื้อง 6 องค์ภายในกระเบื้อง 2 องค์มีชื่อประจำทุกองค์

ยักษ์ทวารบาล ตั้งเรียงรายที่ช่องประตูพระระเบียงมีคูเป็นยักษ์ตัวเอกจากเรื่องรามเกียรติ์ แต่ละตนต่างมีชื่อประจำตัว สร้างด้วยปูนปั้นทาสีและประดับกระเบื้องเคลือบ

หอพระคันธารราษฎร์ ที่มุมกระเบื้องด้านตะวันออกเป็นประดิษฐานพระพุทธรูปคันธารราษฎร์ ซึ่งเป็นพระประธานในพิธีพิรุณศาสตร์พระราชพิธีพืชมงคล ภายในหอนี้ภาพเขียนเกี่ยวกับฝนในแต่ละฤดูและฝนโบกขรณีฝีมือขรัวอินโข่ง

หอพระราชมานูสร เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ 34 องค์ซึ่งรัชกาลที่ 3 ทรงสร้างเป็นพระราชอุทิศถวายแด่พระมหากษัตริย์ในกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี

นอกจากนี้บริเวณวัดยังมีเครื่องประดับพระอาราม เช่น กระถางเขมอ กระถางต้นไม้ น้ำแทนหิน ไม้ตัดไทย อับเฉา วางประดับเรียงรายอยู่โดยรอบ

หอพระนาก อยู่ด้านหลังวิหารยอด เป็นอาคารทรงไทยหลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระอัฐิพระบรมวงศ์ ภายในบรรยาศของพระบรมมหาราชวังแห่งนี้ คุณจจะรู้สึกราวกับว่า ได้กลับไปอยู่ในอีกยุคสมัยหนึ่ง เพราะถึงแม้ว่าเวลาจะผ่านมากกว่า 200 ปี แล้วก็ตาม หากแต่ยังได้รับการดูแลรักษาอย่างดี และยังคงใช้เป็นสถานที่ ประกอบพระราชพิธีสำคัญหลายๆ พิธีเช่นแต่ก่อนมา

วัดชนะสงคราม เดิมชื่อ “วัดกลางนามีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเนื่องจากรัชกาลที่ 1 ทรงแต่งตั้งพระราชาคณะฝ่ายรามัญเป็นผู้ดูแล คนทั่วไปจึงเรียกตามภาษามอญว่า “วัดตองปุ” เมื่อสมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาททรงกรีธาทัพกลับพระนครหลังจากทรงมีชัยในสงคราม 9 ทัพ ทรงทำพิธีสงฆ์และเปลี่ยนเครื่องทรงตามพระราชพิธีโบราณที่วัดแห่งนี้ก่อนเสด็จเข้าพระบรมมหาราชวัง จึงทรงโปรดฯ ให้บูรณะพระอารามใหม่เมื่อปี 2330 จากนั้นรัชกาลที่ 1 ได้ทรงพระราชทานนามว่า “วัดชนะสงคราม” พระอุโบสถ เป็นฝีมือช่างวังหน้ารัชกาลที่ 1 หน้าบันตรงบันนาคลายอง ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของช่างวังหน้า ด้านหลังผนังอุโบสถและช่องหน้าต่างรวมทั้งคันทวยทำเป็นลายกนกพันรอบ ใบเสมาที่ติดกับผนังโบสถ์เป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ ภายในเขียนจิตรกรรมฝาผนัง ชุ่มประตูด้านนอกเป็นรูปปั้นลายกนก บานประตูด้านในมีภาพเขียนสีบริเวณเจดีย์พระอุโบสถหลังพระประธานเป็นที่บรรจุพระอัฐิพระเจ้าลูกเธอ กรมพระราชวังบวรฯ ทั้ง 5 รัชกาล พระเจดีย์ สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมี 2 องค์เป็นทรงจอมแหอยู่ด้านหน้าพระอุโบสถ

ส่วนด้านหลังพระอุโบสถเป็นเจดีย์ทรงกลม 2 องค์ พระพุทธรูปสี่หจรีโลกเชษฐี ประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถ สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 ทำด้วยปูนปั้นแล้วบุด้วยดีบุกลงรักปิดทองปางมารวิชัย ที่ฐานชุกชีมีพระพุทธรูปโบราณซึ่งสร้างสมัยเดียวกันประดิษฐานล้อมรอบ 15 องค์ ที่อยู่ ถ.จักรพงษ์ แขวงบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทรศัพท์ (662) 281-8244 281-5056 เวลาทำการ: บริเวณวัด: ทุกวัน 5.00-20.00 น. โบสถ์ ทุกวัน 6.00-18.00 น. ค่าธรรมเนียม-ค่าเข้าชม: ไม่เสียค่าธรรมเนียม

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเป็นวัดแรกหลังจากทรงเสด็จขึ้นครองราชย์ เพื่อเป็นที่ระลึกแก่พระอัครมเหสีพระราชเทวีและเจ้าจอมพระสนมเอกของพระองค์ วัดแห่งนี้ถือเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 7

พระอุโบสถ ภายนอกเป็นศิลปะไทยแต่ภายในเป็นแบบฝรั่งลวดลายจำลองเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประดับมุกที่บานประตูยกย่องกันว่าเป็น “ศิลปะชิ้นสำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์”

พระพุทธรูปองค์ระฆัง ประดิษฐานภายในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปหล่อปางสมาธิ ผิวเป็นทองคำทั้งองค์ภายใต้ฐานชุกชีเป็นที่บรรจุพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ 7

พระเจดีย์ ทรงไทยย่อเหลี่ยมฐาน คูหาประดับกระเบื้องเคลือบเบญจรงค์ ยอดพระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุหุ้มพระเจดีย์ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ

พระวิหาร สร้างเหมือนพระอุโบสถทั้งภายในและภายนอกบานหน้าต่างเป็นลายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ลงรักปิดทอง

สุสานหลวง มีอนุสาวรีย์ที่บรรจุพระสรีรางคารของพระบรมราชเทวี พระราชเทวีเจ้าจอมมารดา พระราชโอรสพระราชธิดาในรัชกาลที่ 5 และพระบรมวงศานุวงศ์ โดยสร้างเป็นรูปปราสาทวิหารแบบขอม เจดีย์ ฯลฯ

วัดราชบพิธ มีความโดดเด่นในศิลปะการก่อสร้างและการวางผังที่เหมาะสมลงตัวสิ่งที่พิมพ์พิเศษอีกอย่างคือไม่มีเสมาที่พระอุโบสถ แต่มีมหาเสนาซึ่งทำเป็นรูปเสมาธรรมจักรจำหลักติดเสาศิลาซึ่งอยู่บนกำแพงทั้ง 8 ทิศแทน

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เนื่องจากการค้าขายกับประเทศทางตะวันตกมีมากขึ้นเงินพดด้วงที่ใช้มีปริมาณไม่พอ รัชกาลที่ 4 จึงโปรดเกล้าฯ ให้ซื้อเครื่องจักรทำเหรียญเงินมาติดตั้งที่โรงกษาปณ์ สิทธิการในพระบรมมหาราชวังซึ่งต่อมาได้เลิกไป เมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นใหม่แทนของเดิม เมื่อทำการผลิตจนเครื่องจักรเสื่อมสภาพจึงย้ายไปตั้งที่ถนนปวิพิทักษ์ อาคารโรงกษาปณ์จึงว่างลง กรมศิลปากรได้ขอใช้อาคารนี้จากกรมธนารักษ์ทำการปรับปรุงเป็นหอ

ศิลปะแห่งชาติในปี 2517 อาคารเป็นสถาปัตยกรรมแบบประยุกต์ผสมผสานระหว่างศิลปะตะวันตก ศิลปะไทย ถือเป็น “สถาปัตยกรรมตัวอย่างในสมัยรัชกาลที่ 5”

นิทรรศการถาวร ผลงานที่จัดแสดงเป็นการรวบรวมงานศิลปะสมัยใหม่ของศิลปินไทยที่มีชื่อเสียงทั้งในอดีตและ ปัจจุบัน อาทิ เช่น ภาพฝีพระหัตถ์รัชกาลที่ 6 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ภาพ พระบฏ จิตรกรรมไทยประเพณี งานศิลปะร่วมสมัยตั้งแต่ยุคแรกจนถึงปัจจุบัน

นิทรรศการชั่วคราว มีทั้งศิลปินไทยและจากต่างประเทศโดยมีการจัดแสดงหมุนเวียน สลับกับนิทรรศการประจำปีล้วนแต่ เป็นผลงานที่ผ่านมาตรฐานการคัดเลือก ซึ่งมีทั้งงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์และศิลปะการจัดวาง

ภายในมีห้องสมุด ร้านจำหน่ายหนังสือ ไปรษณีย์และของที่ระลึก ส่วนผู้ที่สนใจเข้าฟัง การบรรยาย อบรม สัมมนา และต้องการทราบปฏิทินงานแสดง สามารถจะสอบถามรายละเอียดได้ที่ฝ่ายบริการการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ ที่ตั้ง : ถ.เจ้าฟ้า แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทรศัพท์: (02) 282-2639, 281-2224- 1 รถประจำทาง: 3, 6, 9, 32, 33, 43, 53, 64, 65 รถรับอากาศ: 39, 80, 506 ท่าเรือ: เรือด่วนเจ้าพระยา: ท่าบางลำภู เวลาทำการ: พุธ-อาทิตย์ 9.00-16.00 น. วันหยุดทำการ: จันทร์ อังคาร วันนักขัตฤกษ์ ค่าธรรมเนียม-ค่าเข้าชม: คนไทย 30 บาท ชาวต่างชาติ 200 บาท, นักเรียน นักศึกษา นักบวช ฟรี ข้อห้าม: ถ่ายภาพภายในอาคาร

วัดยานนาวา วัดยานนาวาเป็นวัดโบราณมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมชื่อวัดคอกควาย ต่อมาสมัยธนบุรีได้รับการยกฐานะเป็นวัดหลวง ได้รับการเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า ‘วัดคอกกระบือ’ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้สร้างพระอุโบสถใหม่ซึ่งยังอยู่ถึงในปัจจุบัน สมัยนั้นแม่น้ำหลังวัดเป็นท่าเรือใหญ่ เวลาคนขนสินค้าไปเมืองจีนจะเอามาลงเรือสำเภาที่นี่ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างพระเจดีย์รูปสำเภาขึ้นที่วัดคอกกระบือ แล้วพระราชทานนามใหม่ว่า วัดยานนาวา เพราะทรงเกรงว่า เด็กๆ ในสมัยนั้นจะไม่รู้จักเรือสำเภาเนื่องจากเรือยนต์แบบที่เรียกว่าเรือกำปั่นเข้ามาในสยามมาก ลักษณะสำคัญของวัดนี้คือรูปทรงของฐานเจดีย์ที่เป็นรูปร่างของเรือสำเภา แต่บริเวณใบเรื่อนั้นถูกแทนที่ด้วยเจดีย์แทน ส่วนบริเวณที่เป็นห้องพักท้ายเรือ ซึ่งเรียกว่า ‘บาทลี’ เป็นที่ประดิษฐานพระรูปพระเวสสันดรและกัณหาชालีกัปพรอยพระพุทธบาท ที่อยู่ 1648 เจริญกรุง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย 10120 โทรศัพท์ 02-2119317

พิพิธภัณฑ์เรือพระที่นั่ง กระบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารคในลำน้ำเจ้าพระยาที่ปรากฏต่อสายตาชาวโลกแต่ละครั้งแสดงให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทย ที่มีวิถีชีวิตอันผูกพันกับสายน้ำ และมีมือในการสร้างเรืออันวิจิตรงดงาม ตลอดจนศิลปะแห่งการพายเรือที่อาศัยจังหวะและบทขับเห่ ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเรือพระที่นั่งจำนวน 8 ลำ อาทิ เรือนารายณ์ทรงสุบรรณ ร.9 เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ฯลฯ พร้อมเครื่องประกอบและสิ่งของเครื่องใช้ในกระบวนเรือพระราชพิธี พิพิธภัณฑ์เรือพระที่นั่งเปิดให้เข้าชมทุกวัน 9.00 - 17.00 น ค่าเข้าชมสำหรับคนไทย 20 บาท

สนามมวยลุมพินี และสนามมวยราชดำเนิน สนามมวยราชดำเนิน หรือ เวทีมวยราชดำเนิน (อังกฤษ: Rajadumnern Stadium) เวทีมวยระดับมาตรฐานหนึ่งในสองแห่งของประเทศไทย ตั้งอยู่ ณ ถนนราชดำเนินนอกเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร สนามมวยราชดำเนิน ก่อตั้งขึ้นโดยดำริของจอมพล ป. พิบูลสงครามเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างขึ้น โดยเริ่มก่อสร้างตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 มาเสร็จสิ้นหลังสงครามสงบแล้ว ในปี พ.ศ. 2488 โดยในระยะแรกยังไม่มีหลังคามุงสนามมวยราชดำเนิน นับเป็นเวทีมวยระดับมาตรฐานแห่งแรกของประเทศไทย ได้ถูกยอมรับว่ามีทำเลที่ตั้งและสถาปัตยกรรมสวยงามแห่งหนึ่งของโลก สนามมวยราชดำเนิน จัดให้มีการชกทุกวันจันทร์, พุธ และพฤหัสบดี เวลา 18.00-21.00 น. วันอาทิตย์ เวลา 17.00-21.00 น. เว้นวันสำคัญทางศาสนา

สนามมวยลุมพินี หรือ เวทีมวยลุมพินี (อังกฤษ: Lumpini Stadium) สนามมวยระดับมาตรฐานของประเทศ เทียบเท่ากับสนามมวยราชดำเนิน สนามมวยลุมพินี ตั้งอยู่ ณ ถนนพระราม 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ติดกับโรงเรียนเตรียมทหาร (เดิม) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2499 โดยพล.ต.ประภาส จารุเสถียร ขณะดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เปิดทำการในวันที่ 8 ธันวาคม ปีเดียวกันนั้น ปัจจุบันก็อยู่ในความดูแลของกองทัพบก สนามมวยลุมพินี จัดให้มีการชกทุกวันอังคาร, ศุกร์ เวลา 18.00-22.00 น. และวันเสาร์ เวลา 17.00-24.30 น. เว้นวันสำคัญทางศาสนา

วัดอรุณ พระปรางค์วัดอรุณ มหาธาตุแห่งพระนคร สัญลักษณ์อันโดดเด่นเหนือลำน้ำเจ้าพระยาวัดอรุณหรือวัดแจ้ง เป็นวัดโบราณที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา นามของวัดมักนำไปผูกโยงกับเรื่องราวของการกู้ชาติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่ขบวนทัพเรือเคลื่อนมาถึงหน้าวัดยามฟ้าแจ้ง แต่จากวรรณกรรมนิราศของกวีสมัยอยุธยาที่จดจายามผ่านเส้นทางเมืองบางกอกได้ปรากฏเรียกนามวัดแจ้งมาแต่ครั้งนั้นแล้ว นอกจากพระปรางค์สูงเด่นเหนือลำน้ำเจ้าพระยา วัดแห่ง

นี้ยังคงเคยเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตในสมัยกรุงธนบุรี ก่อนจะย้ายไปประดิษฐาน ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวังเมื่อพ.ศ. 2327 อีกทั้งยังมีฐานะเป็นวัดในวังสมัยกรุงธนบุรีอีกด้วย องค์พระปรมาภิไธยที่เห็นปัจจุบันเป็นการบูรณะและเสริมจากของเดิมให้สูงขึ้น เริ่มดำเนินการในสมัยรัชกาลที่ 2 แต่ไม่แล้วเสร็จในรัชสมัยของพระองค์ ต่อมารัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินต่อจนสมบูรณ์ พร้อมกับทรงยืมมงกุฎของพระพุทธรูปทรงเครื่องซึ่งจะเป็นพระประธานวัดนางนองมาประดับเหนือยอดนภศูล เพื่อแสดงถึงการถวายความเป็นจักรพรรดิราชของพระองค์แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาสมัยรัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดอีกครั้ง และอัญเชิญพระบรมอัฐิของ รัชกาลที่ 2 มาบรรจุไว้ที่พระพุทธรูปของพระประธานในพระอุโบสถ พร้อมเปลี่ยนสร้อยนามของวัดใหม่เป็น "วัดอรุณราชวราราม"

วัดโพธิ์ ชุมทรัพย์ภูมิปัญญาของบรรพชน หากจะมาเที่ยวทำเตียนในลึกลับซึ่ง ควรใช้เวลาสำหรับวัดโพธิ์มากหน่อย เพราะที่นี่ยังเปรียบเสมือนชุมทรัพย์ภูมิปัญญาหลากหลายของบรรพชน ที่ได้ตกทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของกรุงรัตนโกสินทร์และคนไทยทั้งมวล สิ่งที่ไม่ควรพลาดชมได้แก่ พระนอนองค์โตที่ยาวถึง 45 เมตร และพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งเปรียบประหนึ่งตัวแทนของพระมหากษัตริย์สี่พระองค์ในชัวงรัตนโกสินทร์ตอนต้น หากต้องการเห็นว่าชาวต่างชาติที่ค้าขายกับสยามแต่งกายอย่างไรในชัวงรัตนโกสินทร์ตอนต้นสามารถแวะชมได้ที่ศาลารายที่มีรูปวาดและจารึกเรื่องราวชนชาติต่าง ๆ อาทิ ชาวรัสเซีย ฮอลแลนด์ ญี่ปุ่น หรือแม้กระทั่งแอฟริกา ภาพวาดชาวต่างชาติหรือจิตรกรรมสิบสองภาษาที่วัดพระเชตุพนฯ นี้เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 พร้อมคำจารึกเป็นโคลงประกอบอยู่ตามศาลาราย 16 หลัง เป็นเรื่องเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ 32 ภาษาด้วยกัน แต่ที่เราเรียกว่าสิบสองภาษานั้นเพราะเป็นคำไทยเดิมที่ใช้เรียกคนต่างชาตินั่นเอง จิตรกรรมเหล่านี้ปัจจุบันได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา อีกทั้งโคลงประกอบและรูปหล่อก็สูญหายไปเกือบหมด วัดโพธิ์หรือวัดโพธารามเป็นวัดสมัยอยุธยา เมื่อรัชกาลที่ 1 สร้างพระราชวังหลวงเสร็จก็โปรดเกล้าฯ ให้บูรณะวัดแห่งนี้โดยขยายอาณาบริเวณวัดให้กว้างขวางและก่อสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ตลอดจนศาสนาคารต่างๆ อีกจำนวนมาก ใช้เวลาปฏิสังขรณ์และก่อสร้างนานถึง 7 ปี แม้วัดแห่งนี้จะเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แต่พระมหากษัตริย์ทุกรัชกาลยังคงให้ความสำคัญและทำนุบำรุงอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวัดที่เปี่ยมด้วยคุณค่าทางศิลปะ สรรพวิชาความรู้แขนงต่างๆ อาทิ การนวด การเขียนโคลงกลอน การรักษาด้วยสมุนไพร ตลอดจนแนวคิดพุทธปรัชญา ด้วยเหตุนี้ วัดโพธิ์จึงได้รับการยกย่องให้เป็น “มหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของเมืองไทย”

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ราชวรวิหาร เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงสร้างพระราชวังสวนดุสิต ได้ทรงใช้พื้นที่วัดดุสิตและวัดร้างอีกแห่งเป็นที่สร้างพลับพลาและตัดถนน ซึ่งตามประเพณี

จะต้องสร้างวัดขึ้นทดแทน แต่ทรงมีพระราชดำริว่า การสร้างวัดใหม่หลายแห่ง ยากต่อการบำรุงรักษา แต่ถ้าทำวัดใหญ่เพียงแห่งเดียวด้วยฝีมือประณีตนั้นจะดีกว่า จึงทรงเลือกสถาปนาวัดเบญจมบพิตร และโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ออกแบบ จากนั้นโปรดให้แก้ไขชื่อเป็น “วัดเบญจมบพิตร” ซึ่งแปลว่าวัดของพระเจ้าแผ่นดินรัชกาลที่ 5 พระอุโบสถถือเป็น “สถาปัตยกรรมที่สมบูรณ์แบบของศิลปะไทย” สร้างด้วยหินอ่อนจากประเทศอิตาลี เป็นทรงจัตุรมุข หลังคาซ้อน 4 ชั้น มีพระระเบียงรอบด้านหลัง พระพุทธชินราชจำลอง ประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถ ใต้รัตนบัลลังก์บรรจุพระศรีราคารัชกาลที่ 5

พระที่นั่งวิมานเมฆ พระที่นั่งวิมานเมฆ ตำนานก่อกำเนิดที่ใหญ่มากที่สุดในโลก พระที่นั่งวิมานเมฆเป็นพระที่นั่งไม้สักทองที่สลักเสลาวดลายอย่างวิจิตรงดงามมากที่สุดหลังหนึ่ง และได้ใช้เป็นพระที่นั่งที่ประทับถาวรองค์แรกของรัชกาลที่ 5 ในพระราชวังดุสิต รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้พระราชโยธาเทพ (กร หงสกุล ต่อมาเป็นพระยาราชสงคราม) เป็นนางงาน รื้อพระที่นั่งมณฑลรัตนโอษฐ์จากเกาะสีชัง มาสร้างใหม่ในวังสวนดุสิต โดยวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2443 พร้อมพระราชทานนามว่า “พระที่นั่งวิมานเมฆ” อีกทั้งยังโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงกำกับการออกแบบแก้ไขพระที่นั่งหลังนี้ เมื่อสร้างแล้วเสร็จโปรดเกล้าฯ ให้มีการเฉลิมพระที่นั่งในวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2445 รัชกาลที่ 5 ประทับอยู่ ณ พระที่นั่งวิมานเมฆ 5 ปี ก่อนจะย้ายมาประทับยังพระที่นั่งอัมพรสถาน ซึ่งสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2449 จนกระทั่งสวรรคต หลังจากนั้นบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ก็ย้ายออกจากวังสวนดุสิตกลับไปประทับที่พระบรมมหาราชวัง พระที่นั่งวิมานเมฆจึงปิดตัวลงจวบจนปลายสมัยรัชกาลที่ 6 ที่นี้ได้กลายมาเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนางอินทรศักดิ์ศรี พระวรราชชายา จนเมื่อรัชกาลที่ 6 สิ้นพระชนม์ สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิ์ศรีจึงย้ายออกไปประทับที่พระตำหนักสวนหงส์ ที่อยู่ด้านทิศเหนือของพระที่นั่งวิมานเมฆ ประตูของพระที่นั่งวิมานเมฆก็ถูกปิดตายลงอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งรัชสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีการซ่อมแซมปรับปรุงหลายครั้ง กลายเป็นพื้นที่เก็บของของสำนักพระราชวังในปี พ.ศ. 2475 ปี พ.ศ. 2525 พระที่นั่งวิมานเมฆได้รับการฟื้นฟูให้สง่างามขึ้นอีกครั้ง เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถในรัชกาลปัจจุบัน มีพระราชเสาวนีย์ให้ปรับปรุงพระที่นั่งองค์นี้จัดแสดงเป็นพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 5 โดยมีการจัดแสดงพระบรมฉายาลักษณ์และเครื่องใช้ส่วนพระองค์ ตลอดจนพยายามรักษาพื้นที่การใช้งานในห้องต่าง ๆ เหมือนเมื่อครั้งพระพุทธเจ้าหลวงทรงประทับอยู่

ถนนข้าวสาร ถนนข้าวสารเป็นถนนที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2435 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยกรมโยธาธิการได้กราบบังคมทูลให้ตัดถนนตรอกข้าวสาร เริ่มตั้งแต่ถนน

หน้าวัดชนะสงคราม (ซึ่งได้นามว่าถนนชนะสงคราม) ตัดมาทางตะวันออกตามตรอกข้าวสารแล้ว สร้างสะพานข้ามคลองมาบรรจบกับถนนเพื่อนครตอนหน้าสวนหลวงตึกดิน พระราชทานนามถนนตามเดิมว่า "ถนนข้าวสาร" ถนนข้าวสาร เดิมเป็นย่านเก่าตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เป็นตรอกที่ขายข้าวสาร เป็นแหล่งค้าขายข้าวสารที่ใหญ่ที่สุดของเขตพระนคร ซึ่งข้าวสารจำนวนมากจะถูกขนส่งมาจากฉางข้าวหลวง สะพานข้างโรงสี ริมคลองคูเมืองเดิม หรือ ปัจจุบันก็คือ คลองหลอด เลียบมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นที่ท่าเรือบางลำพู เพื่อนำข้าวมาขายให้แก่ชาวบ้านในชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ นอกจากนี้ก็ยังมีขายถ่านหุงข้าว ของชำ โดยถัดออกไป 1 ถนน จะเป็นคลองที่เชื่อมต่อมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา มีการค้าขายข้าวสารมากมายจึงเรียกว่าตรอกข้าวสาร (เพราะขนาดเล็ก) ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นถนนข้าวสาร หลังจากนั้นก็เริ่มเกิดชุมชนขึ้น และขยายขยายต่อไป ต่อมาเริ่มมีร้านขายของมากขึ้น เช่นร้านขายของเล่น อย่างลูกข่าง ร้านขายกวยเตี๋ยวเรือ ต่อมาความเป็นอยู่ของชุมชนแห่งนี้เริ่มเปลี่ยนไป เมื่อมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาในช่วงปี พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองกรุงเทพมหานครครบรอบ 200 ปี ได้เข้ามาเช่าห้องพักอาศัยเพื่อเที่ยวชมเมืองหลวงของไทยในช่วงเทศกาลสำคัญนี้ และเริ่มมีฝรั่งเข้ามาถ่ายภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด โดยมีทีมงานกองถ่ายมาอยู่กันจำนวนมาก ที่มาเช่าที่เช่าเกสเฮาส์ ซึ่งตอนนั้นยังไม่มี ก็ต้องเช่าจากบ้านที่อยู่แถวนั้นซึ่งใช้แบ่งเช่า จึงเป็นที่มาของเกสต์เฮาส์ของชาวต่างชาติเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528-2529 ระยะเวลาหลังเริ่มมีคนเข้ามาเรื่อย ๆ จนกลายเป็นศูนย์รวมของพวกแบ็คแพ็คเกอร์ที่มาท่องเที่ยวประเทศไทย จนเป็นที่โด่งดังในที่สุด ก่อนที่จะมาปรับเปลี่ยนรูปแบบอีกทีในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา กลายเป็นย่านบันเทิงยามราตรีที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

ปากคลองตลาด ในอดีตตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่มนุษย์เรานิยมจะจับจองที่ดินตั้งเป็นชุมชนขึ้นตามริมน้ำมาโดยตลอด ทั้งนี้เป็นเพราะสายน้ำเป็นทั้งแหล่ง อาหารและแหล่งสัญจรที่สำคัญที่มนุษย์พึงยึดเพื่อยังชีพนั่นเอง กล่าวถึงการตั้งชุมชนริมน้ำนั้น ประเทศไทยเราเองก็นิยมตั้งชุมชนริมน้ำเหมือนๆ กับสากลโลกด้วยเหตุผลเดียวกัน และแหล่งทำมาหากินของ ชาวไทยเองก็เกิดขึ้นที่ริมน้ำด้วยเช่นกัน ที่ริมน้ำเจ้าพระยา แม่น้ำสายหลักของภาคกลางที่หล่อเลี้ยงชีวิตเรามาเนิ่นนานนั้น มีชุมชนใหญ่ที่สำคัญๆ อยู่มากมาย ชุมชนหนึ่งที่ถือว่าเป็นแหล่งทำมาหากินของคนบางกอกมานานกว่า 3 ศตวรรษนี้ ตั้งอยู่ระหว่างราชธานีเดิม อย่างกรุงธนบุรีและราชธานีปัจจุบัน อย่างกรุงเทพมหานครพอดิบพอดี ชุมชนนี้ เป็นแหล่งทำมาหากินที่สำคัญเนื่องจากที่นี่เป็น ตลาดสดที่กินเนื้อที่มากที่สุดใน กรุงเทพมหานคร ในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา นั้น นอกจากชาวไทยแล้วยังมีชาวต่างชาติที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่ที่ฝั่งบางกอกไม่น้อยโดยเฉพาะชาวจีนที่สยามเราทำการค้าสำเภามาตั้งแต่สมัยสุโขทัยนั้น ก็มีบทบาทที่สำคัญที่ช่วยกันสร้างชุมชนริมฝั่งแม่น้ำ

เจ้าพระยาขึ้น และที่บริเวณถนนจักรเพชรระยาวไปจนถึงถนนมหาธาตุในปัจจุบันที่เราเห็น เป็น ตลาดสดขนาดใหญ่ที่ตั้งโอบล้อมวัดราชบูรณะ โรงเรียนราชินีและโรงเรียนสวนกุหลาบนั้น เป็น ตลาดสดแหล่งใหญ่ของเกษตรกร ชาวประมงที่จะมาขาย ต่อผู้ค้าคนกลางที่จะส่งไปขายเป็นสินค้า ปลีก ย่อยอีกทอดหนึ่งนั้น ประกอบไปด้วยตลาดใหญ่ถึง 5 แห่งตั้งติดๆ กันเลยทีเดียว ตลาดนี้เรา เรียกกันว่า "ปาก คลองตลาด" ปากคลองตลาด ตลาดขนาดใหญ่ที่เรารู้จักกันดีว่าเป็นแหล่งขาย ส่งผัก ผลไม้สด รวมทั้งดอกไม้สดนั้น แต่ก่อนเป็นตลาดค้าปลาขนาดใหญ่ที่ส่งตรงมาจากแม่น้ำท่า จีน (สมุทรสาคร) แล้วของที่ส่งผ่านมาจากแม่น้ำเจ้าพระยามายัง "ปากคลองตลาด" นี้ เกี่ยวข้องกับ คำว่า "คลอง" ได้อย่างไร ทำไมไม่ เรียกว่า "ปากแม่น้ำตลาด" นั้น มีบันทึกกล่าวไว้ว่า ในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงโปรดฯ ให้ขุดคลองหลายสายมาตั้งแต่เริ่มสถาปนา กรุงเทปกันเลยทีเดียว และมีคลองเล็กสายหนึ่งที่รัชกาลที่ 1 ทรงโปรดฯ ให้ขุดที่ข้างวัดบูรณศิริ อมาตยารามขึ้น ซึ่งคลองเล็กนี้เองที่ก่อให้เกิดชุมชนริมน้ำขนาดใหญ่ ที่สมัยก่อนเรียกว่า "คลอง ตลาด" อีกทั้งในย่านที่ไม่ไกลกันนี้ ก็มีคลองขุดที่ฝั่ง บางกอกมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2315 ในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสิน เรียกว่า "คลองโน" ซึ่งคลองทั้ง 2 แห่งนี้ก็กลายมาเป็นตลาดสด แหล่งเดียวกันที่ยังคงเน้นการค้าปลาเป็นหลักมาจนถึงแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ที่โปรดฯ จะเรียกตลาดนี้ว่า "ตะพานปลา" มาเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งก็มีการเปลี่ยนจากตลาด ค้าปลาไปยังค้าปลิวัวล้าพอง หัวล้าโพงแทน ตลาดปลานี้จึงแปรสภาพเป็นตลาดสดที่ค้า สินค้า เกษตรกรรมที่เน้นการค้าส่งผัก ผลไม้และดอกไม้สด มาจนถึงทุกวันนี้

โรงละครแห่งชาติ โรงละครเดิมนั้นเป็นเรือนไม้ข้างพระที่นั่งศิวโมกษพิมานในพิพิธภัณฑ์ พระนคร ต่อมารัฐบาลได้มีมติจัดสร้างโรงละครแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นสถานที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรม ประจำชาติ เช่น โขน ละคร ฟ้อนรำและดนตรี อาคารโรงละครแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยปีกขวาเป็นโรง ละครเล็ก ปีกซ้ายเป็นห้องทำงานฝ่ายช่าง ตรงกลางเป็นโรงละครใหญ่ ด้านข้างโรงละครมีสังคีต ศาลาสำหรับใช้แสดงดนตรีกลางแจ้ง พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ หล่อ ด้วยโลหะรมดำขนาดเท่าพระองค์จริง ประดิษฐานอยู่บริเวณด้านหน้าโรงละคร ที่ตั้ง 2 ถ.ราชินี แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ศาลาเฉลิมกรุง ศาลาเฉลิมกรุงไม่ได้เป็นแค่โรงหนังธรรมดา แต่เกี่ยวพันกับความรุ่งเรือง ของกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังเป็นตัวแทนความเฟื่องฟูของวงการภาพยนตร์ของประเทศไทยใน อดีตที่ผ่านมาด้วย ในสมัย ร.7 แม้กรุงเทพมหานครจะมีโรงหนังราว 20 แห่ง ทั้งทางฝั่ง กรุงเทพมหานคร และธนบุรี แต่ล้วนเป็นเพียงโรงหนังไม้ขนาดเล็ก หลังคามุงสังกะสี ครั้งฉลองพระ นครครบรอบ 150 ปี เมื่อ พ.ศ. 2475 ทรงมีพระราชดำริให้จัดสร้างโรงภาพยนตร์ ที่สวยงามภูมิฐาน

เป็นสง่าราศีแก่เมืองจึงได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์กว่า 9 ล้านบาท เพื่อสร้างโรงภาพยนตร์ สำหรับฉายภาพยนตร์เสียงขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย และได้พระราชทานนามว่า "**ศาลาเฉลิมกรุง**" ในสมัยนั้นอาคารศาลาเฉลิมกรุงจัดได้ว่าเป็นอาคารที่ทันสมัยที่สุดในเอเชียอาคเนย์ สามารถจุผู้คนได้นับพัน มีระบบแสงสีที่ทันสมัย และเป็นโรงมหรสพแห่งแรกของภูมิภาคที่ติดตั้งระบบปรับอากาศ จัดฉายภาพยนตร์ชั้นดี โดยเฉพาะภาพยนตร์ต่างชาติเสียงในฟิล์ม ปัจจุบันศาลาเฉลิมกรุงยังคงเปิดดำเนินการอยู่ภายใต้การบริหารของบริษัท เฉลิมกรุงมณีทัศน์ จำกัด แต่มิได้ฉายภาพยนตร์เหมือนโรงภาพยนตร์ทั่วไปในยุคปัจจุบัน แต่ถูกยกระดับให้เป็นโรงมหรสพแห่งชาติ จัดฉายภาพยนตร์และเปิดการแสดงมหรสพสำคัญๆ ในโอกาสต่าง ๆ

นวดแผนไทยโบราณที่วัดโพธิ์ การแพทย์แผนโบราณนั้นอาจกล่าวได้ว่า มีบุคคลผู้รอบรู้ประจำอยู่ทุกชุมชนที่รู้จักการนำเอาพืชสมุนไพร มาผสมผสานกับของผสมบางอย่างรวมกันแล้ว เป็นยาบรรเทาอาการเจ็บป่วย ยาแก้โรคระบาดให้หายขาดได้ ในสังคมไทยสมัยโบราณนั้น มีแพทย์ 2 ประเภท คือแพทย์ประจำราชสำนักหรือแพทย์หลวง กับแพทย์พื้นบ้านที่รักษาชาวบ้าน (หมอชาวบ้านหรือหมอชุมชน) สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาบำเรอราชแพทย์ ซึ่งเป็นแพทย์ประจำราชสำนัก เป็นแม่กองจัดทำ จารึกตำราแพทย์แผนโบราณ ลงไว้บนหินชนวนใส่กรอบประดับไว้ที่พระระเบียง รอบพระมหาเจดีย์และตามเสาศาลาราย ครั้นในปี พ.ศ. 2399 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แพทย์หลวงตรวจชำระแปลตำราแพทย์จากภาษาบาลีสันสกฤต เป็นภาษาไทยจัดเป็นหมวดหมู่ และทำรูปเล่มเรียกว่า ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ (ฉบับหลวง) ซึ่งมีภาควิชาหัตถศาสตร์ เรียก ตำราแบบนวดฉบับหลวง ไว้อีกหนึ่งด้วย เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2505 ได้มีคณะแพทย์แผนโบราณ ขออนุญาติจาก กระทรวงสาธารณสุข ตั้งโรงเรียนสมาคมแพทย์แผนโบราณวัดพระเชตุพน (วัดโพธิ์) เปิดสอนการแพทย์แผนโบราณและการนวดแผนโบราณจนถึงปัจจุบัน ได้ทำการสอนอยู่ที่ ศาลารายด้านทิศตะวันออก 2 หลัง การนวดแผนโบราณที่ปฏิบัติกันอยู่ทุกวันนี้มี 2 วิธี คือ การนวดตามแบบท่าฤๅษีดัดตน และการนวดประคบด้วยสมุนไพร

ในส่วนเกาะรัตนโกสินทร์มีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นคือ วัดพระแก้ว วัดอรุณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระที่นั่ง ถนนข้าวสาร สนามมวยราชดำเนิน และปากคลองตลาด ซึ่งหน่วยงานกรุงเทพมหานครได้จัดให้มีโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครที่สำคัญเช่น

- เทศกาลต้อนรับปีใหม่ การทำบุญตักบาตรและอัญเชิญพระพุทธนวราชบพิตร
- เทศกาลมหาสงกรานต์กรุงเทพมหานคร ขบวนรถบุปผชาติ พิธีอัญเชิญพระพุทธ

สิงห์

- เทศกาลลอยกระทงกรุงเทพมหานคร
- การจัดแข่งขันเรือยาวประเพณี สืบสานตำนานเจ้าพระยา
- เทศกาลชมชิมริมเจ้าพระยา เทศกาล Taste it all
- เทศกาล Bangkok Winter sale
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำ เช่น ตลาดน้ำเมืองมื่น ตลาดน้ำคลองภาษีเจริญ วัดนิมมานรดีตลาดเก่า 5 แผ่นดิน ร.ศ. 108
- กิจกรรมปิดเทอมเต็มประสบการณ์ เช่น วันเดียวเที่ยว 3 ตลาด ตลิ่งชัน คลองลาดมะยม วัดสะพาน ไหว้พระงามเมืองบางกอก
- สร้างและปรับปรุงศูนย์บริการการท่องเที่ยว
- ทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว สื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผนที่คู่มือท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ส่งเสริมการท่องเที่ยวในต่างประเทศ เช่น งาน ITB ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศสาธารณรัฐเยอรมนี งาน WTM ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ งาน ATM ณ เมืองคูไบ ประเทศสหรัฐอเมริกา งาน JATA ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น งาน KOTFA ณ กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ งาน MATIW ณ กรุงมอสโคว์ ประเทศรัสเซีย
- จัดแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้ชื่อ “กรุงเทพมหานครเมืองยิ้ม” “Bangkok Smiles” โดยสนับสนุนกรุงเทพมหานครเมืองยิ้ม 5 ด้าน ได้แก่
 - Thai Culture & Festival วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะการแสดงไทย
 - River วิถีชีวิต และกิจกรรมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองต่างๆ
 - Dining & Shopping อาหารไทย สินค้าไทย แหล่งช้อปปิ้งหลากหลายรูปแบบ
 - Health กิจกรรมเสริมสุขภาพจิตใจ สมาธิ การปฏิบัติธรรม, กิจกรรมเพื่อสุขภาพทางกาย โรงพยาบาล สถาบันสุขภาพ ฟิตเนส สปา โยคะและกีฬา
- Value ความคุ้มค่าในการท่องเที่ยวทั้งด้านประสบการณ์ที่ไม่เหมือนที่ใด คุณภาพของสินค้า/บริการ และราคาที่สมเหตุสมผล
- โครงการสำคัญตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 1. ระบบการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านคอมพิวเตอร์ Touch screen ที่สนามบินสุวรรณภูมิ สถานีรถไฟฟ้าหมอชิต, สยาม, พร้อมพงษ์ กองการท่องเที่ยว ถนนพระอาทิตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบข้อมูลการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ร้านอาหาร สปา การท่องเที่ยวทางน้ำ และการใช้จ่ายสินค้าอย่างคุ้มค่าในย่านท่องเที่ยวต่างๆของกรุงเทพมหานคร

2. จักรยานชมกรุงรัตนโกสินทร์ Bangkok Green Bike ฝั่งพระนคร ฝั่งธนบุรี โครงการนี้ได้ถูกรื้อฟื้นอีกครั้ง โดยขยายพื้นที่ออกไปยังเส้นทางฝั่งธนบุรีเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกในการเที่ยวชมเมือง สถานที่สำคัญทรงคุณค่าประวัติศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่น่าสนใจของชาวฝั่งธนบุรีด้วย

3. ปรับปรุงห้องสุขาวัดสุทัศนเทพวรารามฯ Public Toilets

4. ร่วมมือกับภาคเอกชนในการหาอาสาสมัคร Bangkok Volunteer เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวใน 3 พื้นที่ คือ จตุจักร สยามสแควร์ ช้างสาร-บางลำพู

5. ติดต่อกองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ที่ 02-2257612-16 หรือ Website: www.bangkoktourist.com (กองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร, 2553)

การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐอย่างจริงจังเพื่อตอบสนองตามพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 เพื่อพัฒนาส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้การท่องเที่ยวไทยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไทย จากบทบาทของภาครัฐที่ให้การสนับสนุนแล้ว ประชาชนชาวไทยในฐานะเจ้าบ้านควรมีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนนโยบายของภาครัฐให้มากขึ้น จากผลการศึกษาคำวิจัยของ วาสนา วงษ์จากรุพงษ์ เรื่อง การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในแง่มุมมองด้านการแสดงความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาในระดับซึ่งถือได้ว่าแทบจะไม่เคยมีส่วนร่วมกับการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยแสดงข้อมูลค่าเฉลี่ยดังตาราง

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกรุงเทพมหานคร	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
ท่านให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อมีโอกาส	3.26	1.08	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านสนับสนุนนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	3.13	1.3	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับกรุงเทพมหานครให้กับผู้อื่น	3.05	1.09	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เช่น การอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว การรักษาสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยว	2.89	1.26	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านเสนอแนะให้ภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น	2.72	1.45	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	2.33	1.12	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย

ตาราง 1 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกรุงเทพมหานคร	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
ท่านแนะนำให้ภาครัฐปรับปรุงในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	2.07	1.03	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
ท่านเสนอแนะความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ทางกรุงเทพมหานครได้ใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	1.98	1.10	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
ท่านมักเข้าไปแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครใน Website หรือ โดยวิธีอื่นๆ	1.88	1.25	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.59	1.16	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย

โดยที่	1.00 – 1.80	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
	1.81 – 2.60	หมายถึง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
	2.61 – 3.40	หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
	3.41 – 4.20	หมายถึง มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก
	4.21 – 5.00	หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

จากผลการศึกษาที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ค่อนข้างน้อยนี้ นำไปสู่การศึกษาถึงปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ความสนใจของการศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยทางตรงและปัจจัยทางอ้อมที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติ ความเป็นอยู่ สถานะทางสังคม และการตระหนักถึงการมีส่วนร่วม การใส่ใจหรือจากแรงกระตุ้นภายนอก

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและศึกษาถึงทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผลกระทบทางการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
3. แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดการท่องเที่ยวยั่งยืน
5. แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวนั้นได้ถูกกำหนดไว้อย่างกว้างขวาง โดยได้ถูกกำหนดไว้ว่าเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการคือ 1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ 3. เป็นการเดินทางด้วย

วัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือรายได้ มิได้หมายถึงเฉพาะแค่การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อหาความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์เท่านั้น แต่หากการเดินทางเพื่อธุรกิจ เพื่อประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬาตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องก็ถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเช่นกัน จนเป็นที่มาของธุรกิจตลาดการท่องเที่ยวที่ใหญ่ในทุกปัจจุบันนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533 อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวเผือก, 2545, หน้า 12) และถือได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นรูปแบบของนันทนาการอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในเวลาว่างโดยผูกพันกับการเดินทางจากบ้านของตนเองไปยังที่เรียกว่า “แหล่งท่องเที่ยว” ทั้งนี้ถือว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อประสบการณ์และความรู้ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจจากกิจกรรมต่างๆ เป็นการตอบสนองตนเอง (Robert Chistie Mill, and Alastair M. Morrison อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวเผือก, 2545, หน้า 12) การท่องเที่ยวยังหมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพ และประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน (Mc Intosh and Goeldner, 1984 อ้างอิงใน จุฑารัตน์ ขาวคม, 2548, หน้า 6) อีกทั้งเป็นภาพรวมของระบบการบริหารจัดการที่กลุ่มบุคคลต่างๆ ผู้ได้รับผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือประสานกันและให้บริการอันจะสร้างพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่สุดแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจและอยากกลับมาใช้บริการอีก รวมทั้งบอกเล่าประสบการณ์ที่มีรู้ลึมนี ต่อไปยังญาติมิตร อันจะเป็นโอกาสให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้รับ “ลูกค้า” กลุ่มใหม่มาใช้บริการด้วย (อรวรรณ ศรีอุดม, 2544, หน้า 85 อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวเผือก, 2545, หน้า 12)

องค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ

1. ต้องเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และด้วยความสมัครใจ
3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งแต่ต้อง

มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ นอกจากนั้นยังให้คำจำกัดความของคำว่า นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว (Tourists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของ

ตนซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใ้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่งไม่นับเป็นนักท่องเที่ยว จำแนกเป็น

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Foreign Tourist or International Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย

2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักอันถาวรนั้น

3. นักทัศนจร (Excursionists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใ้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้ที่โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่ค้างพักแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักทัศนจร จำแนกเป็น

4. นักทัศนจรชาวต่างประเทศ (Foreign Excursionists) หมายถึง นักทัศนจรชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากต่างประเทศมาเที่ยวเมืองไทย

5. นักทัศนจรภายในประเทศ (Domestic Excursionists) หมายถึง นักทัศนจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยซึ่งอาจเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรอยู่ในประเทศไทย หรือในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งก็ได้ เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวร

นอกจากนั้นยังจะพบคำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) ซึ่งหมายรวมถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวหรือนักทัศนจรก็ได้ ตามแต่จะตรงกับคุณสมบัติหรือนิยามในข้อใด

ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางหรือท่องเที่ยว เพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและเพิ่มพูนความรู้ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวางในแง่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแยกได้ตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ 3 ประเภทดังนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึงสภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงามหรือน่าสนใจต่อการเดินทางไปเยี่ยมชม ทรัพยากรที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของธรรมชาติทุกอย่าง เช่น ภูเขา ลำธาร ถ้ำ อุทยานแห่งชาติ หาดทราย น้ำตก บ่อน้ำร้อน แหล่งธรรมชาติได้ทะเล

2. ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าที่มนุษย์สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งมักมีลักษณะเป็นวัตถุ พื้นที่ หรือสิ่งก่อสร้าง แต่มีผลดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อาทิ อนุสรณ์สถาน เมืองโบราณ พระราชวัง อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรม หมายถึงรูปแบบในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ชุมชน และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือสืบทอดกันมา ตลอดจนกิจกรรมที่มีผลดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

จุดมุ่งหมายของการเดินทาง สำหรับจุดมุ่งหมายของการเดินทาง เพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆ อย่างต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Leisure Tour หรือ Recreation Tour หรือ Holiday Tour มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อนในวันหยุด การแสวงหาความสนุกสนาน บันเทิง รวมถึงการไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ชมการแสดง การเล่นกีฬา และนันทนาการ

2. การท่องเที่ยวเพื่อทำธุรกิจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Business Tour หรือ Professional Travel ซึ่งเป็นการเดินทางของนักธุรกิจ โดยมีกิจกรรมด้านธุรกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลัก เช่น การเดินทางไปร่วมประชุม สัมมนา เจรจาทุรกิจ ในขณะที่เดียวกันก็อาจมีการพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนประกอบด้วยก็ได้ ในประเทศอุตสาหกรรม รายได้จากการท่องเที่ยวประเภทนี้จะสูงมาก เพราะนักท่องเที่ยวประเภทนี้เดินทางตลอดทั้งปีไม่ขึ้นอยู่กับฤดูกาล ทั้งเป็นผู้ที่สามารถเสียค่าใช้จ่ายได้สูง

3. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลจูงใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Incentive Tour ซึ่งมักจัดให้แก่พนักงานและลูกค้าบริษัท และหน่วยงานต่างๆ หรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่บริษัทและหน่วยงานนั้นๆ การเดินทางอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อธุรกิจรวมอยู่ด้วยก็ได้ เช่น จัดให้ไปชมโรงงาน หรือไปประชุมสัมมนา

4. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Meeting Convention & Exhibition Tour โดยนักท่องเที่ยวมีจุดประสงค์เพื่อไปเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรือไปชมการแสดงสินค้า การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

5. การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษเฉพาะกลุ่ม เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Special Interest Group Tour คือ จัดขึ้นเป็นพิเศษสำหรับกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องใดโดยเฉพาะ เช่น การเดินทางไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาบางชนิด การเที่ยวชมธรรมชาติและดูสัตว์ป่า การเที่ยวถ้ำ การดำน้ำดูปะการังและสัตว์น้ำ การชมโบราณสถาน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วยกิจกรรมทางด้านการจัดการธุรกิจและการอำนวยความสะดวกในทุกด้านในการนักท่องเที่ยวซึ่งประกอบไปด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533, หน้า 84-88 อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวเผือด, 2545, หน้า 14 และ ฅณฤชพงษ์ เตือนดาว, 2548, หน้า 6)

1. การคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
2. ที่พักแรม
3. ร้านอาหารและภัตตาคาร
4. การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
5. บริการทางการแพทย์การท่องเที่ยวประเภทต่างๆ หรือแหล่งท่องเที่ยว
6. ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง
7. ความปลอดภัย
8. การอำนวยความสะดวกในการเข้า/ออกเมือง
9. การจัดบริการอื่นๆ สำหรับนักท่องเที่ยว
10. การเผยแพร่โฆษณา

ความสำคัญของการท่องเที่ยวและผลกระทบ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องเดินทางออกจากที่อยู่อาศัยปัจจุบันไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อหาความบันเทิง รื่นรมย์สนุกสนาน ซึ่งแต่เดิมนั้นคงมิได้เกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง ต่อมาเมื่อมีจำนวนประชากรมากยิ่งขึ้น การดำรงชีวิตแตกต่างไปจากเดิม เศรษฐกิจก้าวหน้ามากขึ้นทำให้เกิดความต้องการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การพัฒนาและการขยายแหล่งท่องเที่ยวจึงถูกพัฒนาให้เป็นรูปของการประกอบเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวโดยตรงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวนอกจากมีประโยชน์ด้านเศรษฐกิจแล้วยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรม และเกียรติภูมิของประเทศให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก (วรรณ วทษ์วานิช, 2539 อ้างอิงใน

เนตรนภา ปาละธรรม, 2548, หน้า 20) และเมื่อมีกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นย่อมส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบกับเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งผลกระทบการท่องเที่ยวดังกล่าวมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ โดยส่งผลกระทบทางด้านบวกคือเป็นไปในทางที่ดีขึ้น คือ

1. เกิดการจ้างงานขึ้น ยกคุณภาพชีวิตและมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น มีการพัฒนาปรับปรุงสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ถนน ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ ขนสาธารณะ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ช่วยส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว

2. การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว ความเติบโตของการท่องเที่ยว ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มีการลงทุนเพิ่มขึ้นและขยายตัวออกไปเพื่อให้สามารถตอบสนองแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง เช่นการสร้างโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว ร้านอาหารของที่ระลึก และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสำหรับค่าที่พัก ค่าอาหาร ยานพาหนะ จะได้กลับมาเป็นรายได้ของชุมชนทำให้เกิดการกระจายรายได้ในชุมชน (วรรณภา วงษ์วานิช, 2539 อ้างอิงใน ณกฤษพงษ์ เตือนดาว, 2548, หน้า 11)

3. การส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Contribution to Local Economies) การท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น หากถิ่นใดมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเสมือนสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยวแล้ว รายได้จากการท่องเที่ยวจะเป็นตัววัดมูลค่าทางเศรษฐกิจแต่ถ้าเป็นพื้นที่อนุรักษ์และหากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติก็อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ยังมีรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวด้านอื่นอีก แต่เป็นรายได้ที่ไม่เป็นทางการยากต่อการประเมินมูลค่า เช่น เม็ดเงินที่ได้รับจากหาบเร่แผงลอย และคนถีบสามล้อ มอเตอร์ไซด์วิน แม้เป็นรายได้ที่มองไม่เห็นและไม่มีตัวเลขที่แน่นอนแต่ข้อดีของรายได้ประเภทนี้ คือ ถูกนำกลับคืนสู่เศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยตรงและสร้างการกระจายรายได้แบบทวีคูณส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายในท้องถิ่น

4. เกิดการสร้างอาชีพ การสร้างงานใหม่ๆ เป็นการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาทักษะของชุมชนและผลกระทบทางด้านลบที่อาจเกิดต่อเศรษฐกิจชุมชนได้คือ

- เกิดปัญหารายได้ไม่แน่นอนเป็นฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น เกิดปัญหาการว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว
- เกิดปัญหาการนำเข้าแรงงานท้องถิ่น การอพยพแรงงาน
- ปัญหาค่าครองชีพสูงในเมืองท่องเที่ยว

- ความเป็นธรรมในการกระจายรายได้
- ปัญหาราคาที่ดิน การถือครองที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการจัดระเบียบและดูแลทรัพยากรท่องเที่ยว

ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม กระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลเข้ามาในกรุงเทพมหานครเป็นผลกระทบทางด้านบวกในการแสดงถึง ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม และสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง มีการสนับสนุนฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นและเอกลักษณ์ของชุมชน เพิ่มโอกาสสำหรับคนในพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว มีโอกาสในการสร้างทางเลือกอาชีพ มีการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ท้องถิ่น และสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยังเป็นประตูสู่การเปิดรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมวัฒนธรรมและบทบาทของประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินชีวิตในโลกโลกาภิวัตน์ โลกอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การขยายธุรกิจ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและการซึมซับวิถีชีวิต ธรรมเนียมของชาวตะวันตก สิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาชนในท้องถิ่นที่อาจบิดเบือนไป เช่น การดัดแปลงเพื่อความต้องการของนักท่องเที่ยว (Adaptation to Tourists Demands) ในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งผู้ปฏิบัติงานฝีมือได้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการของที่ระลึก งานฝีมือ และศิลปะที่เพิ่มขึ้นและได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบของสินค้าให้สอดคล้องกับรสนิยมของลูกค้า แม้ว่าช่างฝีมือเหล่านี้อาจจะรู้สึกถึงคุณค่าในงานของตนที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและรู้สึกว่าการทำงานช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมให้คงอยู่ แต่ความเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมอาจเกิดขึ้นจากการที่คุณค่าทางวัฒนธรรมถูกตีค่าเป็นเพียงสินค้าทางการท่องเที่ยว และความเสื่อมทางวัฒนธรรม (Cultural Deterioration) ความเสียหายต่อทรัพยากรทางวัฒนธรรมเกิดจากการจงใจทำลาย การทิ้งขยะ การขโมย และการเคลื่อนย้ายอย่างผิดกฎหมาย สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ยิ่งไปกว่านั้นคุณค่าที่ลดลงของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอาจเกิดจากอาคารและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ไม่ได้รับการปกป้องดูแลอย่างที่ควรจะเป็นรวมทั้งสภาพแวดล้อมเดิมนั้นถูกแทนที่หรือไม่เหลือให้เห็นอีกต่อไป และการที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอาจก่อให้เกิดแรงกดดันทางสังคมจากกระแสการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นพัฒนาจากการความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น การแย่งกันใช้ประโยชน์ระหว่างการท่องเที่ยวและชุมชนในท้องถิ่นสำหรับการใช้ทรัพยากรน้ำและพลังงานที่มีอยู่อย่างจำกัด รวมทั้งความกดดันสามารถเกิดจากการที่ชุมชนท้องถิ่นต้องประสบกับความเสื่อมของสภาพแวดล้อมและต้นทุนการใช้โครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้น เช่น ภาษีที่ชำระสูงขึ้นเพื่อปรับปรุง

ระบบประปา หรือ สุขอนามัย และอาจเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหา อาชญากรรม ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาโสเภณี การย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมือง ปัญหาความแออัดใน เมืองท่องเที่ยว ปัญหาจราจร ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างเจ้าของท้องถิ่นและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม

ผลกระทบด้านสภาพแวดล้อม เป็นผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่เจริญเติบโต รุดหน้าอย่างต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด อันเกิดจากฝีมือมนุษย์หรือเกิดจากธรรมชาติซึ่งทำให้เกิดความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวตามมาอย่างชัดเจน เช่น ปัญหาแหล่งท่องเที่ยว สกปรก ขยะมูลฝอย การรุกรานพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เช่น การสร้างเพิง แผงลอยขายเครื่องดื่ม หรือของที่ระลึกทางการท่องเที่ยว การเสื่อมโทรมและการถูกทำลายทางประวัติศาสตร์ การทำลาย และการสูญหายของศิลปวัตถุ การปลูกสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่ไม่เหมาะสม การต่อเติม สร้างใหม่ไม่สวย ขัดหูขัดตา ทำลายสภาพภูมิทัศน์ การเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก (Green House Effect) โลกร้อน (Global Warming) ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change) สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเหล่านี้มีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั่วไปและส่งผลถึงการวาง แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วย (ผลกระทบการจัดการการท่องเที่ยว, 2553) แต่ สำหรับการท่องเที่ยวในเมืองใหญ่ อาจจะพบผลกระทบด้านคมนาคม เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด เสียงดัง ควันดำ เขม่า ฝุ่นละอองที่ทำลายบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงมีผลต่อสภาพจิต และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวได้

จากการศึกษาถึงผลกระทบการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบล เวียงใต้ อำเภอป่าเย็บ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ของ ธวัชชัย มานิตย์ กล่าวถึงผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมว่า หลังจากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังได้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อชุมชนคือ การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้นเพราะมีนักธุรกิจแหล่งไหลเข้ามาทำลงทุนทำ ธุรกิจชุมชนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้ชาวบ้านใน ชุมชนที่อยู่อาศัยใกล้แหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสทำงานและทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น ชาวบ้านเริ่มหันมาทำอาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้างที่เกี่ยวกับการบริการ อีกทั้งทำให้ชุมชนมีรายได้ เพิ่มขึ้น แรงงานภายในชุมชนไม่ต้องไปประกอบอาชีพที่อื่นทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น กว่าเดิม

เมื่อมีธุรกิจท่องเที่ยวจำนวนมากย่อมส่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อกิจการค้าของชาวบ้านใน ท้องถิ่น เห็นได้จากหลายกิจการของชาวบ้านต้องปิดตัวลงเพราะได้รับผลกระทบจากการเข้ามา

ลงทุนของนักลงทุนรายใหญ่ ซึ่งชาวบ้านไม่มีกำลังที่จะแข่งขันกับนักลงทุนเหล่านี้ได้ เช่น ร้านสะดวกซื้อที่เปิดบริการ 24 ชั่วโมง ทำให้ร้านค้าของชาวบ้านเกิดการชบเซา บางส่วนก็ถูกซื้อกิจการแล้วแปลงสภาพให้เป็น เกสต์เฮ้าส์ ร้านอาหาร ร้านนวดแผนโบราณ ทำให้คนในท้องถิ่นเหลืออยู่ไม่มากนัก และชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มีรายได้หลักมาจากการประกอบอาชีพรับจ้างทำงานตามสถานประกอบการหรือมีกิจการค้าขายซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในช่วงนั้น หากมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากสภาพเศรษฐกิจชุมชนก็จะดีไปด้วยถึงแม้ว่าในแต่ละชุมชนได้มีการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านในการหาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยการผลิตสินค้าของแต่ละชุมชนขึ้นแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จมากนักเนื่องจากประสบปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียนและไม่มีสถานที่จำหน่ายสินค้าของชุมชน ถึงแม้ว่าหน่วยงานรัฐได้มีความพยายามจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นมาเพื่อฟื้นฟูประเพณีภาคฤดู และถนนคนเดิน เพื่อต้องการดึงดูดนักท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับชุมชน แต่ลักษณะกิจกรรมและการดำเนินงานที่เน้นความสนุกสนานบันเทิงมากกว่าการสืบสานประเพณีท้องถิ่นและไม่มีสินค้าของท้องถิ่นเท่าที่ควรจึงทำให้ชาวบ้านในชุมชนไม่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าวมากนัก การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นซึ่งถือได้ว่าส่งผลกระทบมาก เนื่องมาจากมีนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาซื้อที่ดินจากชาวบ้าน แต่เดิมชาวบ้านไม่ยอมขายที่ดิน ต่อมาเมื่อนายทุนให้ราคาที่ดินที่สูงขึ้นเรื่อยๆ จึงยอมขายที่ดินให้กับนายทุนและย้ายออกไปซื้อที่ดินแถวรอบนอกออกไปได้พื้นที่มากขึ้นเพื่อปลูกบ้าน ซีอีออต และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการขายที่ดิน ทำให้ชาวบ้านใกล้เคียงเห็นว่าขายที่ดินแล้วทำให้มีฐานะดีขึ้นจึงพากันขายแล้วย้ายออกไปจากชุมชนเดิมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผลจากที่ดินราคาสูงนี้ทำให้ชาวบ้านที่ขายที่ดินให้กับนายทุนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและส่งผลให้มีการขยายที่ทำกินออกไปในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ามากขึ้น ด้านแรงงานท้องถิ่นได้ส่งผลกระทบเกิดปัญหาแรงงานภาคเกษตรกรรมของท้องถิ่นเริ่มขาดแคลนเพราะแรงงานท้องถิ่นที่เคยมีอาชีพรับจ้างในภาคเกษตรกรรมต่างหันมาทำงานกับสถานประกอบการมากขึ้นเนื่องจากเป็นงานที่สบายกว่าการรับจ้างทำงานในภาคเกษตรกรรม

หากมองถึงผลกระทบทางด้านสังคม ถึงแม้การท่องเที่ยวจะไม่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางสังคมของชุมชนโดยตรงแต่ถือได้ว่ามีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งส่งผลกระทบทางบวกดังนี้ โครงสร้างประชากรมีการเปลี่ยนแปลงไปจากการย้ายถิ่นฐานของประชากร การย้ายเข้ามาของผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และแรงงานต่างถิ่น ได้มีส่วนทำให้ระบบเศรษฐกิจของชุมชนมีการเคลื่อนไปได้เนื่องจากแรงงานท้องถิ่นยังขาดความรู้ความชำนาญในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้ต้องพึ่งพาแรงงานภายนอกที่มีความชำนาญเข้ามาดำเนินกิจการ ส่วนแรงงานระดับล่างนั้นแรงงาน

ต่างถิ่นที่ย้ายเข้ามาหางานทำอยู่ในชุมชน ได้มีส่วนช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรของท้องถิ่นเนื่องมาจากแรงงานท้องถิ่นได้หันไปทำงานภาคการบริการท่องเที่ยวกันมากขึ้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนได้รับโอกาสจากการพัฒนาสิ่งบริการทางสังคมมากขึ้น เช่น โอกาสทางการศึกษา สุขภาพอนามัย การจัดหาสิ่งบริการทางสังคมต่างๆ การเปิดตัวชุมชนสู่สังคมภายนอกทำให้ชาวบ้านเริ่มมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกิจกรรมทางสังคมชุมชนเพิ่มขึ้นเนื่องจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้หน่วยงานของรัฐเริ่มเข้ามามีบทบาทกระตุ้นให้ชาวบ้านตื่นตัวในการดูแลรักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนตัวเองและขอความร่วมมือจากชาวบ้านในการเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาในด้านต่างๆ ของชุมชน นอกจากนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวยังส่งผลให้ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ ได้รับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมและการศึกษานอกระบบแลกเปลี่ยนทัศนคติกับคนภายนอกมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านรับรู้ถึงสภาพสังคมภายนอกได้มากขึ้น รับรู้ถึงปัญหาเท่าทันกับปัญหาต่างๆ ได้มากขึ้น ผลกระทบทางลบคือการอพยพย้ายถิ่นของคนภายนอกเข้ามาสู่ชุมชน เนื่องจากชุมชนกลายเป็นศูนย์กลางการค้า การปกครอง การบริการสังคมแล้วปัจจุบันยังเป็นศูนย์กลางบริการด้านการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว จึงทำให้ประชากรมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลุ่มเยาวชนหรือชาวบ้านหันไปยอมรับวัฒนธรรมใหม่ซึ่งส่งผลต่อสังคมชุมชนและการเสื่อมถอยทางด้านวัฒนธรรมได้เร็วขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังทำให้ปัญหายาเสพติดในชุมชนเพิ่มขึ้น ชุมชนตกเป็นเป้าหมายของการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวบางประเภทที่ต้องการหาประสบการณ์ที่ตื่นเต้นด้วยการทดลองเสพยา เฮโรอีน ส่งผลให้ชุมชนเกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชนระหว่างชาวบ้านและผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ระหว่างชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหานี้อาจเป็นอุปสรรคในการร่วมมือกันการพัฒนาชุมชนรวมถึงความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ปัญหาโสเภณีที่แอบแฝงมากับนักท่องเที่ยวเข้ามาขายบริการทางเพศให้กับนักท่องเที่ยวในสถานบันเทิงต่างๆ ภายในชุมชน

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมต่อชุมชนปลาย จากการศึกษาที่มีคนเข้ามาในชุมชนจำนวนมากทำให้มีวัฒนธรรมจากคนต่างถิ่นหลั่งไหลเข้าสู่ชุมชนอย่างรวดเร็วซึ่งวัฒนธรรมที่หลั่งไหลเข้ามานั้นได้มีอิทธิพลเหนือกว่าวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่เป็นลัทธิเป็นผู้มีเงิน มีอำนาจ หรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในระดับผู้นำชุมชนทำให้เป็นผู้มีบทบาทต่อสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งได้กลายเป็นตัวเร่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทั้งทางบวก

และทางลบ ชาวบ้านในชุมชนเริ่มหันไปมีค่านิยมตามแบบคนภายนอกมากขึ้น เริ่มเรียนรู้การดำเนินชีวิตไปสู่สังคมเมืองโดยให้ความสำคัญต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน และการทำงานากินของตัวเองเป็นหลัก หน่วยงานรัฐและเอกชนเริ่มเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่ออนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท้องถิ่นด้วยการสนับสนุนด้านการเงินและการส่งเสริมกิจกรรมการแสดงเข้าร่วมเพื่อสร้างความบันเทิงในการจัดงานเฉลิมฉลองในงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน นอกจากนี้ยังได้ฟื้นฟูประเพณีเก่าๆ ที่ได้สูญหายไปให้กลับคืนมา เช่น ประเพณีภาคฤดู กิจกรรมถนนคนเดินปาย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนภายในชุมชนเนื่องจากต้องปรับตัวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยมีชีวิตเรียบง่ายในลักษณะสังคมเกษตรกรรมที่ไม่ต้องรีบเร่งอะไรมากนักไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีระเบียบแบบแผนมากขึ้น เริ่มหันไปดำเนินชีวิตแบบที่ต้องพึ่งพาคนภายนอกมากยิ่งขึ้นเป็นการเลียนแบบวัฒนธรรมของคนต่างถิ่นมากยิ่งขึ้น เด็กและวัยรุ่นในชุมชนเริ่มเอาวัฒนธรรมแบบใหม่ที่มาพร้อมกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับภาษาท้องถิ่นน้อยลงเพราะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ชุมชนต้องมีการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกทำให้ต้องใช้ภาษากลาง ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ทำให้ชาวบ้านพูดได้หลายภาษา แต่โอกาสในการใช้ภาษาท้องถิ่นเริ่มลดลงไปเพราะใช้เพียงพูดคุยกับคนในครอบครัวเท่านั้น และการแต่งกายตามท้องถิ่นพื้นเมืองก็ลดลงไปเช่นกันมีแต่ชาวบ้านวัยกลางคนที่ยังคงแต่งกายชุดพื้นเมืองท้องถิ่นหรือขณะเข้าร่วมงานทำบุญประเพณีท้องถิ่น การสืบสานด้านวัฒนธรรมประเพณีก็ลดลงตามไปด้วยเพราะในปัจจุบันการจัดงานตามประเพณีของท้องถิ่นมีความแตกต่างไปจากเดิมทั้งรูปแบบและกิจกรรมที่มีมากขึ้นการจัดงานใหญ่โตกว่าเดิม และมีการนำวัฒนธรรมจากท้องถิ่นอื่นมาผสมผสาน เช่น หมอว่า รำซึ่งไม่ใช่วัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นทำให้วัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นมีรูปแบบและกิจกรรมที่เปลี่ยนไปโดยเน้นความสนุกสนานรำเริงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ส่งผลกระทบต่อพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิมที่เคยสืบทอดปฏิบัติกันมาช้านาน ต้องถูกบิดเบือนพิธีกรรม สร้างความเสื่อมทางด้านวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสายใยชีวิตและพลวัตทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังสร้างความแตกแยกของคนในหมู่บ้านที่ต้องการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนเอาไว้เพราะในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาชาวบ้านยังคงเคร่งครัดด้วยการไปทำบุญที่วัดอย่างสม่ำเสมอแต่หนุ่มสาววัยแรงงานไปร่วมทำบุญน้อยลงกว่าเดิม ส่วนการสืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านนั้นคนรุ่นใหม่ยังคงให้ความสนใจสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่แต่มีแนวโน้มลดลงไปเรื่อยๆ เนื่องจากคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจอย่างอื่นมากกว่าภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้การให้ความเคารพนับถือต่อผู้อาวุโสก็ลดน้อยลงเพราะสังคมเริ่มเปลี่ยนไปผู้อาวุโสเริ่มมีบทบาทในสังคมน้อยลงกว่าแต่ก่อน ทำให้การไหว้และทักทายกันของคนในชุมชนลดน้อยลงไป ความเคร่งครัดในการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมแบบคนรุ่นเก่าน้อยลง ส่งผลต่อการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน

ในด้านของสภาพแวดล้อมของปายที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาโดยตลอด ทำให้ปายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญแห่งหนึ่งจึงเกิดแผนการพัฒนาโดยมุ่งเน้นไปพัฒนาที่โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเป็นหลักส่งผลให้ชุมชนได้รับความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตมากขึ้นจากการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ทันสมัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและการบริการทางสังคม หลังจากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้มีนักลงทุนหลังไหลเข้ามาลงทุนเป็นจำนวนมากทำให้ที่ดินในชุมชนมีราคาสูง ชาวบ้านมีกำไรจากการขายที่ดิน ชุมชนขยายตัวอย่างรวดเร็วจากการก่อสร้างอาคาร สิ่งปลูกสร้างเพื่อทำห้องพักและเกสต์เฮาส์ และร้านอาหาร สิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ทำให้รูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีความหลากหลายตลอดจนวัสดุที่นำมาก่อสร้างมีความทันสมัยมากขึ้น ชุมชนมีร้านอาหาร สถานบันเทิง ไร่คอกบริการนักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีความเจริญและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่า วัดเก่าแก่และสถานโบราณต่างๆ ก็ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมมากขึ้น แต่ผลกระทบบางอย่างจากสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ก็ทำให้ทัศนียภาพและสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาพื้นที่ของชุมชนในอนาคต สิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดปัญหาหาคบบังทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติตลอดสองฟากฝั่งริมแม่น้ำปาย ส่งผลให้ชุมชนเกิดการขยายตัวออกไปอย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบก่อให้เกิดความแออัด และผลกระทบด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการในปัจจุบันที่ไม่สามารถรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ที่ผ่านมามีการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาสุขภาพของผู้อยู่อาศัย ชุมชนต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา และคุณภาพน้ำประปามีสีขุ่นไม่สะอาดเพียงพอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาไฟฟ้าในชุมชนดับบ่อยเนื่องจากความจำเป็นในการใช้ไฟฟ้าช่วงกลางคืนในขณะที่การไฟฟ้าเริ่มมีปัญหาเรื่องระบบการจ่ายไฟฟ้า ด้านการคมนาคมได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นด้วยถนนที่ลาดคองกริตทำให้คนในชุมชนหันมาใช้รถยนต์พาหนะในการเดินทางมากขึ้นทำให้ถนนสายหลักมีปริมาณการจราจรหนาแน่นเพิ่มขึ้น ถนนชำรุดและเกิดอุบัติเหตุเพิ่มขึ้น ส่วนผลกระทบที่มากที่สุดได้แก่มลภาวะและการกำจัดของเสีย ปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย เนื่องจากมีปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นมากทำให้เทศบาลไม่สามารถดำเนินการเก็บขยะได้ทันทำให้ภายในชุมชนมีขยะตกค้างเป็นจำนวนมากเพราะการจัดเก็บขยะไม่ได้เก็บทุกๆ วัน

ประกอบกับถึงขณะมีไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาส่งกลิ่นเหม็นเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค และผลกระทบในเรื่องเสียงดังรบกวนจากสถานบันเทิงที่อยู่ใกล้แหล่งอาศัยของชุมชน กิจกรรมด้านบันเทิงจากคลับ บาร์ เบียร์ ร้านอาหารที่มีดนตรี มีโต๊ะสนุกเกอร์ ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนทางด้านสุขภาพและยังทำลายสภาพแวดล้อมของชุมชนจนกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งขึ้นบ่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงเวลา กลางคืนหลัง 3 ทุ่มซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนของชาวบ้าน และยังส่งผลกระทบต่อกิจกรรมที่มีมาช้านานของชาวบ้านในช่วงเช้าเช่นเสียงตามสายจากวัดในตอนเช้ามีดของทุกวันพระ เสียงจากการทำกิจกรรมของโรงเรียนในช่วงเช้า การกระจายเสียงละหมาดจากสุเหร่าของชุมชนชาวมุสลิม ได้สร้างความแย้งขึ้นระหว่างผู้ประกอบการกับชาวบ้านบ่อยครั้ง ส่วนปัญหามลภาวะทางอากาศของชุมชนก็ส่งผลกระทบต่อเช่นกัน เพราะความหนาแน่นของจราจรที่เพิ่มขึ้นทั้งในตอนกลางวันและกลางคืน ถนนเกิดการชำรุดเสียหายอย่างรวดเร็ว ฝุ่นละออง เกิดมลพิษจากท่อไอเสีย เกิดปัญหาอุบัติเหตุ และเสียงดังรบกวนชาวบ้านในตอนกลางคืน (ธวัชชัย มานิตย์, 2550, หน้า 141-174)

และผลการวิจัยที่สอดคล้องกันเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน เกาะปันหยี จังหวัดพังงา ของธวัชชัย ทองเชื่อม กล่าวถึงผลกระทบไว้ว่า กระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม เข้าไปสู่ชุมชนที่มีความแตกต่างทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดมาตรฐานในผลิตภัณฑ์ที่จะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว การจัดเตรียมพื้นที่ให้บริการ การเกิดขึ้นของกิจกรรมเหล่านี้ซึ่งได้มาจากการพัฒนาทั้งรูปธรรมนามธรรมล้วนก่อให้เกิดผลกระทบกับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ชุมชนจะได้รับทั้งข้อดีและข้อเสีย ผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ผลกระทบในแง่บวก คือประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนได้รับการเผยแพร่ ชุมชนเกิดความหวงแหนในประเพณีวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอด ส่วนผลกระทบในแง่ลบที่ได้จากการท่องเที่ยวคือ บางครั้งวัฒนธรรมถูกนำมาจัดฉาก ทำให้เสื่อมศรัทธาด้อยค่า

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ดีคือทำให้เกิดเครือข่าย ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนเกิดความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้เกิดการสำนึกว่าสิ่งแวดล้อมสำคัญกับมนุษย์อย่างไร แต่ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวที่ไม่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของพื้นที่ก็ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมลงไปด้วย

ผลกระทบด้านสังคม ชุมชนหันมาพูดคุยกันมากขึ้น เกิดเครือข่ายเรียนรู้กันมากขึ้น มีวิธีคิดที่เก่งขึ้น รู้เท่าทันกระแสที่มาจากข้างนอกมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีแรงกดดันจากภายนอกเพิ่มขึ้นด้วย เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจที่จะเข้าไปดำเนินการ

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีอาชีพเสริม สร้างงานใหม่ เกิดการกระจายรายได้ ในทางกลับกันบางครั้งเศรษฐกิจที่เข้ามาก็เอื้อให้เกิดความขัดแย้ง การแข่งขัน การแย่งชิงการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (ธงชัย ทองเชื้อม, 2550, หน้า 31-44)

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และสภาวะความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่นานพอสมควร (ศักดิ์ไทย สุกิจบวร, 2545, หน้า 138) และเป็นความรู้สึกหรือความเชื่อซึ่งส่วนใหญ่ใช้ตัดสินถึงการรับรู้สภาวะแวดล้อม และผูกพันกับการกระทำของบุคคลหรือมีแนวโน้มของการกระทำอย่างไร และสุดท้ายมีพฤติกรรมอย่างไร (Newstrom and Davis, 2002, p.207) และยังเป็นตัวตัดสินพฤติกรรม เป็นความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบ เป็นสภาวะจิตใจในการพร้อมที่จะส่งผลกระทบต่อตอบสนองของบุคคลนั้นๆ ต่อบุคคลอื่นๆ ต่อวัตถุหรือต่อสถานการณ์ โดยที่ทัศนคตินี้สามารถเรียนรู้หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ (Gibson, 2000, p.102) ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อวัตถุหรือกลุ่มวัตถุในทางที่ชอบหรือไม่ชอบอย่างสม่ำเสมอ (Allport, 1935 อ้างอิงใน ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 28)

ลักษณะการเกิดทัศนคติมีหลายประการที่มาจากสิ่งเร้า การมีประสบการณ์โดยตรงหรือทางอ้อม เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) รับรู้ (Perception) จากแหล่งทัศนคติต่างๆ แล้วผ่านไปสู่วิธีกรรมโดย (ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 29)

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือไม่ดีจะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่มีประสบการณ์มาก่อน
2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with Others) จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่างๆ จากบุคคลอื่นได้
3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้
4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น หน่วยงานที่สังกัด

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดทัศนคติจะประกอบไปด้วย 3 ส่วน (Zimbardo and Ebbensen อ้างอิงใน ญัฐพงษ์ บรรพชะจิตต์และคณะ, 2547, หน้า 15 และ ทรงพล ภูมิทัศน์, 2538, หน้า 135-

139 และ ธงชัย สันติวงษ์, 2539, หน้า 162-163 อ้างอิงใน ดวงสุดา พิสิฐฐาพิบูล และคณะ, 2550, หน้า 8)

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) คือส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ทัวไปทั้งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดี มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นที่ไม่ดี และเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเข้าใจซึ่งจะมีส่วนหนึ่งในการกำหนดทัศนคติของแต่ละบุคคล

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือส่วนที่เกี่ยวกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกลักษณะของผู้นั้น เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละคน และมักจะคล้อยตามองค์ประกอบด้านปัญญา คือ คนเรามักชอบและไม่ชอบตามข้อมูลที่เราเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตามบางครั้งข้อมูลนั้นเราไม่สามารถมีอิทธิพลเหนือความรู้สึกได้

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดๆ ต่างกัน ก็เนื่องมาจากบุคคล มีความเข้าใจ มีความรู้สึก หรือมีแนวคิดที่แตกต่างกันนั่นเอง

ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้นับว่าเป็นพื้นฐานของทัศนคติและจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคล อาจแสดงออกมาในภาพที่ต่างกันทั้งทางบวกและทางลบที่จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ ทัศนคติอาจหมายถึงความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอทั้งด้านบวกและด้านลบ (Walker and Stanton Jackass, 1977) หรือหมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลทั้งด้านบวกทั้งด้านลบที่มีต่อสิ่งของ บุคคล ความคิดหรือผลิตภัณฑ์ (Houston and Weber, 1995) ทัศนคติมีอิทธิพลต่อความเชื่อในขณะเดียวกันความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ทัศนคติเป็นปัจจัยภายในที่นักจิตวิทยาหลายคนเชื่อว่าจะเป็นตัวที่ทำให้บุคคลมีการตอบสนองแตกต่างกัน (อมรทิพย์ อาจสมิต, 2549)

การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติของบุคคลอาจเกิดได้จากหลายวิธี อาจจะเป็นวิธีที่ทำให้บุคคลได้รับข่าวสารซึ่งมาจากบุคคลหรือสื่อมวลชนต่างๆ ข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทัศนคติด้านความรู้ เป็นที่เชื่อกันว่าถ้าองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านอื่นจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วย เช่น ถ้าองค์ประกอบด้านการรับข่าวสารเปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้องค์ประกอบด้านทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออกไปนั้นเปลี่ยนแปลงด้วย (ธนัท อินทโพธิ์, 2550) โดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้มีอยู่ 3 ระดับคือ

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด ซึ่งสิ่งที่จะทำให้องค์ประกอบนี้เปลี่ยนแปลงจะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ที่ได้รับมาจากบุคคลอื่นหรือจากสื่อสารมวลชน
2. การเปลี่ยนความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้ จะมาจากประสบการณ์หรือความประทับใจ หรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินในสังคมซึ่งไม่มีผลต่อบุคคลทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

การเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ระดับนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง หากความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมถูกกระทบไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสิ้น (จุมพล รอดคำดี อ้างอิงในอมรทิพย์ อาจสมิติ, 2549, หน้า 17-18)

ลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ใกล้เคียงกันทั้งหมด 5 ระดับขั้น คือ (McGuire, 1969 อ้างอิงใน ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 30 และ ยงยุทธ์ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, 2536 อ้างอิงในอมรทิพย์ อาจสมิติ, 2549, หน้า 15)

1. การใส่ใจ (Attention) เป็นกระบวนการแรกสุดที่ทำให้บุคคลเริ่มทำการรับรู้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) การสื่อสารที่ใช้ภาษาหรือสิ่งก่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายซึ่งจะเกิดการชักจูงได้ง่าย
3. การยอมรับ (Yielding) เป็นไปโดยการคล้อยตามหรือเป็นไปตามกระบวนการที่บุคคลคลุ้มคลั่งความคิด หรือแบบอย่างของคนที่ตนเชื่อถือศรัทธา
4. การเก็บเอาไว้ (Retention) หรือความจำ เป็นตัวกำหนดความคงทนของทัศนคติ เพราะหากเกิดความประทับใจและเห็นว่าเรื่องนั้นสำคัญก็จะจดจำไว้ได้นาน ทั้งนี้การเลือกใช้สื่อจึงมีความสำคัญด้วยเช่นกัน
5. การกระทำ (Action) เมื่อเกิดขึ้นตอนทั้งหมดครบแล้ว ขั้นสุดท้ายก็คือการปฏิบัติไปตามทัศนคติที่ตนนับถือ

ประเภทของทัศนคติได้ถูกศึกษาและแบ่งออกได้เป็น 3 ทัศนคติคือ (อัฉรา เหมะธูลิน, 2550, หน้า 25; ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 29; อมรทิพย์ อาจสมิติ, 2549, หน้า 18-19)

1. ทัศนคติเชิงนิมมาน หรือ ทัศนคติเชิงบวก (Positive Attitude) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ และเห็นชอบด้วย เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราว หรือองค์กร สถาบัน นโยบาย และอื่นๆ

2. ทศนคติเชิงนิเสธ หรือ ทศนคติเชิงลบ (Negative Attitude) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปใกล้ เป็นทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ อาจเกิดความเคลือบแคลงระแวงสงสัยต่อบุคคลอื่น หรือ เรื่องราว หรือองค์กร สถาบัน นโยบายและอื่น ๆ

3. ทศนคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลอายุหรือไม่มีความคิดเห็นต่อผู้อื่น เรื่องราว หรือ องค์กรสถาบัน โดยสิ้นเชิง จนกลายเป็นความรู้สึกนิ่งเฉยต่อสิ่งต่างๆ เหล่านั้น

แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วม

พฤติกรรมหมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำต่างๆ ที่สิ่งมีชีวิตแสดงออกทางด้านความคิดและความรู้สึก ซึ่งรวมถึงการกระทำที่สังเกตได้และไม่ได้ (เรจซัย หมิ่นชนะ, 2535) หรืออาจแบ่งความหมายได้ 2 แง่ คือ “การกระทำต่างๆ ที่สิ่งมีชีวิตกระทำขึ้นและผู้อื่นสังเกตได้จากการกระทำนั้น เช่น หัวเราะ ร้องไห้” หรือหมายถึง “กระบวนการต่างๆ ที่บุคคลปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมของบุคคลเหล่านั้นโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งและอยู่ภายใต้ความรู้สึกนึกคิด” พฤติกรรมคือ สิ่งที่แสดงออกทางบุคคลคือพฤติกรรมความเป็นอยู่วิถีชีวิตการดำเนินงานหรือ การทำเพื่อแสดงบอกให้บุคคลอื่นหรือสื่อที่ต้องการรับรู้เราทำอะไรเพื่อสื่อให้บุคคลนั้นหรือสื่อที่รับรู้เราต้องการจะบอกถึงอะไร (ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และประสาน หอมพูล, 2538)

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยาอาการแสดงออกทุกรูปแบบของสิ่งมีชีวิตเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าทั้งภายนอกและภายในเป็นการแสดงออกที่เห็นได้จากภายนอกโดยรูปแบบของพฤติกรรมต่างๆ นั้นเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม การที่พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องประกอบด้วย 1. สิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น (Stimulus) 2. เหตุจูงใจ (Motivation) ซึ่งหมายถึงความพร้อมภายในร่างกายของสัตว์ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม เช่น ความหิว ความกระหาย เป็นต้น พฤติกรรมจะสลับซับซ้อนเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความเจริญของหน่วยต่างๆ เช่น หน่วยรับความรู้สึก (Receptor) ระบบประสาทส่วนกลาง (Central Nervous System) หน่วยปฏิบัติงาน (Effector)

มีผู้ให้ความหมายคำว่า “พฤติกรรม” (Behavior) ไว้มากที่ที่น่าสนใจ เช่น เวดและทาวริส (Wade and Tavris, 1999, p.245) อธิบายว่า พฤติกรรมคือการกระทำของคนเราที่สังเกตได้ ซีมบาร์โดและเกอริริก (Zimbardo and Gerrig, 1999, p.3) อธิบายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ และลาเฮย์ (Lahey, 2001, p.5) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่สามารถสังเกตได้ จากความหมายและ

คำอธิบายที่อ้างถึงไว้ อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมคือการกระทำ ของบุคคลในทุกลักษณะทั้งที่เป็น โดยธรรมชาติทางสัญรีระและที่จงใจกระทำซึ่งอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวและเป็นการกระทำที่สังเกตได้ โดยอาจใช้ประสาทสัมผัสธรรมดาหรือใช้เครื่องมือช่วยการสังเกต เนื่องจากพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการแสดงออกรวมทั้งกระบวนการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความนึก คิด (Thought) ความรู้สึก (Feeling) หรือมีการแสดงออก (Action) ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้น แต่ละบุคคลย่อมมีกระบวนการแห่งพฤติกรรมของตนเองเสมอและพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นไม่ จำเป็นต้องเหมือนกันเพราะแต่ละคนย่อมมีทัศนคติ (Attitude) หรือสิ่งจูงใจ (Motive) ของตนเองที่ ทำให้แตกต่างกันไปจากบุคคลอื่นๆ ทัศนคติหรือสิ่งจูงใจเหล่านี้จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยผลจาก การยึดถือสิ่งต่างๆ ความคิดของตนและรับเอาสิ่งต่างๆ จากภายนอกเข้ามา ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมี การตัดสินใจภายใต้สิ่งควบคุมเหล่านี้เพื่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของตนตลอดเวลา (รัชนี สนสอาดจิต, 2548)

องค์ประกอบพฤติกรรม (Cronbach, 1998 อ้างอิงใน อมรทิพย์ อาจสมิติ, 2549, หน้า 20-21) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นเพราะองค์ประกอบ 7 ประการดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อ ตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ ในทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลาอันจึงจะสามารถบรรลุความ ต้องการที่รับตัวก่อนและสนองความต้องการที่ห่างออกไปภายหลัง
2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นใน การทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง เพราะความต้องการบางอย่างก็อยู่นอกเหนือความสามารถ
3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อ ตอบสนองความต้องการ
4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่จะทำกิจกรรมใดต้องพิจารณา สถานการณ์เสียก่อน แล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะให้ความพึงพอใจมากที่สุด
5. การตอบสนอง (Response) เป็นกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการเลือก แล้วในขั้นแปลความหมาย
6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตาม (Consequence) อาจจะเป็นผลที่ตรงกับความคาดหมาย หรือตรงข้ามกับความคาดหมายก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Frustration) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หรือประสบความผิดหวัง กรณีเช่นนี้อาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

สหประชาชาติ ให้ความหมายการมีส่วนร่วมคือ การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจ ใช้ทรัพยากร และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำ โดยกลุ่ม และองค์การสหประชาชาติยังเน้นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนยังครอบคลุมถึง (UN, 1978, p.11 as cited in บรรจง กนะกาศัย, 2540, หน้า 10)

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดกระบวนการพัฒนา

การมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพในการตัดสินใจว่าจะเลือกในการมีส่วนร่วม หรือที่สำคัญจะต้องไม่มีใครเป็นนายใคร หรือเป็นนายแห่งชีวิตใคร และกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น จะต้องอยู่บนความเสมอภาคและความสามารถพึ่งพาตนเองซึ่งจะทำให้เกิดการตระหนัก รับผิดชอบต่อความสำคัญของการมีส่วนร่วมของตนเอง (ปฤษฎางค์ จันทน์บุญเรือง, 2541, หน้า 49) หรือการที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ทางกาจัดการบริหาร และทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน (Wertheim, 1981, pp.3-5 อ้างอิงใน สุเทพ สิงฆาพะ, 2549, หน้า 11) และเป็นกระบวนการซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้อยู่นอก ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่างๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่ (เพียส และ สตีเฟล, 1979 อ้างอิงใน ปฤษฎางค์ จันทน์บุญเรือง, 2541, หน้า 50) การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของแนวคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่น คือผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2543)

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะก่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆ คน (เจมส์ แอล เครตัน, 2543 อ้างอิงใน สุเทพ สิงฆาพะ, 2549, หน้า 11) และ

การมีส่วนร่วม เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนการทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังทางความคิด สติปัญญา และการกระทำนั้นคือการให้มีส่วนร่วม (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2543, หน้า 138-139 อ้างอิงใน สุเทพ สิงฆาพะ, 2549, หน้า 10)

การจัดการท่องเที่ยวโดยมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถตอบสนองและพัฒนาสู่กระบวนการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนภายใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดการเรียนรู้และร่วมมือกัน ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจำกัดให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด
2. ด้านการเมืองการปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับล่าง โดยการสร้างกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
3. ก ด้านสังคมวัฒนธรรม เป็นการสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มคนที่ต่างวัฒนธรรม (เมือง-ชนบท) เพื่อเพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้เท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว
4. น ด้านเศรษฐกิจ ทำให้การกระจายรายได้และผลกำไรที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้กับชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นประชาชนในพื้นที่ จะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและควบคุมการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองภายใต้มิติที่ไม่ขัดแย้งกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ (พจนา สอนศรี, 2543 อ้างอิงใน ธงชัย ทองเชื่อม, 2550, หน้า 13)

ในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชนต้องเห็นพ้องต้องกันและตระหนักถึงคุณประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว สมาชิกของชุมชนจึงพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยกระบวนการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนมีดังนี้

1. การเตรียมชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อาจกระทำได้โดยการพาไปทัศนศึกษา ชมวิถีทัศนียภาพเรียนจากการท่องเที่ยวของชุมชนต่างๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่กลุ่มบุคคลที่เป็นกลางต้องไม่นำแนวโน้มให้ชุมชนยอมรับแต่ควรใช้เวลาชุมชนในการตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผล

2. การเตรียมคนชุมชนควรเลือกคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนประสานงาน การบริหารจัดการท่องเที่ยวในเบื้องต้นและต้องมึจิตใจที่พร้อมจะเสียสละ เนื่องจากในระยะนี้จะไม่ มีผลประโยชน์ตอบแทน

3. การเตรียมงานและการแบ่งหน้าที่ โดยชุมชนจะต้องมอบหมายแบ่งหน้าที่กัน รวบรวมข้อมูลชุมชนในแต่ละด้าน ประกอบด้วย

3.1 เตรียมข้อมูล ได้แก่ประวัติชุมชน สภาพทั่วไปของชุมชน ลักษณะการทำมาหากิน สถานที่สำคัญของชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญในรอบปี พิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิต เช่นการเกิด การตั้งชื่อ การแต่งงาน การตาย พิธีศพ ความรู้พื้นบ้าน ศิลปะต่างๆ ข้อห้าม ข้อนิยม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 เตรียมบริการ โดยการประชุมพิจารณาร่วมกันในเดือน ผู้ต้อนรับและผู้ นำเที่ยว กำหนดจุดท่องเที่ยว กำหนดจุดบริการ สถานที่รับประทานอาหาร การจัดการแสดง การดูแลความปลอดภัย

4. การจัดเสวนาเวทีชาวบ้านเพื่อขอความคิดเห็นจากผู้อาวุโส ในการขอทราบความคิดเห็น การปรับความเข้าใจหรือนำข้อมูลชุมชนมาปรับปรุง เตรียมการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะกลุ่มผู้อาวุโสเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อชุมชน

5. การดำเนินการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การประสานงาน โดยในระยะแรกอาจขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

6. การประเมินผล โดยการพบปะพูดคุยถึงการดำเนินการที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาอย่างไร ควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง (สารภี ศิลดา, 2545 อ้างอิงใน ธงชัย ทองเชื่อม, 2550, หน้า 20)

รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นไว้ใน 6 ระดับดังนี้ (กุลวัฒน์ ศรีอินทร์งาม,ม.ป.ป., อ้างอิงใน สิราณี สังคพัฒน์, 2548, หน้า 13-14)

ระดับที่ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยหรือไม่มีส่วนร่วมเลยในการร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมประเภทนี้ อำนาจในการตัดสินใจเป็นของผู้วางแผนและบุคคลชั้นสูงในท้องถิ่น เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน

ระดับที่ 2 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ถึงแม้ว่าจะมีการกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบผลตอบแทน แต่อำนาจในการตัดสินใจเป็นของผู้วางแผนและบุคคลชั้นสูงในท้องถิ่น และยังมีปัจจัยในการดำเนินงานจากภายนอกด้วย

ระดับที่ 3 ประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างฉาบฉวย เพราะจะมีประชาชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจกับผู้มีอำนาจ

ระดับที่ 4 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม เริ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้วางแผนหรือบุคคลชั้นสูงในท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมและตัดสินใจมากกว่า

ระดับที่ 5 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น เพราะมีตัวแทนเข้าไปเป็นคณะกรรมการโครงการ ทำให้มีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น

ระดับที่ 6 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจมากที่สุด เพราะคณะกรรมการโครงการส่วนใหญ่หรือทั้งหมดเป็นตัวแทนของประชาชน

จากข้อมูลดังกล่าวพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ประชาชนนั้นตอบสนองต่อการได้รับรู้ข่าวสารและนโยบายรวมถึงกิจกรรมที่เป็นการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐ และได้มีโอกาสในการแสดงพฤติกรรมกรรมสื่อสารสองทางเพื่อให้ข้อมูลตอบกลับโดยเป็นการแสดงออกทางด้านความคิดเห็น การตัดสินใจ การให้ความร่วมมือ การสนับสนุน ทักษะคิดด้านบวก การรับรู้อย่างต่อเนื่อง อันเป็นประโยชน์ต่อภาพรวมทางด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐ แต่จากการศึกษาเรื่อง “การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน” เมื่อภาคการศึกษาที่ 3/2552 เพื่อวิเคราะห์บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อการสนับสนุนการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในของภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในแง่มุมด้านการแสดงความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาค่อนข้างน้อย จึงต้องการศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในต่อชุมชนจากการสนับสนุน ภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร

แนวคิดการท่องเที่ยวยั่งยืน

การท่องเที่ยวยั่งยืนเป็นแนวคิดการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่จะมุ่งเน้นให้เกิดดุลยภาพทั้ง 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดแนวทางที่จะดำเนินงานทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกัน กล่าวคือเพื่อยังประโยชน์ต่อวิถีความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้องค์สภาพที่ดีไว้เป็นแหล่งก่อเกิดรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนและส่งผลกับเศรษฐกิจในภาพรวม และอีกทั้งยังเป็นกระแสที่ให้ความสำคัญกับสิทธิชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

โดยกระแสการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงถือเป็นการจัดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่โดยใช้ชื่อหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อม (ศศิธร นิธิปรีชาและคณะ, 2547, หน้า 6)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548, อ้างอิงใน ลลนา คลังชำนาญ, 2552, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไว้ว่า “การท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการดำเนินธุรกิจที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลยอย่างยั่งยืนยาว หรืออาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นมีลักษณะสำคัญ 6 ประการ” คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถานวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นด้วย

สฤกษ์ แสงอรัญญา (2550, อ้างอิงใน ลลนา คลังชำนาญ, 2552, หน้า 21) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้ที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย”

หลักพื้นฐานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 อ้างอิงใน ลลนา คลังชำนาญ, หน้า 22) มี 10 ประการได้แก่

- การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เป็นการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างพอดี เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติให้มีการใช้ที่ยาวนานขึ้น
- การลดการบริโภคและของเสียที่เกินจำเป็น เป็นการลดการบริโภคที่มากเกินไปเกินความจำเป็นและเป็นการลดของเสียเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย
- การรักษาความหลากหลาย เป็นการรักษาความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาวและช่วยขยายฐานของการท่องเที่ยวด้วย
- การรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าอยู่ในการวางแผน เป็นการรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับแผนพัฒนาแห่งชาติและแผนพัฒนาท้องถิ่นอีกทั้งประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึงการใช้หลักวิชาการในการคาดการณ์เกี่ยวกับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบของการดำเนินงานแผนพัฒนาโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อมทุกด้านของทรัพยากรการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อหาทางป้องกัน ผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด อันจะช่วยขยายศักยภาพทางการท่องเที่ยวในระยะยาว
- การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น เป็นการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยพิจารณาควบคู่ไปกับด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยให้เกิดการประหยัดแต่ยังป้องกันการทำลายสิ่งแวดล้อมด้วย
- การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวด้วย
- การปรึกษากันระหว่างผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน เป็นการปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างรัฐบาล ผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมกันงานในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์
- การฝึกอบรมบุคลากร เป็นการฝึกอบรมบุคลากรท้องถิ่นทุกประเภท ทุกระดับให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนซึ่งจะช่วยยกระดับของการบริการท่องเที่ยว
- การตอบสนองตลาดท่องเที่ยว เป็นการวิจัยและติดตาม ตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหา และเพิ่มประโยชน์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว รวมถึงนักลงทุน

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองของความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากร โดยคำนึงถึงคุณภาพนักท่องเที่ยวและคุณภาพของประชาชนท้องถิ่นที่ร่วมมือกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและโบราณสถานไม่ให้เสื่อมลง อีกทั้งยังเป็นการท่องเที่ยวต่อเนื่อง และคงความสมดุลระหว่างรายได้ของชุมชนและประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2549 อ้างอิงใน พิชญจันทร์ ทิพย์ประภา, 2549, หน้า 14)

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

สถานการณ์ในปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนไปเป็นแบบระบบทุนนิยมซึ่งในแต่ละประเทศก็มุ่งแสวงหาความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นที่ตั้ง คือ การแสวงหาความร่ำรวยจากการลงทุน การบริโภคถือเป็นทฤษฎีหลักของทุนนิยม จึงเกิดภาวะของการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและมีการกระตุ้นให้เกิดการบริโภคกันอยู่ตลอดเวลาโดยกระตุ้นให้เกิดกิเลสและความอยากซึ่งจะทำให้ระบบทุนนิยมดำรงอยู่ได้ และเพื่อสนองต่อความอยากเหล่านี้สินค้าบริโภคที่ผลิตมาจากทรัพยากรทางธรรมชาติ และเมื่อบริโภคกันมากขึ้นจึงก่อให้เกิดของเสียในปริมาณที่เกือบจะเท่ากัน ทำให้โลกได้รับภาระของเสียอย่างมาก จะเห็นว่าสินค้าประเภทที่ใช้ครั้งเดียวมีจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติจะแบกรับไม่ไหว เพราะเวลานี้ทั่วโลกมีอัตราการบริโภค 3:1 คือธรรมชาติถูกบริโภคไป 3 ส่วน แต่ได้รับการชดเชยกลับมาเพียง 1 ส่วน ซึ่งถ้ายังคงบริโภคกันในอัตรานี้ต่อไปจะเกิดปัญหาในที่สุด (สุเมธ ตินตเวชกุล, 2551, หน้า 1) จากภาวะของการบริโภค การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่มากเกินไปเกินความสามารถของทรัพยากรที่จะรับไหวจึงก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมในภาพรวมและความสูญเสียที่ต้องคำนึงถึงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและตัวผู้บริโภค

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ระบุความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางด้านจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี

นักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชีเยอร์, 2552 หน้า 9) โดยเป้าประสงค์ คือ เป็นแนวทางการปฏิบัติตน ประชาชนทุกระดับ “ทางสายกลาง” ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ โดยเป็นโมเดลที่จะเกิดขึ้น คือ บุคคลพอเพียง-ครอบครัวพอเพียง-หมู่บ้านพอเพียง-ตำบลพอเพียง-อำเภอพอเพียง-จังหวัดพอเพียง-ประเทศพอเพียง โดยเริ่มต้นจากคนในประเทศก่อน เมื่อคนรู้จักแก่นแท้ของความเพียงพอคนในประเทศจะมีภูมิคุ้มกัน หรือวัคซีนป้องกันปัญหาต่างๆ เช่น วัคซีนป้องกันปัญหาวัตถุนิยม บริโภคนิยม และเมื่อคนเข้มแข็งจะเป็นจุดเริ่มต้นให้สังคมเข้มแข็งและขยายสู่รากฐานของประเทศที่แข็งแรงเข้มแข็ง (เกษม วัฒนาชัย, 2551 อ้างอิงใน ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชีเยอร์, 2552 หน้า 10)

หลักการพึ่งพาตนเองมีอยู่ด้วยกัน 5 ประการ คือ สุขเมธ ตันติเวชกุล (2550, อ้างอิงใน ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชีเยอร์, 2552 หน้า 11)

1. ด้านจิตใจ ทำให้ตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตน มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและประเทศชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประนีประนอม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงและมีอิสระ
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มคุณค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักของความยั่งยืน
4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีมีมาใหม่ทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะอยู่บนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้ที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของประเทศ และการพัฒนาจากภูมิปัญญาของเราด้วย
5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มุ่งที่จะลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้ต้องปรับทิศทางใหม่ โดยมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ หลังจากนั้นจึงคิดหารายได้ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หลีกเลี่ยงการก่อหนี้โดยไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่า และพยายามลดความเสี่ยงด้านต่างๆ

จากการรวบรวมข้อมูลและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องข้างต้น มีตัวแปรที่ต้องใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพ
- ภูมิลำเนา
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- ประสบการณ์การทำงาน

2. ตัวแปรด้านผลกระทบทางสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ประกอบด้วย (ถวัลย์ขัย มานิตย์, 2550 และ ศิริพงษ์ กิจดำเนิน, 2550)

ด้านสภาพแวดล้อม

- การขยายตัวของชุมชน การรุกร้าพื้นที่สาธารณประโยชน์
- สิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบหลากหลาย ขาดความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เมืองเก่าแก่

- การอาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่บดบังทัศนียภาพ ทิวทัศน์ของกรุงเทพมหานคร ทำให้รู้สึกอึดอัด
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาวกรุงเทพมหานคร
- สาธารณูปโภคที่มีอยู่ไม่เพียงพอให้บริการชาวกรุงเทพมหานคร
- การจราจรเพิ่มขึ้นและติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย
- มลภาวะทางอากาศ
- ปริมาณขยะ
- ความสงบสุข
- สภาพแวดล้อมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป

ด้านเศรษฐกิจ

- การมีรายได้เพิ่มขึ้น
- เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้
- เกิดการเก็งกำไรที่ดิน
- เกิดธุรกิจ/ร้านค้าใหม่
- การลงทุนเพิ่มขึ้น
- การประกอบอาชีพการบริการเพิ่มขึ้น

- ค่าสินค้าอุปโภคบริโภคปรับสูงขึ้น
- ภาระหนี้สินในการลงทุน

ด้านสังคม

- การอพยพแรงงานจากต่างถิ่น
- ความแออัดจากการเพิ่มของผู้คน/นักท่องเที่ยว
- ความสัมพันธ์ของคนพื้นที่ลดน้อยลง
- ความมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันลดน้อยลง
- เกิดความขัดแย้งในสังคม
- ความร่วมมือในการทำกิจกรรมลดน้อยลง
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจลดน้อยลง
- ปัญหายาเสพติด คนพเนจร ปัญหาโสเภณีทั้งหญิงและชาย
- การใช้ภาษา การแต่งกายพื้นเมือง
- เกิดโรคระบาดที่มาจากผู้มาเยือน

ด้านวัฒนธรรม

- เกิดผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร
- เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมจากผู้มาเยือน
- การใช้ภาษาและ รูปแบบการแต่งกายเปลี่ยนแปลงไปเพราะรับวัฒนธรรมการแต่ง

กายจากผู้มาเยือน

- การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง
- การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยลง
- การเชื่อฟังและเคารพในผู้อาวุโสลดน้อยลง
- การแต่งตัวของนักท่องเที่ยวทำให้ขัดต่อวัฒนธรรมของความเป็นไทย
- การท่องเที่ยวทำให้ศีลธรรมเสื่อมลง
- ประเพณีของไทยแต่เดิมมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบขั้นตอนและวิถีการปฏิบัติต่างไป

จากอดีต

- การท่องเที่ยวทำให้เยาวชนไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมแบบไทยๆ
3. ตัวแปรด้านทัศนคติ (ธนท อินทโพธิ์, 2550)
- ทัศนคติด้านการพัฒนา/การรณรงค์การท่องเที่ยว
 - ทัศนคติด้านการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

- ทศนคติด้านการท่องเที่ยวและการบริการการท่องเที่ยว
- 4. ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม (สิราณี สังคะพัฒน์, 2548)
- ด้านการตัดสินใจ
- ด้านการปฏิบัติ
- ด้านการได้รับประโยชน์
- ด้านการติดตามและประเมินผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร โดยมีสาระสำคัญถึงวิธีดำเนินการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและจะนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน เขตพระนคร จำนวน 12 แขวงทั้งเพศหญิงและชายที่มีอายุตั้งแต่ 15-71 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนประชากรเท่ากับ 61,374 คน (สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, 2552) จึงใช้วิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรสำหรับกรณีที่ทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน สูตร Yamane โดยการแทนค่าดังนี้

สูตร	n	=	$N \div (1 + Ne^2)$
โดย	n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	แทน	ความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
แทนค่าจากสูตร	n	=	$61,374 \div (1 + 61,374(0.05)^2)$
		=	397.41

สรุปขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต้องไม่น้อยกว่า 400 ตัวอย่าง และเพื่อให้การเก็บข้อมูลของแบบสอบถามเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุดโดยเผื่อค่าความผิดพลาดไว้ที่ 4% หรือ จำนวน 15 คน ซึ่งการสุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Accidental Selection) โดยจะพยายามกำหนดในแต่ละเขตให้ได้ชายหญิงในจำนวนที่ไม่แตกต่างกันนัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิดแบ่งเป็น 2 ส่วนคำถามดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการดำรงชีวิต จำนวน 9 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย

2.1 คำถามเพื่อประเมินถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน 31 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบแบ่งระดับผลกระทบที่ 5 ระดับคือ

5	หมายถึง	มีผลกระทบมากที่สุด
4	หมายถึง	มีผลกระทบมาก
3	หมายถึง	มีผลกระทบปานกลาง
2	หมายถึง	มีผลกระทบน้อย
1	หมายถึง	มีผลกระทบน้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาจัดระดับของผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับผลกระทบ
4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมากที่สุด
3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมาก
2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบปานกลาง
1.81 - 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อย
1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

2.2 คำถามเพื่อประเมินทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบแบ่งระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เฉยๆ

2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาจัดระดับของผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย
2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามเฉยๆ
1.81 – 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.3 คำถามเพื่อประเมินถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน จำนวน 15 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบใช้ 2 ตัวเลือก “เคยหรือไม่เคย” (Check List)

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปถามหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นๆ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมของคำถามเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมในการใช้เก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วไปตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Pretest) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามนี้มีคำถามที่เหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่ายในการเลือกตอบแต่ละส่วน รวมถึงสามารถสื่อสารให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจตรงกันกับความ

ต้องการของผู้วิจัย และตรวจสอบความยากง่ายของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มากแสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง โดยค่าที่ได้เท่ากับ .858 คือมีความเชื่อมั่นในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บจากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยกระจายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจำนวน 400 ชุด
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมผลงานวิจัย เอกสารวิชาการ ฐานข้อมูลออนไลน์ การค้นคว้าจากงานนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้รับประโยชน์อย่างสมบูรณ์ที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลด้านประชากร อายุ เพศ การศึกษา รายได้ อาชีพ ลักษณะการดำรงชีวิต รวมถึงผลกระทบการท่องเที่ยวทัศนคติต่อการท่องเที่ยว และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร
2. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) โดยกำหนดค่าความต้องการในการทดสอบสมมติฐานในระดับที่ 0.05 ซึ่งทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าดังนี้

สมมติฐานที่ 1: ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ว่าผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร" ได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นใน คือ เขตพระนคร โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลโดยแบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประสพการณ์การท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวทั้งในด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม รวมถึงทัศนคติที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครของภาครัฐ และการวิเคราะห์เชิงอนุมานประกอบด้วย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตพระนครเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยลำดับผลการวิเคราะห์ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ได้ทั้งหมด 400 คน แบ่งเป็นหญิง (51.5%) และผู้ชาย (48.5%) โดยเลือกมาจากผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุต่ำกว่า 16 ปี จนถึง 52 ปี จำนวนเปอร์เซ็นต์กลุ่มตัวอย่างจะตกอยู่ในช่วงอายุ 15-30 ปีเป็นส่วนใหญ่และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะโสด (77.3%) แต่งงานแล้ว (20.5%) แยกทางกัน (2.3%) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (56%) ต่ำกว่าอนุปริญญา (24.5%) ระดับอนุปริญญา (16.3%) และระดับการศึกษาที่ชั้นประถม (1.8%) ระดับปริญญาโท (1.5%) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา (53.5%) พนักงานบริษัทเอกชน (24.3%) ทำธุรกิจส่วนตัว (12%) พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ราชการ (5.8%) แม่บ้าน ผู้เกษียณอายุ และพ่อค้าแม่ค้าในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดคือ ศูนย์บาทจนถึง 100,000 บาท โดยรายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระหว่าง 0 บาท – 10,000 บาท (65.40%) รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท (29.60%) และมีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท (4.40%) ซึ่งแสดงข้อมูลตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	206	51.50
ชาย	194	48.50
รวม	400	100.00

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ - 20 ปี	152	38.00
21-25	110	27.60
26-30	44	11.10
31-35	33	8.40
36-40	24	6.10
41-45	30	7.60
46 ปีขึ้นไป	5	1.40
รวม	400	100.00

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	309	77.30
แต่งงาน	82	20.50
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	9	2.30
รวม	400	100.00

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	7	1.80
ต่ำกว่าอนุปริญญา	98	24.50
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	65	16.30
ปริญญาตรี	224	56.00
ปริญญาโทหรือมากกว่า	6	1.50
รวม	400	100.00

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	214	53.50
ข้าราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	5.80
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	97	24.30
งานอิสระ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	48	12.00
แม่บ้าน/เกษียณอายุ	10	2.50
อื่นๆ	8	2.00
รวม	400	100.00

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10000	257	65.40
10001-20000	116	29.60
20001-30000	17	4.40
30001-40000	2	0.50
40001-50000	2	0.50
50001-60000	3	0.80
60001-70000	0	0.00
70001-80000	0	0.00
80001-90000	2	0.60
90001-100000	1	0.30
รวม	400	100.00

ลักษณะการท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุดได้แก่การท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งซื้อของ (48.30%) การท่องเที่ยวธรรมชาติกับครอบครัว (19.30%) การท่องเที่ยวอิมมูนูไหว้พระ 9 วัด (7.30%) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ (6.50%) และการท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ได้รับความนิยมชื่นชอบในเปอร์เซ็นต์ที่ใกล้เคียงกันได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวตามเทศกาลประจำปี การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย และความถี่ในการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่แล้วท่องเที่ยว เดือนละครั้ง (46%) มากกว่าหนึ่งครั้งต่อเดือน (26.50%) หกเดือนต่อหนึ่งครั้ง (18.50%) และปีละครั้ง (6.30%) นอกเหนือจากนี้ (2.80%) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยมากกว่าครึ่งจะเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครโดยรถประจำทาง (54.50%) รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล (20.80%) โดยสารแท็กซี่/สามล้อ (12%) โดยสารรถไฟฟ้ามหานครและรถไฟฟ้าใต้ดิน (9%) และโดยสารเรือด่วนและแอร์พอร์ตลิงค์อยู่ในระดับ

ใกล้เคียงกันมาก (1.5%-2%) ส่วนการปั่นจักรยานท่องเที่ยวจะได้รับความนิยมน้อยสุดเพียง (0.30%) โดยแสดงข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ

ลักษณะของการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	23	5.80
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	26	6.50
การท่องเที่ยวพร้อมกับครอบครัว	77	19.30
การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม	17	4.30
การท่องเที่ยวชมมรดกโลก 9 วัด	29	7.30
การท่องเที่ยวตามเทศกาลประจำปี	21	5.30
การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	14	3.50
การท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งชื่อดัง	193	48.30
รวม	400	100.00

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ความถี่ในการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	จำนวน	ร้อยละ
เฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง	184	46.00
มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน	106	26.50
6 เดือนต่อ 1 ครั้ง	74	18.50
ปีละ 1 ครั้ง	25	6.30
อื่นๆ	11	2.80
รวม	400	100.00

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
รถโดยสารประจำทาง	218	54.50
รถไฟฟ้ามหานคร/รถไฟใต้ดิน	36	9.00
รถแท็กซี่/รถสามล้อ	48	12.00
เรือด่วนเจ้าพระยา	8	2.00
รถยนต์ส่วนบุคคล	83	20.80
รถจักรยาน	1	0.30
แอร์พอร์ตลิงค์	6	1.50
อื่นๆ	0	0.00
รวม	400	100.00

ส่วนที่ 2.1 : ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างในทุกด้านในระดับมากที่สุด ประกอบด้วยด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=4.36$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=4.37$) ด้านสังคม ($\bar{X}=4.35$) และวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.28$) การท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย รุกล้ำพื้นที่สาธารณประโยชน์ เกิดสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่มีรูปแบบที่บิดบังทัศนียภาพและ สถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่ อีกทั้งทำให้เกิดปัญหาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ การจราจรติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย และเกิดมลภาวะทางเสียง ฝุ่นควัน เขม่า รวมถึงขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมากมาย เพราะจำนวนคนเพิ่มมากขึ้น

แต่ในมุมด้านเศรษฐกิจก็ทำให้ชาวกรุงเทพมหานคร นั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดการจ้างงานและรายได้ที่เพิ่มขึ้น เพราะมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจากการที่การท่องเที่ยวได้ขยายตัว เกิดทางเลือกทางด้านการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นแต่ในส่วนของค่าอุปโภคบริโภคก็เพิ่มขึ้น รวมถึงการลงทุนที่อาจก่อให้เกิดหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยว

ทั้งนี้การท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของคนกรุงเทพมหานคร จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวและแรงงานที่อพยพมาจากต่างถิ่นเพื่อมาทำมาหาเลี้ยงชีพมากขึ้นในกรุงเทพมหานคร เกิดการแออัด และทำให้ความสัมพันธ์ของคนกรุงเทพมหานคร ลดน้อยลงเพราะมีผู้คนที่หลากหลาย ภูมิลำเนาแตกต่างกันไป เมื่อมีคนเข้ามาอยู่เยอะมาก มีโอกาสสูงที่จะเกิดความขัดแย้งกับผู้คนในสังคม ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย ชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยาเสพติด และปัญหาโสเภณีเด็กทั้งหญิงชายที่ควบคุมได้ยาก เพราะการท่องเที่ยวเปิดรับนักท่องเที่ยวอย่างเสรี นั่นคือการเปิดโลกกว้างรับสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านภาษา เทคโนโลยี การแต่งกาย วัฒนธรรมจากคนต่างถิ่น ต่างภาษา เมื่อมีสิ่งใหม่ๆ เข้ามาจากทั่วทุกมุมโลกทำให้วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร ต้องมีการปรับเพื่อรับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เนื่องจากเป็นเมืองหลวงที่เป็นใจกลางธุรกิจของประเทศ ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง การสืบสานประเพณีภูมิปัญญาลดน้อยลงหรือถูกบิดเบือนไปจากอดีต การแต่งกายหรือการใช้ภาษาที่มีสำเนียงและความหมายผิดเพี้ยนทำให้ภาษาไทยแท้ก็ค่อยๆ ถูกกลบเลือนไป วัฒนธรรมการบริโภคอาหารไทยก็ลดน้อยลง เพราะมีอาหารต่างชาติที่หลากหลายเข้ามาให้ชาวกรุงเทพมหานคร ลิ้มลอง และรองรับนักท่องเที่ยวไปในตัวด้วย การเลียนแบบวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในหลายรูปแบบทำให้คุณค่าความเป็นไทยถูกลดลงไป

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อกลุ่มตัวอย่างด้านสภาพแวดล้อม

ผลกระทบด้านสภาพแวดล้อม	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ไม่เป็นระเบียบ เกิดการรุกร้าพื้นที่สาธารณะประโยชน์	4.48	0.617	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. ทำให้เกิดอาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบหลากหลาย ขาดความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่	4.32	0.554	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. อาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่คับบังทัศนียภาพ ทัศนทัศน์ของกรุงเทพมหานคร ทำให้รู้สึกอึดอัด	4.47	0.656	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาวกรุงเทพมหานคร	4.25	0.718	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. ทำให้ระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่ไม่เพียงพอให้บริการชาวกรุงเทพมหานคร	4.35	0.741	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
6. ทำให้ปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นและติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย	4.29	0.693	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. ทำให้เกิดเสียงดัง ครว็น เขม่า ฝุ่นละออง เกิดมลภาวะทางอากาศเพิ่มขึ้น	4.33	0.691	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
8. ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น	4.37	0.689	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
เฉลี่ย	4.36	0.670	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. การท่องเที่ยวทำให้ชาวกรุงเทพมหานคร มีรายได้เพิ่มขึ้น	4.52	0.609	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. ทำให้เกิดการจ้างงานภายในกรุงเทพมหานคร มีการกระจายรายได้	4.41	0.650	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดิน หรือตึกแถวในกรุงเทพมหานคร ราคาสูงขึ้น เกิดการเก็งกำไร	4.34	0.668	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. มีการลงทุนเพิ่มขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร จากการท่องเที่ยวที่ขยายตัว	4.36	0.698	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. การท่องเที่ยวทำให้ปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของชาวกรุงเทพมหานคร ปรับสูงขึ้น	4.42	0.674	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
6. ชาวกรุงเทพมหานคร เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นในการลงทุนในกิจกรรมบริการการท่องเที่ยว	4.24	0.786	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดทางเลือกในการประกอบอาชีพและการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ	4.30	0.703	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
เฉลี่ย	4.37	0.684	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างด้านสังคม

ผลกระทบด้านสังคม	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. ทำให้เกิดการอพยพแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร	4.30	0.680	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. เกิดความแออัดจากการเพิ่มขึ้นของผู้คนนักท่องเที่ยว	4.56	0.586	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในเขตกรุงเทพมหานคร ลดน้อยลง	4.41	0.658	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. ทำให้ความมั่นใจช่วยเหลือซึ่งและกันลดน้อยลง	4.39	0.710	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. ทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมของชาวกรุงเทพมหานคร	4.20	0.696	ได้รับผลกระทบมาก
6. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจลดลง	4.42	0.674	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. อาจเกิดปัญหายาเสพติด คนพเนจรในเขตกรุงเทพมหานคร	4.26	0.719	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
8. ความเจริญและการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาโสเภณีทั้งเพศหญิงและเพศชาย	4.26	0.763	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
เฉลี่ย	4.35	0.685	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างด้านวัฒนธรรม

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. เกิดผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร	4.36	0.660	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมจากผู้มาเยือน	4.28	0.720	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. ชาวกรุงเทพมหานคร หันไปบริโภคอาหารต่างชาติมากขึ้น	4.31	0.701	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. การใช้ภาษาและรูปแบบการแต่งกายชาวกรุงเทพมหานคร เปลี่ยนแปลงไปเพราะมีการรับวัฒนธรรมการแต่งกายจากผู้มาเยือนมากขึ้น	4.34	0.700	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง	4.25	0.784	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
6. การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยลง	4.29	0.793	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. การแต่งของนักท่องเที่ยวขัดต่อวัฒนธรรมความเป็นไทย	4.24	0.827	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
8. ประเพณีของไทยแต่เดิมเปลี่ยนแปลงรูปแบบขั้นตอนและวิถีการปฏิบัติต่างไปจากอดีต	4.20	0.838	ได้รับผลกระทบมาก
เฉลี่ย	4.28	0.752	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

โดยที่	ระดับคะแนน	ระดับผลกระทบ
	4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมากที่สุด
	3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมาก
	2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบปานกลาง
	1.81 - 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อย
	1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2.2 : ทศนคติของชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ

ผลการวิจัยพบว่าชาวกรุงเทพมหานครนั้นมีความเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.98$) ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ เช่น การรณรงค์การท่องเที่ยวในโครงการ “ไทยเที่ยวไทย” การรณรงค์เทศกาลงานประเพณีต่างๆ ที่จัดในกรุงเทพมหานคร แต่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับ โครงการ “เมืองไทยใครๆ ก็รัก” โครงการ “เที่ยวกับ ชสมก.” เพราะเชื่อว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและในภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะดีขึ้นด้วย อีกทั้งความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพมหานครนั้นมีมากมาย การเดินทางสะดวกรวดเร็ว สามารถเดินทางได้ทั้งทางรถโดยสารประจำทาง รถไฟฟ้ามหานคร รถไฟฟ้าใต้ดิน รถส่วนบุคคล เรือด่วนเจ้าพระยา แอร์พอร์ตลิงค์ สามล้อแท็กซี่ ขึ้นอยู่กับว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่สะดวกที่จะเดินทางโดยวิธีไหนทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเดินทางหลากหลาย อีกทั้งระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ในกรุงเทพมหานครนั้นมีความเหมาะสมต่อความต้องการท่องเที่ยว และการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมีอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคอยอำนวยความสะดวกและให้บริการในขณะท่องเที่ยว

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยของทัศนคติชาวกรุงเทพมหานคร ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานคร	4.16	0.683	เห็นด้วย
2. ท่านคิดว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร จะช่วยให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยดีขึ้น	4.14	0.705	เห็นด้วย
3. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์ “โครงการไทยเที่ยวไทย” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	4.04	0.698	เห็นด้วย
4. ท่านเห็นด้วยกับโครงการ “เที่ยวกับ ชสมก.” (องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร)	4.34	0.696	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์เทศกาลงานประเพณีที่จัดในกรุงเทพมหานคร	4.18	0.613	เห็นด้วย
6. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์โครงการ “เมืองไทยใครๆ ก็รัก” โดยมีนักแสดงเป็นพิธีเซ็นเตอร์	4.27	0.769	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. กรุงเทพมหานคร มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจมากมาย	4.00	0.758	เห็นด้วย
8. การเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร สะดวกสบายสามารถเดินทางได้หลายวิธี	4.07	0.708	เห็นด้วย
9. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือและให้ข้อมูลเพียงพอ	3.96	0.853	เห็นด้วย
10. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว	3.80	0.850	เห็นด้วย

ตาราง 15 (ต่อ)

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
11. การบริการของพ่อค้า แม่ค้าในแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	3.74	1.006	เห็นด้วย
12. มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร อย่างเพียงพอและเหมาะสม	3.81	0.946	เห็นด้วย
เฉลี่ย	3.98	0.813	เห็นด้วย

โดยที่	ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
	4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง
	3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย
	2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามเฉยๆ
	1.81 – 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วย
	1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2.3 : พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นมีกลุ่มตัวอย่างเพียงไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่เคยมีส่วนร่วม (33.72%) ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครจัดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม (66.28%) กิจกรรมเหล่านี้

ตาราง 16 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ลักษณะของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน = 400			ร้อยละ (100%)		
	เคย	ไม่เคย	รวม	เคย	ไม่เคย	ร้อยละ
1. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครหรือไม่	127	273	400	31.80	68.30	100
2. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	106	294	400	26.50	73.50	100
3. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครหรือไม่	122	278	400	30.50	69.50	100

ตาราง 16 (ต่อ)

ลักษณะของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน = 400			ร้อยละ (100%)		
	เคย	ไม่เคย	รวม	เคย	ไม่เคย	ร้อยละ
1. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	127	273	400	31.80	68.30	100
4. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดการกำจัดขยะตามบริเวณสถานที่แหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่	108	292	400	27.00	73.00	100
5. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยร่วมกิจกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	135	265	400	33.80	66.30	100
6. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	159	241	400	39.80	60.30	100
7. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยพำนักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่	142	258	400	35.50	64.50	100
8. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	174	226	400	43.50	56.50	100
9. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวหรือไม่	110	290	400	27.50	72.50	100
10. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	150	250	400	37.50	62.50	100
11. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีความต้องการที่จะเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	107	293	400	26.80	73.30	100
12. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่ เช่น แผนการดำเนินงานการท่องเที่ยว	106	294	400	26.50	73.50	100
13. เมื่อมีปัญหาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านและสมาชิกในครัวเรือน ท่านเคยได้เสนอแนวทางแก้ไขหรือไม่	91	309	400	22.80	77.30	100
14. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	179	221	400	44.80	55.30	100
15. ท่านเคยเข้า website http://www.bangkoktourist.com/ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	207	193	400	51.80	48.30	100
เฉลี่ย				33.72	66.28	

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ว่าผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้าน

สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำระหว่างผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมต่อทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผลกระทบการท่องเที่ยวในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมีผลกระทบเชิงบวกระดับต่ำต่อทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตพระนครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	1	ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานคร ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ	.107*
ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานคร ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ	1		

หมายเหตุ * = $P < .05$

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ และพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยลักษณะการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณจึงได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานครโดยวิธีสุ่มแบบสะดวกซึ่งใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 1 เดือน

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบจำนวน 400 ชุดตามที่ต้องการแล้ว ได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation S.D.) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งเพศหญิงและชายในจำนวนใกล้เคียงกันซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15-25 ปี และมีสถานะโสด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือต่ำกว่าอนุปริญญา กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นนักศึกษา รองลงมาคือพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน โดยลักษณะการท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชื่นชอบนั้นเป็นการท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งซื้อของ รองลงมาจะเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติกับครอบครัว ส่วนการท่องเที่ยวอื่นๆ ก็ได้รับความชื่นชอบในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ความถี่ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเฉลี่ยเดือน

ละ 1 ครั้ง และเดินทางท่องเที่ยวโดยรถประจำทางเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาจะเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล และโดยวิธีอื่นๆ เช่น รถไฟฟ้ามหานคร รถไฟฟ้าใต้ดิน รถแท็กซี่ รถสามล้อ เรือด่วนเจ้าพระยา แอร์พอร์ตลิงค์ และปั่นจักรยานเป็นวิธีที่กลุ่มตัวอย่างใช้น้อยที่สุด

1.2 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่กรุงเทพมหานครนั้นได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ใกล้เคียงกัน การท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวของเมืองใหญ่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทิวทัศน์ มลภาวะ ฝุ่นควัน การจราจรติดขัดทำให้การสัญจรไม่สะดวกสบาย และขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น ในด้านเศรษฐกิจเชิงบวกนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดการจ้างงานและรายได้ที่เพิ่มขึ้น เพราะมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจากการที่การท่องเที่ยวได้ขยายตัว เกิดทางเลือกทางการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ในทางกลับกันค่าอุปโภคบริโภคก็เพิ่มขึ้น รวมถึงการลงทุนที่อาจก่อให้เกิดหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวหรือค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ด้านสังคมและวัฒนธรรมจากการขยายตัวของเมืองทำให้มีนักท่องเที่ยวและแรงงานที่อพยพมาจากต่างถิ่นเพื่อมาทำมาหาเลี้ยงชีพมากขึ้นในกรุงเทพมหานคร เกิดการแออัด และทำให้ความสัมพันธ์ของคนกรุงเทพมหานคร ลดน้อยลงเพราะมีผู้คนที่หลากหลาย ภูมิสำเนาแตกต่างกันไป เมื่อมีคนเข้ามาอยู่เยอะมาก มีโอกาสสูงที่จะเกิดความขัดแย้งกับผู้คนในสังคม ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยาเสพติด และปัญหาโสเภณีเด็กทั้งหญิงชายที่ควบคุมได้ยาก

1.3 ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยภาครัฐ เช่น การจัดทำมีโครงการ “ไทยเที่ยวไทย” “เมืองไทยใครใคร่รัก” “เที่ยวกับ ชสมก” เพราะเชื่อว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและในภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะดีขึ้นด้วย อีกทั้งความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพมหานครนั้นมีมากมาย เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวอีกทั้งในด้านประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวก็เหมาะสมและเพียงพอเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนออกมาท่องเที่ยว

1.4 พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร พบว่าในภาพรวมของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่เคยมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น เคยเข้าร่วมประชุม ร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการรักษาดูแล พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว กำจัดขยะตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยบ้างก็เคยพานักท่องเที่ยวเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ บ้างก็ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยว และมีบางส่วนที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีโอกาสพบปะพูดคุยกับกับผู้อื่นเกี่ยวกับผลกระทบการท่องเที่ยว และอยากเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานท่องเที่ยวหรือติดตามแผนการดำเนินงานการท่องเที่ยว แต่หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างนั้นๆ จะมีส่วนร่วมน้อยมากที่กลุ่มตัวอย่างจะเสนอแนวทางแก้ไข แต่หากเป็นพฤติกรรมด้านการหาข้อมูลการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครแล้วนั้น กลุ่มตัวอย่างจะหาข้อมูลจาก website การท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร” นั้นผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผลกระทบทางการท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ และแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างมากที่สุดต่อกรุงเทพมหานครในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย รุกล้ำพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เกิดสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่มีรูปแบบที่บิดบังทัศนียภาพและสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่ อีกทั้งทำให้เกิดปัญหาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ การจราจรติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย และเกิดมลภาวะทางเสียง ฝุ่นควัน เขม่า รวมถึงขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมากมาย เพราะจำนวนคนเพิ่มมากขึ้น แต่ในด้านเศรษฐกิจจะสังเกตได้ถึงผลกระทบทางด้านบวก คือ ชาวกรุงเทพมหานครนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดการจ้างงานเพราะมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจากการที่การท่องเที่ยวได้ขยายตัว เกิดทางเลือกทางการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นแต่ก็มีผลทางลบ คือ ค่าครองชีพก็เพิ่มขึ้นตาม รวมถึงการลงทุนที่อาจก่อให้เกิดหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวหรือค่าใช้จ่ายประจำวันที่สูงขึ้น การเก็งกำไรของที่ดิน อาคารพาณิชย์ รายได้ที่ได้มาอาจจะไม่เพียงพอกับขนาดของสังคมที่ขยายตัว และประชาชนบางกลุ่มอาจไม่ได้มีรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตรงแต่ต้องรับผลกระทบจากการที่ค่าครองชีพสูงขึ้นก็เป็นได้ อีกทั้งการท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของคนกรุงเทพมหานคร จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวและแรงงานที่อพยพมาจากต่างถิ่นเพื่อมาทำมาหาเลี้ยงชีพมากขึ้นในกรุงเทพมหานคร เกิดการแออัดจากการเพิ่มขึ้นของผู้คนและนักท่องเที่ยว และทำให้ความสัมพันธ์ของคนกรุงเทพมหานครลดน้อยลง การช่วยเหลือ

เกื้อกูลกัน เพราะมีผู้คนที่หลากหลาย ภูมิลำเนาแตกต่างกันไป เมื่อมีคนเข้ามาอยู่เยอะมาก มีโอกาสสูงที่จะเกิดความขัดแย้งกับผู้คนในสังคม ส่งผลกระทบกับความปลอดภัย ชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยาเสพติด และปัญหาโสเภณีเด็กทั้งหญิงชายที่ควบคุมได้ยาก เพราะการท่องเที่ยวเปิดรับนักท่องเที่ยวอย่างเสรี นั่นคือการเปิดโลกกว้างรับสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาด้านภาษา เทคโนโลยี การแต่งกาย วัฒนธรรมจากคนต่างถิ่น ต่างภาษา เมื่อมีสิ่งใหม่ๆ เข้ามาจากทั่วทุกมุมโลกทำให้วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร ต้องมีการปรับเพื่อรับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เนื่องจากเป็นเมืองหลวงที่เป็นใจกลางธุรกิจของประเทศ ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง การสืบสานประเพณีภูมิปัญญาลดน้อยลงหรือถูกบิดเบือนไปจากอดีต การแต่งกายหรือการใช้ภาษาที่ตอบรับกับโลกปัจจุบันทำให้ภาษาไทยแท้ก็ค่อยๆ ถูกกลบเลือนไป วัฒนธรรมการบริโภคอาหารไทยก็ลดน้อยลง เพราะมีอาหารต่างชาติที่หลากหลายเข้ามาให้ชาวกรุงเทพมหานคร ลิ้มลอง และรองรับนักท่องเที่ยวไปในตัวด้วย การเลียนแบบวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในหลายรูปแบบทำให้คุณค่าความเป็นไทยถูกกลดลงไป

จากผลกระทบทั้ง 4 ด้านเป็นข้อสังเกตที่ต้องใส่ใจและเจาะจงในการแก้ไขปรับปรุง เพราะจากค่าสถิติที่ออกมาทุกด้านส่งผลกระทบในระดับที่มากที่สุดในการเห็นของกลุ่มตัวอย่างจึงบอกได้ว่าการท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนมีรายได้ดีขึ้น ช่วยประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานครรวมถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศแต่ในความเป็นจริงแล้ว ผลกระทบทางด้านบวกน้อยกว่าผลกระทบทางด้านลบมาก จึงเป็นประเด็นที่ว่า หากเรามุ่งเน้นไปด้านเศรษฐกิจจนเกินไป ไม่มองถึงด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมแล้วนั้น อาจจะนำมาซึ่งความเสื่อมถอยของแหล่งท่องเที่ยวและถูกทำลายไปในที่สุดก็เป็นได้ ในที่นี้การท่องเที่ยวถือเป็นสินค้าจึงจำเป็นต้องมีการจัดการและบริหารอย่างยั่งยืนเพื่อส่งผลดีและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นหลักเกณฑ์ที่ส่งผลดีต่อทั้งสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือสร้างความสมดุลในทุกด้านดังกล่าวจึงควรมุ่งเน้นไปใส่ใจและพัฒนาทางด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก เมื่อเกิดการท่องเที่ยวยั่งยืนแล้วเศรษฐกิจที่ดีก็จะตามมาเอง แหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและถือได้ว่าเป็นมรดกชาติจึงต้องปกป้องดูแล บูรณาให้คงสภาพให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่หากมุ่งเน้นไปด้านเศรษฐกิจคือหวังใช้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความร่ำรวย กอบโกย แต่ไม่ดูแลรักษาปกป้อง เมื่อแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมหรือเสียหายลงไปแน่นอนว่าเศรษฐกิจที่เติบโตจากการท่องเที่ยวนั้นคงเป็นไปได้ยาก

ทั้งนี้ ผลกระทบข้างต้นไม่ส่งผลใดๆ กับทัศนคติของประชาชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ โดยกลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยที่ว่า การท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและยังส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศชาติในภาพรวมจากการที่หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ “โครงการไทยเที่ยวไทย” ดูแลโครงการโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย “โครงการเที่ยวกับ ชสมก” (องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร) การรณรงค์เทศกาลงานประเพณีที่จัดในกรุงเทพมหานคร เช่น งานปีใหม่ งานวันสงกรานต์ “โครงการเมืองไทยใครๆ ก็รัก” ที่มีดารานักแสดงเป็นฟรีเซ็นเตอร์ และกลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยว่า กรุงเทพมหานครมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจมากมายหลายแห่ง การเดินทางสะดวกสบายสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้หลายวิธี เช่น รถโดยสารประจำทาง รถยนต์ส่วนบุคคล รถไฟฟ้ามหานคร รถไฟฟ้าใต้ดิน เรือด่วนเจ้าพระยา รถแท็กซี่ รถสามล้อ และใหม่ล่าสุดคือ แอร์พอร์ตลิงค์ อีกทั้งระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ในกรุงเทพมหานครนั้นมีความเหมาะสมต่อความต้องการท่องเที่ยว และการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมีอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคอยอำนวยความสะดวกและให้บริการในขณะท่องเที่ยว ถึงแม้ภาพรวมด้านทัศนคติจะเป็นบวกแต่ในด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นกลับมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยโดยกลุ่มตัวอย่างไม่ถึงครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้เคยมีส่วนร่วมในการเข้าชมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เคยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เคยเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร เคยมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด การกำจัดขยะตามสถานที่ท่องเที่ยว หรือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยเคยได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครนี้ และเคยพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว บ้างก็เคยมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยว เคยพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นเกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยว บ้างก็ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร หรือติดตามแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว แต่เมื่อมีปัญหาการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบโดยตรง กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้นน้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว เมื่อเทียบกับการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือการเข้า Website www.bangkoktourist.com เพื่อหาข้อมูลการท่องเที่ยวนั้นกลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวนี้มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร” จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในเชิงบวกแต่ยังมีส่วนร่วมน้อยนั้นเป็นสัญญาณบ่งชี้ได้ว่าทางหน่วยงานภาครัฐควรมีการวางแผนส่งเสริมเพื่อกระตุ้นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยส่วนใหญ่ประชาชนอาจคิดว่าการที่ตนเองได้ท่องเที่ยวทุกวันนั้นเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้วซึ่งถ้ามองในด้านของการพัฒนา การวางแผน หรือการบริหารจัดการนั้นประชาชนยังมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย อาจคิดได้ว่าเพราะการสื่อสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นไม่ชัดเจน และไม่สามารถมองเห็นในวัตถุประสงค์อันเดียวกันทั้งภาครัฐและประชาชนว่า เป้าหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเป็นอย่างไร จะช่วยให้การท่องเที่ยวพัฒนาไปในทิศทางใด สิ่งที่ทางภาครัฐได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้มาถูกทางแล้ว ประชาชนเข้าใจและสามารถมีส่วนร่วมได้จริง

และในมุมมองของการพัฒนาผลกระทบทางการท่องเที่ยวนั้น ทางหน่วยงานภาครัฐควรตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การลดการบริโภคและของเสียที่เกินจำเป็น การรักษาความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าอยู่ในการวางแผน การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การปรึกษากันระหว่างผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน การฝึกอบรมบุคลากร การตอบสนองตลาดท่องเที่ยว ด้วยว่าหากใช้เศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม การกอบโกยผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยปราศจากความพอเพียงจะส่งผลทางด้านลบขยายวงกว้างมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ปฤฎฐฎฎฎฎ จันทรันุญฎฎฎฎ. (2541). **พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ จิตสำนึกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในจังหวัดเลย.** งานวิจัย นศ.ม., สถาบันราชภัฏเลย, เลย. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สุเทพ สิงห์ษาคะ. (2549). **การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลังประสบธรณีพิบัติภัยสึนามิ ในเขตตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ทรงธรรม ธีระกุล. (2548). การสื่อสาร : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จขององค์กร. **วารสารปาริชาติ** 18(1), 52. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2553, จาก <http://chonlinet.lib.buu.ac.th/opac/servlet/SimpleSearch>
- ธนัท อินทโพธิ์. (2550). **การเปิดรับข่าวสาร ทศนคดี และการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยของประชากรในกรุงเทพมหานคร หลังเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิที่ชายฝั่งทะเลอันดามันของไทย.** วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ณัฐพงษ์ บรรพจติตต์. (2547). **การศึกษาทศนคดีและพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.** รายงานวิชาการวิจัย บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- รัชนี้ สนสอาดจิต. (2548). **ทศนคดีและพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ กรณีศึกษา หลังเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์ Tsunami.** รายงานโครงการเฉพาะบุคคล ว.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- อมรทิพย์ อาจสมิติ. (2548). **ทศนคดีและพฤติกรรมของผู้โดยสารที่มีต่อการใช้สายการบินต้นทุนต่ำ.** วิทยานิพนธ์, บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ดวงสุดา พิสิฐฐาพิบูล. (2550). **ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการบริการท่องเที่ยวตลาดน้ำดอนหวาย**. รายงานการวิจัยด้านการท่องเที่ยว บธ.บ., มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

อัจฉรา เหมะธูลิน. (2550). **ทัศนคติของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อภาพลักษณ์ของตราสินค้า “โทนี่ จา”**. ภาคนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

สิราณี สังคะพัฒน์. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

บรรจง กณะกาศัย. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

กษมา ประจ. (2546). **ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันราชภัฏเลย, เลย. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ธวัชชัย มานิตย์. (2550). **ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษาดำบลเวียงใต้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์ ว.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ศิริพงษ์ กิจดำเนิน. (2550). **ผลกระทบของการท่องเที่ยวในด้านสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนป่าตอง อำเภอกระบุรี จังหวัดภูเก็ต**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

- ธงชัย ทองเชื้อม. (2550). **ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนเกาะปันหยี จังหวัดพังงา.** การค้นคว้าอิสระ ปร.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ณกฤษพงษ์ เตือนดาว. (2547). **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคมในจังหวัดแพร่.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สมเกียรติ วงศ์เสริมทรัพย์. (2550). **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐที่มีต่อวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นจากเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- เนตรนภา ปาละธรรม. (2548). **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สิริพร ธรรมภักดี. (2539). **ผลกระทบของวิกฤติการณ์ทางการเมืองต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย กรณีศึกษาพฤษภาคมปีพ.ศ. 2539.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ศรีสุรางค์ สุนทรกุล. (2536). **ผลกระทบของอุตสาหกรรมที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- วิธินี วรรณสกล. (2542). **การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรม การท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ.** วิทยานิพนธ์ นศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- จตุรินทร์ ขวัญเนตร. (2550). **ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาะช้างของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร.** งานนิพนธ์ ร.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

จุฑารัตน์ ชาวคม. (2548). **ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวต่อประชาชนท้องถิ่น ในอุทยานหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

พระมหาสุเทพ ผิวเผือด. (2545). **ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัดและชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีวัดไผ่โรงวัว ตำบลบางเतर อำเภอ สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ สส.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชิฐียร. (2552). **เศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะคนเมือง**. สารนิพนธ์ รศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ศศิธร นิธิปริษา. (2547). **โครงการวิจัยบ้านปราสาทกับการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ลลนา คลังชำนาญ. (2552). **การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดชัยภูมิ**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ, พิษณุโลก. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

สุเมธ ติตเวชกุล. (2551). **เศรษฐกิจพอเพียง**. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่19 ฉบับที่ 3 เดือน มิถุนายน- กันยายน 2554. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

สุวิมล ตีรกานนท์. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**, หน้า 170-180

แพรวภัทร ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยสยาม. **ทัศนคติและเจตคติ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก <http://gotoknow.org/blog/theories/280647>

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.showded.com/myprofile/mainblog.php?user=pimaksorn&jucl=32357>

ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก <http://stardetroyer999.spaces.live.com/blog/cns!8CA26785D4458534!1285.entry>

ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2553, จาก

<http://www.watphraphutthachai.com/watphrabuddhachay/guide/guide3.htm>

ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2553, จาก

<http://www.tourism.go.th/2990/th/board/view.php?id=45>

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จาก

<http://www.212cafe.com/freewebboard/view.php?user=natapol&id=694>

ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism). สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จาก

http://praveetelearning.com/elearning_content.php?subject_id=2&chapter_id=1

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้วิจัย แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อต้องการข้อมูลไปใช้ในการทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร
ชั้นในต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร" อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยรัตนนคร สำนักวิทยบริการกรุงเทพมหานคร จึงเรียนมาเพื่อความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามชุดที่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ

() 15-20 ปี

() 21-25 ปี

() 26-30 ปี

() 31-35 ปี

() 36-40 ปี

() 41-45 ปี

() 46 ปี ขึ้นไป

() ...ไม่ระบุ

3. สถานภาพการสมรส

() โสด

() สมรส

() หย่าร้าง/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ประถมศึกษา

() ต่ำกว่าอนุปริญญา

() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโทหรือมากกว่า

5. ปัจจุบันประกอบอาชีพ

() นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

() ข้าราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน

() งานอิสระ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว

() แม่บ้าน/ข้าราชการบำนาญ ผู้สูงอายุ

() อื่นๆ..... (โปรดระบุ)

6. รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน

() น้อยกว่า 10,000 บาท

() 10,001 – 20,000 บาท

() 20,001-30,000 บาท

() 30,001 – 40,000 บาท

() 40,001 – 50,000 บาท

() 50,001 – 60,000 บาท

() 60,001 – 70,000 บาท

() 70,001 – 80,000 บาท

() 80,001 – 90,000 บาท

() 90,001 – 100,000 บาท

7. ลักษณะการท่องเที่ยวที่คุณชอบมากที่สุด

() การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

() การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

() การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ

() การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

() การท่องเที่ยวชมมรดกโลก

() การท่องเที่ยวตามเทศกาลประจำปี

() การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย

() การท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งชื่อดัง

8. ท่านเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครบ่อยครั้งเพียงใด

() เฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง

() มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน

() 6 เดือน 1 ครั้ง

() ปีละ 1 ครั้ง

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ท่านนิยมเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครด้วยวิธีใดมากที่สุด

() รถโดยสารประจำทาง

() รถไฟฟ้ามหานคร/รถไฟฟ้าใต้ดิน

() รถแท็กซี่/รถสามล้อรับจ้าง

() รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

() เรือด่วนเจ้าพระยา

() รถยนต์ส่วนบุคคล

() ซีจียาน

() เดินเท้า

() แอร์พอร์ตลิงค์

() อื่นๆ..... (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2

2.1 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครส่งผลกับตัวท่านหรือ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานครอย่างไร โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ

การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครส่งผลเชิงบวก เชิงลบ ต่อตัวท่าน หรือ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างไร	มีผลกระทบ มากที่สุด (5)	มีผลกระทบ มาก (4)	มีผลกระทบ ปานกลาง (3)	มีผลกระทบ น้อย (2)	มีผลกระทบ น้อยที่สุด (1)
ด้านสภาพแวดล้อม					
1. การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทำให้เกิดขยายตัวของชาวกรุงเทพฯไม่เป็นระเบียบ เกิดการรุกร้ำพื้นที่ สาธารณประโยชน์					
2. ทำให้เกิดอาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบหลากหลาย ขาดความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่					
3. อาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่บดบังทัศนียภาพ ทิวทัศน์ของกรุงเทพฯ ทำให้รู้สึกอึดอัด					
4. ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาว กรุงเทพฯ					
5. ทำให้ระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ให้บริการชาวกรุงเทพฯ					
6. ทำให้ปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นและติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย					
7. ทำให้เกิดเสียงดัง ควัน เขม่า ฝุ่นละออง เกิดมลภาวะทางอากาศเพิ่มขึ้น					
8. ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น					
ด้านเศรษฐกิจ					
1. การท่องเที่ยวทำให้ชาวกรุงเทพฯมีรายได้เพิ่มขึ้น					
2. ทำให้มีเกิดการจ้างงานภายในกรุงเทพฯ มีการกระจายรายได้					
3. ทำให้ราคาที่ดิน หรือตึกแถว ราคาสูงขึ้น เกิดการเก็งกำไร					
4. มีการลงทุนเพิ่มขึ้นในเขตกรุงเทพฯ จากการท่องเที่ยวที่ขยายตัว					
5. การท่องเที่ยวทำให้ปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของท่านปรับสูงขึ้น					
6. ชาวกรุงเทพฯ เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นในการลงทุนในกิจกรรมบริการการท่องเที่ยว					
7. การท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ทำให้เกิดทางเลือกในการประกอบอาชีพและการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ					
ด้านสังคม					
1. ทำให้เกิดการอพยพแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ					
2. เกิดความแออัดจากการเพิ่มของผู้คนนักท่องเที่ยว					
3. ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในเขตกรุงเทพฯลดน้อยลง					
4. ทำให้ความมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันลดน้อยลง					

5. ทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมของชาวกรุงเทพฯ					
6. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจลดน้อยลง					
7. อาจเกิดปัญหายาเสพติด คนพเนจร ในเขตกรุงเทพฯ					
8. ความเจริญและการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาโลภเถื่อนทั้งเพศหญิงและเพศชาย					
วัฒนธรรม					
1. เกิดผลกระทบต่อกิจการค้าเนินชีวิตของชาวกรุงเทพฯ					
2. เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมจากผู้มาเยือน					
3. ชาวกรุงเทพฯ หันไปบริโภคอาหารต่างชาติมากขึ้น					
4. การใช้ภาษาและ รูปแบบการแต่งกายชาวกรุงเทพฯ เปลี่ยนแปลงไปเพราะมีการรับวัฒนธรรมการแต่งกายจากผู้มาเยือนมากขึ้น					
5. การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง					
6. การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยลง					
7. การแต่งตัวของนักท่องเที่ยวทำให้ขัดต่อวัฒนธรรมของความเป็นไทย					
8. ประเพณีของไทยแต่เดิมมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบขั้นตอนและวิถีการปฏิบัติต่างไปจากอดีต					

2.2 **ทัศนคติของชาวกรุงเทพฯ ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ**

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉยๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
1. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานคร					
2. ท่านคิดว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ จะช่วยให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยดีขึ้น					
3. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์ “โครงการไทยเที่ยวไทย” ของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย					
4. ท่านเห็นด้วยกับโครงการ “เที่ยวกับ ชมรมก. (องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ)”					
5. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์เทศกาลงานประเพณีที่จัดในกรุงเทพมหานคร					
6. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์โครงการ “เมืองไทยใครๆ ก็รัก” โดยมีนักแสดงเป็นพรีเซ็นเตอร์					
7. กรุงเทพฯ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจมากมาย					
8. การเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ สะดวกสบาย สามารถเดินทางได้หลายวิธี					
9. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือและให้ข้อมูลเพียงพอ					
10. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ มีระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว					
11. การบริการของพ่อค้า แม่ค้าในแหล่งท่องเที่ยว					

เหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว					
12. มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกรุงเทพฯ อย่างเพียงพอและเหมาะสม					

2.3 พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ

ลักษณะของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	เคย	ไม่เคย
1. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
2. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
3. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครหรือไม่		
4. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด การกำจัดขยะตามบริเวณสถานที่แหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่		
5. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยร่วมกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
6. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
7. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่		
8. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
9. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวหรือไม่		
10. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
11. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีความต้องการที่จะเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
12. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่ เช่น แผนการดำเนินงานการท่องเที่ยว		
13. เมื่อมีปัญหาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านและสมาชิกในครัวเรือน ท่านเคยได้เสนอแนวทางแก้ไขหรือไม่		
14. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
15. ท่านเคยเข้า website http://www.bangkoktounst.com/ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่		

ขอขอบพระคุณที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามนี้
ผู้วิจัย

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ – ชื่อสกุล	วาสนา วงษ์จรรพพงษ์
วัน เดือน ปี เกิด	30 กันยายน 2514
ที่อยู่ปัจจุบัน	58/1014 หมู่บ้านสินทวีวิลล่า ถนนพระราม 2 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150
ที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ฮัทชีสันเทคโนโลยีคอมมิวนิเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่าย Call Center
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2540	บริษัท อเมริกัน เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด 388 ชั้น 10 อาคารไอบีเอ็ม ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
พ.ศ. 2538	โรงแรม แชนกรีลา-กรุงเทพ 89 ซอยวัดสวนพลู ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	บธ.บ (การจัดการทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ชื่อเรื่อง	การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชน เขตพระนคร
ผู้ศึกษาค้นคว้า	วาสนา วงษ์จารุงษ์
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการ ท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2553
คำสำคัญ	การสนับสนุนภาครัฐ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็น ทัศนคติ และผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน โดยศึกษาในพื้นที่เขตพระนครที่มีประชากรทั้งหมด จำนวน 12 แขวงทั้งเพศหญิงและชายที่มีอายุ ตั้งแต่ 15-71 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนประชากรเท่ากับ 61,374 คน จึงใช้วิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรสำหรับกรณีที่ทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน สูตร Yamane จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างมากที่สุดต่อกรุงเทพมหานครในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จากผลกระทบทั้ง 4 ด้านเป็นข้อสังเกตที่ต้องใส่ใจและเจาะจงในการแก้ไขปรับปรุง เพราะจากค่าสถิติที่ออกมานั้นทุกด้านส่งผลกระทบในระดับที่มากที่สุดในความเห็นของกลุ่มตัวอย่างจึงบอกได้ว่าการท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนมีรายได้ดีขึ้น ช่วยประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานครรวมถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศแต่ในความเป็นจริงแล้ว ผลกระทบทางด้านบวกน้อยกว่าผลกระทบทางด้านลบมาก จึงเป็นประเด็นที่ว่า หากเรามุ่งเน้นไปด้าน เศรษฐกิจจนเกินไป ไม่มองถึงด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมแล้วนั้น อาจจะนำมาซึ่ง ความเสื่อมถอยของแหล่งท่องเที่ยวและถูกทำลายไปในที่สุดก็เป็นได้ ในที่นี้การท่องเที่ยวถือเป็น สินค้าจึงจำเป็นต้องมีการจัดการและบริหารอย่างยั่งยืนเพื่อส่งเสริมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นหลักเกณฑ์ที่ส่งผลดีต่อทั้งสภาพแวดล้อม

เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกล่าวคือสร้างความสมดุลในทุกด้านดังกล่าวจึงควรมุ่งเน้นไปใส่ใจและพัฒนาทางด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก เมื่อเกิดการท่องเที่ยวยั่งยืนแล้ว เศรษฐกิจที่ดีก็จะตามมาเอง แหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและถือได้ว่าเป็นมรดกชาติจึงต้องปกป้องดูแล บูรณาให้คงสภาพให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่หากมุ่งเน้นไปด้านเศรษฐกิจคือหวังใช้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความร่ำรวย กอบโกย แต่ไม่ดูแลรักษาปกป้อง เมื่อแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมหรือเสียหายลงไปแน่นอนว่าเศรษฐกิจที่เติบโตจากการท่องเที่ยวนั้นคงเป็นไปได้ยาก ทั้งนี้ผลกระทบข้างต้นไม่ส่งผลใดๆ กับทัศนคติของประชาชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ โดยกลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยที่ว่า การท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและยังส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยในภาพรวมจากการที่หน่วยงานภาครัฐมีกรอบการดำเนินงาน “โครงการไทยเที่ยวไทย” ดูแลโครงการโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	2
ขอบเขตงานวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับท่องเที่ยวและผลกระทบการท่องเที่ยว.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วม.....	39
แนวคิดการท่องเที่ยวยั่งยืน.....	44
แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การทดสอบเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
ส่วนที่ 2.1 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่ม ตัวอย่างหรือสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.....	60
ส่วนที่ 2.2 ทำศนคติของชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานของภาครัฐ.....	63
ส่วนที่ 2.3 พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.....	64
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	65
5 บทสรุป.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผลการวิจัย.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	79
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	84

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.....	22
2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามเพศ.....	57
3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอายุ.....	57
4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามสถานภาพ.....	57
5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอาชีพ.....	58
7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามรายได้เฉลี่ย.....	58
8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยวที่ ชื่นชอบ.....	59
9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเดินทาง ท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร.....	59
10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการเดินทาง ท่องเที่ยว.....	59
11 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อกลุ่ม ตัวอย่างด้านสภาพแวดล้อม.....	61
12 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ด้านเศรษฐกิจ.....	61
13 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ด้านสังคม.....	62
14 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ด้านวัฒนธรรม.....	62
15 แสดงค่าเฉลี่ยของทัศนคติชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร.....	64
17	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผล กระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครต่อทัศนคติของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร.....	66

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
-----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง “การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน” ของนางสาว วาสนา วงษ์จารุพงษ์ เมื่อภาคการศึกษาที่ 3/2552 เพื่อวิเคราะห์บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อการสนับสนุนการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในของภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในแง่มุมมองด้านการแสดงความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับซึ่งถือได้ว่าแทบจะไม่เคยมีส่วนร่วมกับการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในระดับปานกลางนั้นจะให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวเมื่อมีโอกาสให้การสนับสนุนนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครใน แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครให้กับผู้อื่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เช่น การอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว การรักษาสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวและเสนอให้ภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น นอกเหนือจากนี้กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนนานๆ ครั้ง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร การแนะนำให้ภาครัฐปรับปรุงในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร การให้ความคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ภาครัฐใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการเข้าไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทางเว็บไซต์หรือโดยวิธีอื่นๆ

การที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยจึงเป็นประเด็นที่ควรคำนึงถึงว่าประชาชนมีความใส่ใจในการมีส่วนร่วมเพียงใด มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมนั้นๆ หรือไม่ เช่น อาจจะเป็นมุมมองในด้านประโยชน์ที่ได้รับของผู้มีส่วนร่วม ผลกระทบโดยรวมของชุมชนในการดำเนินชีวิต ผลกระทบที่เกิดขึ้นทางอ้อมทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม หรือข่าวสารการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐที่เข้าไม่ถึงกลุ่มประชาชนหรือการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวไม่แสดงถึงจุดประสงค์ที่ชัดเจนในการสื่อสารนั้นๆ เพราะการมีส่วนร่วมนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพในการตัดสินใจว่าจะเลือกมีส่วนร่วมหรือไม่ ความเต็มใจ และความสามารถที่

จะเข้าร่วม และไม่ส่งผลการดำรงชีวิตหรือเกิดผลกระทบทางด้านสถานภาพทางสังคม แต่เพื่อมุ่งที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นตามเป้าประสงค์ที่วางไว้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมได้นั้นเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการกระทำทางสังคมจึงขึ้นอยู่กับ เป้าหมาย (Goals) ความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Value) ความคุ้นเคยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Customs) ความคาดหวัง (Expectation) ข้อผูกพัน (Commitments) การบังคับ (Force) โอกาส (Opportunity) ความสามารถ (Ability) การสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (Support) (Reeder, 1973, p. 74 อ้างอิงใน บรรจง กนะกาศัย, 2540, หน้า 13-15) และทัศนคติของการมีส่วนร่วม ซึ่งทัศนคตินี้เป็นมุมมองแนวคิด ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง เรื่องหนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ที่เป็นไปได้ทั้งด้านบวกและลบ ชอบหรือไม่ชอบ ทัศนคติเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ การศึกษาและประสบการณ์ที่ได้รับมาตั้งแต่ในอดีต สิ่งต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดทัศนคติและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น การสนับสนุน หรือการคัดค้านซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. ทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) คือ การมีความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมที่ดีแล้วแสดงออกทางพฤติกรรมในด้านการยอมรับ ความพอใจ และการสนับสนุน
2. ทัศนคติในทางลบ (Negative Attitude) คือ การมีความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในด้านไม่ดี หรือไม่พอใจจึงมีพฤติกรรมแสดงออกที่ต่อต้าน หรือคัดค้าน ไม่พอใจ ไม่ยอมรับ
3. มีทัศนคติเฉยๆ หรือการไม่แสดงออกทางทัศนคติ (Negative Attitude) คือ การที่ไม่แสดงออกทางพฤติกรรมไม่ว่ายอมรับหรือปฏิเสธอาจจะเป็นเพราะไม่มีความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นถือได้ว่ามีทัศนคติเป็นกลาง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวกับด้านทัศนคติ ผลกระทบทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมนั้น รวมถึงการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐในการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตเพื่อต่อยอดในการสร้างแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็น ทัศนคติ และผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาในขอบเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นใน เฉพาะเขตพระนคร ประกอบไปด้วย 12 แขวง แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงชนะสงคราม แขวงบวรนิเวศ แขวงสำราญราษฎร์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงเสาชิงช้า แขวงวัดราชบพิธ แขวงตลาดยอด แขวงวังบูรพาภิรมย์ แขวงบ้านพานถม แขวงบางขุนพรหม แขวงวัดสามพระยา

2. ประชาชนที่มีถิ่นพักอาศัยอยู่ในเขตพระนครที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปสามารถให้ความคิดเห็นต่อสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบแนวคิดของคนรุ่นใหม่ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวแล้วอีกทั้งยังสามารถมีส่วนร่วมในการสนับสนุนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในของภาครัฐได้

นิยามศัพท์

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานครชั้นในนั้นมีคำศัพท์ที่ต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ต่างๆ คือ

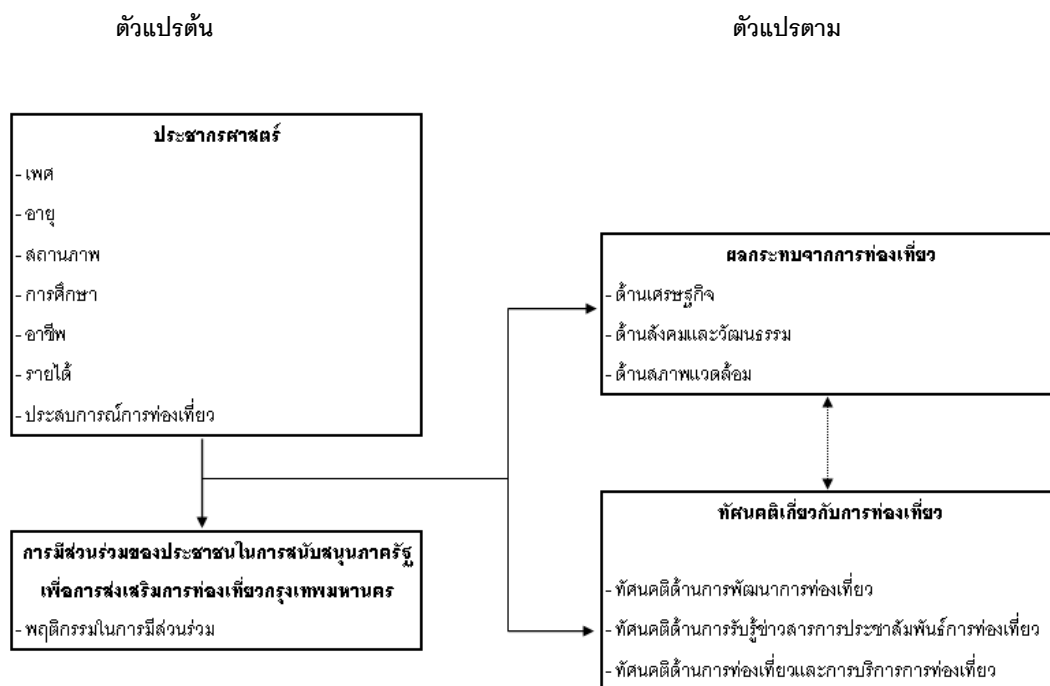
การท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปไปที่ใดที่หนึ่งที่ไม่ใช่ที่พักอาศัยของบุคคลนั้น โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อทำกิจกรรมสร้างความรื่นรมย์ทางจิตใจ โดยเป็นการพักผ่อนชั่วคราว

กรุงเทพมหานครชั้นใน หมายถึง เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือ บริเวณที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองคูเมืองเดิม (คลองหลอด) มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตรหรือ 1,125 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ผลกระทบของการท่องเที่ยว หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านบวกและด้านลบ

หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง กรุงเทพมหานครและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยผู้ที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวและวางแผนดำเนินงานการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

H1: ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ตั้งเกาะรัตนโกสินทร์อดีตคือตำบลบางกอกซึ่งมีพื้นที่ทั้งฝั่งกรุงเทพมหานครและฝั่งธนบุรีรวมเป็นแผ่นดินผืนเดียวกันมาก่อน เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนมานานแล้ว ชุมชนนี้จึงเจริญเติบโตและหนาแน่นขึ้นเป็นลำดับ พร้อมๆ กับความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา นับตั้งแต่สมัยพระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีเมื่อปี พ.ศ. 1893 ชุมชนเมืองบางกอกนี้เจริญเติบโตขึ้นเนื่องจากเป็นเมืองที่อยู่ถัดมาจากเมืองพระประแดงซึ่งเป็นเมืองด่านสำคัญที่รักษาพื้นที่บริเวณปากอ่าวไทย

แต่เดิมนั้นแม่น้ำเจ้าพระยามีลักษณะคดเคี้ยวมากซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการติดต่อค้าขายจึงเป็นเหตุให้พระมหากษัตริย์หลายพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดหลายช่วงเพื่อลดระยะทางการเดินเรือจากทะเลไปสู่กรุงศรีอยุธยาโดยเฉพาะในสมัยพระไชยราชาธิราชได้มีการขุดคลองลัดบางกอกขึ้นจากคลองบางกอกน้อยถึงคลองบางกอกใหญ่คือบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำพระจันทร์ข้างพระบรมมหาราชวังถึงท่าเตียนในปัจจุบัน

เป็นสาเหตุให้แม่น้ำเปลี่ยนทิศทางจนคลองลัดขยายตัวกว้างออกมากกลายเป็นแม่น้ำส่วนเส้นทางแม่น้ำเดิมกลับแคบลงและตื้นเขินจนเปลี่ยนสภาพกลายเป็นคลองบางกอกน้อยและคลองบางกอกใหญ่ในเวลาต่อมา ส่งผลให้สภาพพื้นที่บริเวณนี้เปลี่ยนจากแผ่นดินผืนเดียวกันแยกออกเป็น 2 ผืนโดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาผ่ากลางดังปัจจุบัน ชุมชนบางกอกจึงเริ่มเปลี่ยนบทบาทจากหมู่บ้านสวนผลไม้และไร่นามาเป็นเมืองด่านสำคัญนับตั้งแต่ขุดคลองลัดแม่น้ำเสร็จมาเป็นเวลานานกว่า 300 ปี ตลอดสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในปี 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกอบกู้อิสรภาพคืนมาและสถาปนาเมืองด่านนี้ขึ้นเป็นเมืองหลวงของกรุงธนบุรี ด้วยชัยภูมิที่เหมาะสมคือมีพื้นที่ใกล้ทะเลและมีป้อมปราการดีอยู่แล้ว สภาพภายในกำแพงเมืองฝั่งตะวันตกของพระนครธนบุรีมีชุมชนหนาแน่นกว่าส่วนอื่นๆ ภายในพระนคร โดยเป็นที่ตั้งของพระราชวัง วังเจ้านาย คู และนิเวศสถานของขุนนางผู้ใหญ่ รวมทั้งวัดสำคัญหลายวัด ส่วนภายในกำแพงพระนครฝั่งตะวันออกมีชุมชนเบาบาง ส่วนใหญ่เป็นที่อยู่ของชาวจีนและชาวนานที่ถูกวาดต้อนอพยพมา นอกกำแพงฝั่งนี้เป็นทุ่งนาปลูกข้าวเลี้ยงชาวเมืองเรียกว่าทะเลตม

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จขึ้นครองราชย์ทรงย้ายราชธานีจากฝั่งตะวันตกมายังฝั่งตะวันออก สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นบนพื้นที่ที่ชาวจีนตั้งถิ่นฐานอยู่

เดิม โดยโปรดให้ย้ายบ้านเรือนไปตั้งที่บริเวณใกล้วัดสามปลื้มและวัดสำเพ็ง (ปัจจุบันคือบริเวณวัดจักรวรรดิราชาวาสถึงวัดประทุมคงคา) มีการสร้างกำแพงเมือง ป้อมปราการป้องกันพระนคร โดยโปรดเกล้าฯ ให้รื้อซากป้อมบางกอกเดิมกับกำแพงเมืองเมื่อครั้งกรุงธนบุรีลงเพื่อขยายกำแพงเมือง ขุดคูพระนครใหม่ และขุดคลองเพิ่มดังนี้

คลองคูเมืองเดิม ได้ขุดคลองโรงไหมที่มีอยู่เดิมด้านทิศเหนือของกรุงรัตนโกสินทร์และคลองตลาดด้านทิศใต้เชื่อมกันตลอดคลองทำให้กรุงรัตนโกสินทร์เป็น “เกาะเมือง” มีน้ำล้อมรอบ

คลองรอบกรุง ได้ขุดคลองใหม่เชื่อมระหว่างคลองบางลำพูและคลองโอ่งอ่างเพื่อเป็นการขยายแนวเขตพระนครออกไป มีคลองเล็กๆ เชื่อมคลองรอบกรุงและคลองคูเมืองเดิมสองคลองเรียกว่า คลองหลอด เพราะมีลักษณะแนวตรงเหมือนหลอด ปัจจุบันคือคลองวัดเทพธิดาและคลองวัดราชบพิธ ทำให้พื้นที่โครงสร้างของเมืองแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือ เขตกำแพงเมืองเก่า สมัยกรุงธนบุรีระหว่างคูเมืองกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นที่ตั้งของพระบรมมหาราชวัง

กรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก คือ ที่ดินระหว่างคูเมืองเดิมกับคลองรอบกรุง ซึ่งเดิมเป็นที่รกร้างหรือเป็นไร่นามาก่อนเพราะเป็นเขตนอกกำแพงเมือง

กรุงรัตนโกสินทร์ในยุคแรกมีพื้นที่ภายในกำแพงเมือง 2,589 ไร่ เป็นพื้นที่ในเขตชั้นใน 1,125 ไร่ และเขตชั้นนอก 1,464 ไร่ ความยาวของกำแพงเมืองโดยรอบพระนครประมาณ 7.2 กิโลเมตร ตามแนวกำแพงเมืองมีป้อม 14 ป้อม และประตูเข้าออกพระนคร 63 ประตู

ชุมชนต่างๆ ในระยะแรกสามารถแยกออกได้ตามเชื้อชาติเพราะเป็นชาวต่างด้าวเสียเป็นส่วนใหญ่ โดยภายในกำแพงเมือง พวกชาวเขมรอยู่ริมคลองรอบกรุงเยื้องปากคลองหลอด พวกมอญอยู่แถบสะพานมอญ และพวกมลายูอยู่แถบหน้าวัดชนะสงครามและริมคลองหลอด

ในรัชสมัยพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่สำคัญคือมีการขยายเขตพระบรมมหาราชวังออกไปทางทิศใต้อีก 20 ไร่ครึ่ง จนเกือบจรดกับวัดเซตุพนฯ ในปี พ.ศ. 2361 ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งบ้านเรือนเสนาบดีเก่าสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้ตัดถนนสายใหม่คั่นเขตระหว่างพระบรมมหาราชวังและวัดพระเชตุพนฯ ชื่อถนนท้ายวัง ซึ่งมีความสำคัญในการบรรจบกับถนนสายเดิมทำให้ขบวนแห่สามารถเคลื่อนรอบกำแพงพระบรมมหาราชวังได้ดังเช่นปัจจุบัน ต่อมาสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้มีการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมอาคารสำคัญในพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดารามจำนวนมาก ส่วนวัดต่างๆ ที่โปรดให้ปฏิสังขรณ์นั้นมีหลายวัดที่โปรดให้เปลี่ยนชื่อให้เหมือนวัดในกรุงศรีอยุธยา และโปรดให้สร้างพระเจดีย์ใหญ่คือเจดีย์ภูเขาทองขึ้นที่ภายนอกกำแพงเมืองบริเวณปากคลองมหานาค

ต่อกับคลองรอบกรุงเช่นที่กรุงศรีอยุธยาอีกด้วย เจดีย์ภูเขาทองได้กลายเป็น Landmark ที่สำคัญอย่างหนึ่งของกรุงรัตนโกสินทร์ตราบนานทุกวันนี้

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ได้ทรงเปลี่ยนนโยบายการปกครองประเทศ โดยทรงยอมรับอิทธิพลจากประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเฉพาะประเทศในทวีปยุโรปมากขึ้น การติดต่อทางการค้าและการเมืองกับต่างประเทศขยายตัวอย่างกว้างขวางและมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของกรุงรัตนโกสินทร์ครั้งสำคัญ เนื่องจากประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามระยะเวลาที่ผ่านมาเมื่อเทียบกับตอนสร้างกรุง ทำให้อาณาเขตพระนครที่กำหนดไว้แต่เดิมคับแคบลง จึงโปรดให้ขยายพื้นที่พระนครออกไปถึงแนวคลองผดุงกรุงเกษม ไม่มีกำแพงเมืองมีแต่ป้อม 7 ป้อม ทำให้พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณ 4,000 ไร่ ชุมชนชาวจีนซึ่งถูกอพยพย้ายออกมาเมื่อครั้งเริ่มสร้างกรุงได้สร้างความตื่นตัวโดยเฉพาะด้านการค้าให้กับพื้นที่ที่ขยายตัวออกไปนี้ แผ่นดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยานับตั้งแต่คลองรอบกรุงไปจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม ต่อจากชุมชนจีนไปทางใต้เป็นที่ตั้งสถานกงสุลของชาติต่างๆ จากยุโรปครองพื้นที่กระจายต่อจากริมแม่น้ำลึกเข้าไปทางทิศตะวันออกของกรุงรัตนโกสินทร์ พัฒนาการด้านการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนในน้ำมาเป็นชุมชนบนบก โดยโปรดให้ตัดถนนขึ้นตามความต้องการของชาวจีนและชาวยุโรปเช่น ถนนเจริญกรุง ถนนตรง (พระรามที่ 4) ถนนสีลม ถนนเฟื่องนคร และถนนบำรุงเมือง สองฝากถนนสายต่าง ๆ โปรดให้สร้างตึกแถวเป็นห้องแถวสูง 1-2 ชั้น เพื่อให้เช่าทำการค้าขาย ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้เกิดชุมชนใหม่บนบกเป็นครั้งแรกของเกาะรัตนโกสินทร์ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ของกรุงรัตนโกสินทร์ ขยายตัวออกไปโดยปราศจากการวางแผน มีการขยายตัวของชุมชนต่าง ๆ เกิดเป็นย่านธุรกิจขึ้น เช่น ย่านการค้าของชาวจีนที่เยาวราช ย่านคนไทยที่บางลำพู ย่านธุรกิจของฝรั่งที่บางรัก ย่านอุตสาหกรรมตามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และย่านเกษตรกรรมทางตอนเหนือของเมือง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดตัดถนนและสร้างสะพานเพิ่มเติมจากสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมทั้งสร้างพระที่นั่งภายในพระบรมมหาราชวังเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง โดยไม่มีการขยายเขตเมืองออกไปอีก แต่ได้ทรงขยายเขตพระราชวังสวนดุสิตและสร้างพระตำหนักจิตรลดารโหฐานขึ้นเป็นที่ประทับของพระองค์เองและของพระมหากษัตริย์ในรัชกาลต่อมา การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ได้ส่งผลกระทบให้เริ่มมีการแบ่งพื้นที่การปกครองในกรุงรัตนโกสินทร์ออกเป็นอำเภอต่างๆ ขึ้นในและขึ้นนอก พื้นที่เขตชั้นในนั้นก็คือพื้นที่เพียงเท่าที่มีการขยายถนนออกไปในรัชกาลที่ 5 และที่ 6 เท่านั้น

ในรัชกาลสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล นั้น ทรงครองราชย์เพียงระยะเวลาสั้น ๆ ทั้งสองพระองค์ ประกอบกับเป็นช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ ลักษณะทางกายภาพของกรุงรัตนโกสินทร์แทบไม่แตกต่างกันนัก ในช่วง 2 รัชกาลนี้ไม่มีการ ก่อสร้างพระราชวังหรือวังเจ้านายเพิ่มขึ้น ชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนที่อยู่ตำแหน่งเดิม โดยมีการ เปลี่ยนแปลงเรื่องขอบเขตและความหนาแน่นต่างไปจากเดิมบ้าง การก่อสร้างอาคารใหม่มีน้อยกว่า ในเขตชั้นนอก ๆ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของหน่วยราชการและวัดต่าง ๆ เกือบทั้งสิ้น ที่อยู่ อาศัยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นตึกแถวใช้ชั้นล่างประกอบการค้าและพักอาศัยที่ชั้นบน ที่อยู่อาศัย เหล่านี้มีอายุค่อนข้างมาก กำแพง ป้อมปราการ หมดความสำคัญในการป้องกันรักษาพระนคร ประกอบกับมีสภาพชำรุดทรุดโทรมพังลงบ้าง จึงรื้อกำแพงเมืองตั้งแต่ท่าช้าง วังหน้า จนถึงป้อม พระสุเมรุ ในรัชกาลที่ 7 เพื่อขยายถนนพระอาทิตย์ ปัจจุบันเหลือเพียงป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหากาฬ กำแพง และประตูเมืองหน้าวัดบวรนิเวศเท่านั้น

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สถาปกรุงเทมหานคร โดยรวมมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตัวเมืองขยายออกไปอย่างกว้างขวางแต่ความเปลี่ยนแปลงนี้มี ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพกรุงรัตนโกสินทร์ไม่มากนัก ที่ดินรอบนอกคลองคูเมือง เดิมส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ ได้แก่ อาคารศูนย์การค้า และห้างสรรพสินค้า และอาคารพาณิชย์ พักอาศัย ซึ่งมีการรวมตัวของกิจกรรมประเภทเดียวกันแบ่งเป็นย่านๆ อย่างชัดเจน บริเวณย่าน การค้าที่สำคัญๆ ได้แก่ ย่านวังบูรพาและพาหุรัด ย่านบ้านหม้อ ย่านปากคลองตลาด ย่านคลองถม ย่านร้านค้าหลังกระทรวงกลาโหม เป็นต้น สำหรับหน่วยงานราชการในสมัยรัชกาลที่ 9 มีสถานที่ ราชการเพิ่มขึ้นจำนวนมากทั้งหน่วยงานที่ตั้งใหม่และการขยายหน่วยงานเดิม ในปี 2520 ทาง ราชการจึงได้กำหนดชื่อ “เกาะรัตนโกสินทร์” ขึ้น ด้วยมีวัตถุประสงค์จะกำหนดไว้เป็นเขตปรับปรุง ปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ เพราะถือว่าเป็นอาณาเขตกรุงเทพมหานคร หรือ กรุงรัตนโกสินทร์ระยะแรกเริ่ม (ศูนย์ข้อมูลเกาะรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553)

ประชากรอาศัยอยู่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ทั้งหมด 61,374 คนซึ่งจะอยู่ในเขตพระนคร ทั้งสิ้น แบ่งออกเป็น 12 แขวงดังนี้ (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2553)

1. แขวงพระบรมมหาราชวัง
2. แขวงชนะสงคราม
3. แขวงบวรนิเวศ
4. แขวงสำราญราษฎร์
5. แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ

6. แขวงเสาชิงช้า
7. แขวงวัดราชบพิธ
8. แขวงตลาดยอด
9. แขวงวังบูรพาภิรมย์
10. แขวงบ้านพานถม
11. แขวงบางขุนพรหม
12. แขวงวัดสามพระยา

โดยมีชุมชนทั้งหมด 19 ชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนข้างเรือนจำ
 2. ชุมชนคลองคูเมืองเดิมสามแพร่ง
 3. ชุมชนตรอกศิลป์-ตึกดิน
 4. ชุมชนตรอกสุเหร่า
 5. ก. ชุมชนตรอกหม้อ
 6. ก. ชุมชนถนนดินสอ
 7. ก. ชุมชนท่าช้าง
 8. ก. ชุมชนท่าเตียน
 9. ชุมชนท่าพระจันทร์
 10. ชุมชนบวรรังษี
 11. ชุมชนบางลำพู
 12. ชุมชนป้อมพระกาฬ
 13. ชุมชนปากคลองตลาด
 14. ชุมชนมัสยิดบ้านตึกดิน
 15. ชุมชนวังกรมพระสมมตอมรินทร์
 16. ชุมชนวัดเทพธิดาราม
 17. ชุมชนหลังโบสถ์พราหมณ์
 18. ชุมชนหลังวัดราชนั้ดดา
 19. ชุมชนหลังวัดสุทัศน์เทพวราราม
- สถานที่สำคัญบนเกาะรัตนโกสินทร์

ป้อมและกำแพงเมือง ได้แก่ กำแพงและประตูเมืองหน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ซุ้มประตู
สำราญราษฎร์ ป้อมพระสุเมรุ ป้อมมหากาฬและกำแพงเมือง ประตูสามยอด

พระบรมมหาราชวังและวัง ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วังบ้านหม้อ วังพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงสรพงศาศตวรรษุภักดิ์ วังพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรจักรพงษ์ (วังจักรพงษ์) วัง
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงจักรเจษฎา

ย่านพาณิชย์ ได้แก่ ตลาดบ้านหม้อ ตลาดพระท่าพระจันทร์ ตลาดสังฆภัณฑ์ บางลำพู
สะพานหัน

วัด ได้แก่ วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร วัดเทพธิดารามวรวิหาร วัดบวรนิเวศวิหาร วัด
พระเชตุพนวิมลมังคลารามวรมหาวิหาร วัดราชนันทารามวรวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมา
ราม วัดสุทัศน์เทพวราราม

สวนสาธารณะ ได้แก่ พระราชอุทยานสราญรมย์ สวนรมณีนาถ สวนสันติชัยปราการ
สวนหย่อมสิบลำน้ำ สนามหลวง

สะพาน ได้แก่ ท่าราชวรดิษฐ์ สะพานเจริญรัช 31 สะพานเจริญศรี 34 สะพานเฉลิม
สวรรค 58 สะพานข้ามโรงสี สะพานดำรงสถิต สะพานปีกุน สะพานผ่านพิภพลีลา สะพานผ่านฟ้า
ลีลาศ สะพานพิทยเสถียร สะพานมอญ สะพานมัมหวานรังสรรค์ สะพานมหาตมาทมิฬ สะพาน
สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี สะพานหก สะพานอุบลรัตน์

สถานศึกษา ได้แก่ ตึกสุนันทาลัย โรงเรียนราชินี โรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนสวน
กุหลาบวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

องค์กร ได้แก่ กรมการรักษาดินแดน กรมช่างทหารบก กรมแผนที่ทหาร กองทุน
สงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ กระทรวงกลาโหม กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โรงละครแห่งชาติ สถานีตำรวจนครบาลราชวัง ศาลรัฐธรรมนูญ
องค์การอาหารและเกษตรกรรม สหประชาชาติ

อนุสาวรีย์ ได้แก่ ซุ้มเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก พระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ พระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระปฐมบรมราชานุสรณ์เฉลิมพระเกียรติ
อนุสาวรีย์ทหารอาสาสงครามโลกครั้งที่ 1 อนุสาวรีย์สหชาติหรืออนุสาวรีย์หมี อนุสาวรีย์สถาน
วีรชนประชาธิปไตย

อาคาร ได้แก่ ตึกแถวข้างวัดบวรนิเวศวรวิหาร ตึกแถวเชิงสะพานพุทธด้านโรงเรียนสวน

กุหลาบวิทยาลัย ตึกแถวชอยสะพานพุทธ ตึกแถวถนนตะนาว ตึกแถวถนนตีทอง ตึกแถวบริเวณท่าช้างวังหลวง ตึกแถวถนนท่าเตียน ตึกแถวถนนบ้านหม้อ ตึกแถวถนนบำรุงเมือง ตึกแถวถนนพระสุเมรุ ตึกแถวถนนพระอาทิตย์ ตึกแถวถนนเฟื่องนคร ตึกแถวถนนมหาธาตุ บริเวณท่าเตียน ตึกแถวถนนหน้าพระลาน ตึกแถวบริเวณชอยพระยาศรี ตึกแถวริมถนนอัษฎางค์ ถนนแพ่งนรา ถนนแพ่งภูธร และถนนแพ่งสรรพศาสตร์ บ้านพระอาทิตย์ ย่านพาหุรัด อาคารริมถนนราชดำเนินกลาง อาคารโรงเรียนช่างพิมพ์คุรุสภา อาคารศรีจันทร์

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2553)

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เป็นวัดที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต ภายในมีอาณาบริเวณกว้างขวาง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนแรกเป็นวัดพระแก้วมรกต ระเบียงที่ลดหลั่นกันลงไป และส่วนของหมู่ตึกทางทิศเหนือ จุดที่เรากำลังอยู่นี้เป็นระเบียงด้านหน้าของประสาทพระเทพบิดร วัดพระศรีรัตนศาสดารามตั้งอยู่ในเขตพระราชฐานชั้นนอกทางทิศตะวันออกของพระบรมมหาราชวัง ภายในไม่มีพระภิกษุสงฆ์อยู่จำพรรษา รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นพร้อมกับพระบรมมหาราชวังและกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นการสร้างวัดในพระราชวังตามอย่างวัดพระศรีสรรเพชญ์ของกรุงศรีอยุธยา

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) เป็นพระประทับนั่งอย่างสมาธิราบในสกุลช่างล้านนา ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 ถือเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง ซึ่งรัชกาลที่ 1 ได้ทรงอัญเชิญมาจากเมืองเวียงจันทน์

นครวัดจำลอง รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้พระสามภพพ่ายสร้างขึ้น โดยจำลองแบบจากปราสาทหินนครวัดของกัมพูชา เมื่อถึงในสมัยรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นใหม่ด้วยปูน เพื่อฉลองพระนครครบรอบ 100 ปี

ปราสาทพระเทพบิดร เดิมเรียก “พุทธปรางค์ปราสาทเป็นปราสาทยอดปรางค์ตุ้มมุข สร้างในสมัยรัชกาลที่ 4 ภายในประดิษฐานพระบรมรูปรัชกาลที่ 1-8 เปิดให้ประชาชนเข้าถวายบังคมพระบรมรูปในวันจักรี (6 เมษายน) ของทุกปี

พระมณฑป ตั้งอยู่ทางด้านหลังปราสาทพระเทพบิดรสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 ภายในมีตู้เก็บพระไตรปิฎกทรงมณฑปประดับมุกฝีมือประณีตงดงาม

พระระเบียง เปรียบเสมือนกำแพงวัด ผนังด้านในเขียนจิตรกรรมฝาผนังเรื่องราวเกียรติตั้งแต่ต้นจนจบ โดยที่เสาจะเบียงจะมีโคลงอธิบายภาพจารึกบนแผ่นศิลาติดอยู่

พระศรีรัตนเจดีย์ สร้างขึ้นตามแบบเจดีย์ดพระศรีสรรเพชญ์สมัยกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ด้านตะวันตกของพระมณฑป ภายในมีเจดีย์องค์เล็กประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

พระอักษามหาเจดีย์ บริเวณด้านหน้าพระอาราม สร้างสมัยรัชกาลที่ 1 เพื่อถวายแด่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตั้งอยู่ภายนอกกระเบื้อง 6 องค์ภายในกระเบื้อง 2 องค์มีชื่อประจำทุกองค์

ยักษ์ทวารบาล ตั้งเรียงรายที่ช่องประตูพระระเบียงมีคู่เป็นยักษ์ตัวเอกจากเรื่องรามเกียรติ์ แต่ละตนต่างมีชื่อประจำตัว สร้างด้วยปูนปั้นทาสีและประดับกระเบื้องเคลือบ

หอพระคันธารราษฎร์ ที่มุมกระเบื้องด้านตะวันออกเป็นประดิษฐานพระพุทธรูปคันธารราษฎร์ ซึ่งเป็นพระประธานในพิธีพิรุณศาสตร์พระราชพิธีพืชมงคล ภายในหอมีภาพเขียนเกี่ยวกับฝนในแต่ละฤดูและฝนโบกขรณีฝีมือขรัวอินโข่ง

หอพระราชมานูสร เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ 34 องค์ซึ่งรัชกาลที่ 3 ทรงสร้างเป็นพระราชอุทิศถวายแด่พระมหากษัตริย์ในกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี

นอกจากนี้บริเวณวัดยังมีเครื่องประดับพระอาราม เช่น กระถางเขมอ กระถางต้นไม้ น้ำแทนหิน ไม้ตัดไทย อับเฉา วางประดับเรียงรายอยู่โดยรอบ

หอพระนาก อยู่ด้านหลังวิหารยอด เป็นอาคารทรงไทยหลังคามุงกระเบื้องเคลือบสี ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระอัฐิพระบรมวงศ์ ภายในบรรยาศของพระบรมมหาราชวังแห่งนี้ คุณจจะรู้สึกราวกับว่า ได้กลับไปอยู่ในอีกยุคสมัยหนึ่ง เพราะถึงแม้ว่าเวลาจะผ่านมากกว่า 200 ปี แล้วก็ตาม หากแต่ยังได้รับการดูแลรักษาอย่างดี และยังคงใช้เป็นสถานที่ ประกอบพระราชพิธีสำคัญหลายๆ พิธีเช่นแต่ก่อนมา

วัดชนะสงคราม เดิมชื่อ “วัดกลางนามีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเนื่องจากรัชกาลที่ 1 ทรงแต่งตั้งพระราชาคณะฝ่ายรามัญเป็นผู้ดูแล คนทั่วไปจึงเรียกตามภาษามอญว่า “วัดตองปุ” เมื่อสมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาททรงกรีธาทัพกลับพระนครหลังจากทรงมีชัยในสงคราม 9 ทัพ ทรงทำพิธีสงน้ำและเปลี่ยนเครื่องทรงตามพระราชพิธีโบราณที่วัดแห่งนี้ก่อนเสด็จเข้าพระบรมมหาราชวัง จึงทรงโปรดฯ ให้บูรณะพระอารามใหม่เมื่อปี 2330 จากนั้นรัชกาลที่ 1 ได้ทรงพระราชทานนามว่า “วัดชนะสงคราม” พระอุโบสถ เป็นฝีมือช่างวังหน้ารัชกาลที่ 1 หน้าบันตรงบันนาคลายอง ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของช่างวังหน้า ด้านหลังผนังอุโบสถและช่องหน้าต่างรวมทั้งคันทวยทำเป็นลายกนกพันรอบ ใบเสมาที่ติดกับผนังโบสถ์เป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ ภายในเขียนจิตรกรรมฝาผนัง ชุ่มประตูด้านนอกเป็นรูปปั้นลายกนก บานประตูด้านในมีภาพเขียนสีบริเวณเจดีย์พระอุโบสถหลังพระประธานเป็นที่บรรจุพระอัฐิพระเจ้าลูกเธอ กรมพระราชวังบวรฯ ทั้ง 5 รัชกาล พระเจดีย์ สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมี 2 องค์เป็นทรงจอมแหอยู่ด้านหน้าพระอุโบสถ

ส่วนด้านหลังพระอุโบสถเป็นเจดีย์ทรงกลม 2 องค์ พระพุทธรูปสี่หจรีโลกเชษฐี ประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถ สร้างในสมัยรัชกาลที่ 1 ทำด้วยปูนปั้นแล้วบุด้วยดีบุกลงรักปิดทองปางมารวิชัย ที่ฐานชุกชีมีพระพุทธรูปโบราณซึ่งสร้างสมัยเดียวกันประดิษฐานล้อมรอบ 15 องค์ ที่อยู่ ถ.จักรพงษ์ แขวงบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทรศัพท์ (662) 281-8244 281-5056 เวลาทำการ: บริเวณวัด: ทุกวัน 5.00-20.00 น. โบสถ์ ทุกวัน 6.00-18.00 น. ค่าธรรมเนียม-ค่าเข้าชม: ไม่เสียค่าธรรมเนียม

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเป็นวัดแรกหลังจากทรงเสด็จขึ้นครองราชย์ เพื่อเป็นที่ระลึกแก่พระอัครมเหสีพระราชเทวีและเจ้าจอมพระสนมเอกของพระองค์ วัดแห่งนี้ถือเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 7

พระอุโบสถ ภายนอกเป็นศิลปะไทยแต่ภายในเป็นแบบฝรั่งลวดลายจำลองเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประดับมุกที่บานประตูยกย่องกันว่าเป็น “ศิลปะชิ้นสำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์”

พระพุทธรูปองค์ระฆัง ประดิษฐานภายในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปหล่อปางสมาธิ ผิวเป็นทองคำทั้งองค์ภายใต้ฐานชุกชีเป็นที่บรรจุพระบรมราชสรีรางคารรัชกาลที่ 7

พระเจดีย์ ทรงไทยย่อเหลี่ยมฐาน คูหาประดับกระเบื้องเคลือบเบญจรงค์ ยอดพระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุหุ้มพระเจดีย์ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ

พระวิหาร สร้างเหมือนพระอุโบสถทั้งภายในและภายนอกบานหน้าต่างเป็นลายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ลงรักปิดทอง

สุสานหลวง มีอนุสาวรีย์ที่บรรจุพระสรีรางคารของพระบรมราชเทวี พระราชเทวีเจ้าจอมมารดา พระราชโอรสพระราชธิดาในรัชกาลที่ 5 และพระบรมวงศานุวงศ์ โดยสร้างเป็นรูปปราสาทวิหารแบบขอม เจดีย์ ฯลฯ

วัดราชบพิธ มีความโดดเด่นในศิลปะการก่อสร้างและการวางผังที่เหมาะสมลงตัวสิ่งที่พิมพ์พิเศษอีกอย่างคือไม่มีเสมาที่พระอุโบสถ แต่มีมหาเสนาซึ่งทำเป็นรูปเสมาธรรมจักรจำหลักติดเสาศิลาซึ่งอยู่บนกำแพงทั้ง 8 ทิศแทน

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เนื่องจากการค้าขายกับประเทศทางตะวันตกมีมากขึ้นเงินพดด้วงที่ใช้มีปริมาณไม่พอ รัชกาลที่ 4 จึงโปรดเกล้าฯ ให้ซื้อเครื่องจักรทำเหรียญเงินมาติดตั้งที่โรงกษาปณ์ สิทธิการในพระบรมมหาราชวังซึ่งต่อมาได้เลิกไป เมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นใหม่แทนของเดิม เมื่อทำการผลิตจนเครื่องจักรเสื่อมสภาพจึงย้ายไปตั้งที่ถนนปวิพิทักษ์ อาคารโรงกษาปณ์จึงว่างลง กรมศิลปากรได้ขอใช้อาคารนี้จากกรมธนารักษ์ทำการปรับปรุงเป็นหอ

ศิลปะแห่งชาติในปี 2517 อาคารเป็นสถาปัตยกรรมแบบประยุกต์ผสมผสานระหว่างศิลปะตะวันตก ศิลปะไทย ถือเป็น “สถาปัตยกรรมตัวอย่างในสมัยรัชกาลที่ 5”

นิทรรศการถาวร ผลงานที่จัดแสดงเป็นการรวบรวมงานศิลปะสมัยใหม่ของศิลปินไทยที่มีชื่อเสียงทั้งในอดีตและ ปัจจุบัน อาทิ เช่น ภาพฝีพระหัตถ์รัชกาลที่ 6 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ภาพ พระบฏ จิตรกรรมไทยประเพณี งานศิลปะร่วมสมัยตั้งแต่ยุคแรกจนถึงปัจจุบัน

นิทรรศการชั่วคราว มีทั้งศิลปินไทยและจากต่างประเทศโดยมีการจัดแสดงหมุนเวียน สลับกับนิทรรศการประจำปีล้วนแต่ เป็นผลงานที่ผ่านมาตรฐานการคัดเลือก ซึ่งมีทั้งงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์และศิลปะการจัดวาง

ภายในมีห้องสมุด ร้านจำหน่ายหนังสือ ไปรษณีย์และของที่ระลึก ส่วนผู้ที่สนใจเข้าฟัง การบรรยาย อบรม สัมมนา และต้องการทราบปฏิทินงานแสดง สามารถจะสอบถามรายละเอียดได้ที่ฝ่ายบริการการศึกษาของพิพิธภัณฑ์ ที่ตั้ง : ถ.เจ้าฟ้า แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทรศัพท์: (02) 282-2639, 281-2224- 1 รถประจำทาง: 3, 6, 9, 32, 33, 43, 53, 64, 65 รถรับอากาศ: 39, 80, 506 ท่าเรือ: เรือด่วนเจ้าพระยา: ท่าบางลำภู เวลาทำการ: พุธ-อาทิตย์ 9.00-16.00 น. วันหยุดทำการ: จันทร์ อังคาร วันนักขัตฤกษ์ ค่าธรรมเนียม-ค่าเข้าชม: คนไทย 30 บาท ชาวต่างชาติ 200 บาท, นักเรียน นักศึกษา นักบวช ฟรี ข้อห้าม: ถ่ายภาพภายในอาคาร

วัดยานนาวา วัดยานนาวาเป็นวัดโบราณมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมชื่อวัดคอกควาย ต่อมาสมัยธนบุรีได้รับการยกฐานะเป็นวัดหลวง ได้รับการเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า ‘วัดคอกกระบือ’ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้สร้างพระอุโบสถใหม่ซึ่งยังอยู่ถึงในปัจจุบัน สมัยนั้นแม่น้ำหลังวัดเป็นท่าเรือใหญ่ เวลาคนขนสินค้าไปเมืองจีนจะเอามาลงเรือสำเภาที่นี่ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างพระเจดีย์รูปสำเภาขึ้นที่วัดคอกกระบือ แล้วพระราชทานนามใหม่ว่า วัดยานนาวา เพราะทรงเกรงว่า เด็กๆ ในสมัยนั้นจะไม่รู้จักเรือสำเภาเนื่องจากเรือยนต์แบบที่เรียกว่าเรือกำปั่นเข้ามาในสยามมาก ลักษณะสำคัญของวัดนี้คือรูปทรงของฐานเจดีย์ที่เป็นรูปร่างของเรือสำเภา แต่บริเวณใบเรื่อนั้นถูกแทนที่ด้วยเจดีย์แทน ส่วนบริเวณที่เป็นห้องพักท้ายเรือ ซึ่งเรียกว่า ‘บาทลี’ เป็นที่ประดิษฐานพระรูปพระเวสสันดรและกัณหาชालีกัปพรอยพระพุทธบาท ที่อยู่ 1648 เจริญกรุง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย 10120 โทรศัพท์ 02-2119317

พิพิธภัณฑ์เรือพระที่นั่ง กระบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารคในลำน้ำเจ้าพระยาที่ปรากฏต่อสายตาชาวโลกแต่ละครั้งแสดงให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทย ที่มีวิถีชีวิตอันผูกพันกับสายน้ำ และมีมือในการสร้างเรืออันวิจิตรงดงาม ตลอดจนศิลปะแห่งการพายเรือที่อาศัยจังหวะและบทขับเห่ ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเรือพระที่นั่งจำนวน 8 ลำ อาทิ เรือนารายณ์ทรงสุบรรณ ร.9 เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ฯลฯ พร้อมเครื่องประกอบและสิ่งของเครื่องใช้ในกระบวนเรือพระราชพิธี พิพิธภัณฑ์เรือพระที่นั่งเปิดให้เข้าชมทุกวัน 9.00 - 17.00 น ค่าเข้าชมสำหรับคนไทย 20 บาท

สนามมวยลุมพินี และสนามมวยราชดำเนิน สนามมวยราชดำเนิน หรือ เวทีมวยราชดำเนิน (อังกฤษ: Rajadumnern Stadium) เวทีมวยระดับมาตรฐานหนึ่งในสองแห่งของประเทศไทย ตั้งอยู่ ณ ถนนราชดำเนินนอกเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร สนามมวยราชดำเนินก่อตั้งขึ้นโดยดำริของจอมพล ป. พิบูลสงครามเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างขึ้น โดยเริ่มก่อสร้างตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 มาเสร็จสิ้นหลังสงครามสงบแล้ว ในปี พ.ศ. 2488 โดยในระยะแรกยังไม่มีหลังคามุงสนามมวยราชดำเนิน นับเป็นเวทีมวยระดับมาตรฐานแห่งแรกของประเทศไทย ได้ถูกยอมรับว่ามีทำเลที่ตั้งและสถาปัตยกรรมสวยงามแห่งหนึ่งของโลก สนามมวยราชดำเนิน จัดให้มีการชกทุกวันจันทร์, พุธ และพฤหัสบดี เวลา 18.00-21.00 น. วันอาทิตย์ เวลา 17.00-21.00 น. เว้นวันสำคัญทางศาสนา

สนามมวยลุมพินี หรือ เวทีมวยลุมพินี (อังกฤษ: Lumpini Stadium) สนามมวยระดับมาตรฐานของประเทศ เทียบเท่ากับสนามมวยราชดำเนิน สนามมวยลุมพินี ตั้งอยู่ ณ ถนนพระราม 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ติดกับโรงเรียนเตรียมทหาร (เดิม) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2499 โดยพล.ต.ประภาส จารุเสถียร ขณะดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลที่ 1 รักษาพระองค์ เปิดทำการในวันที่ 8 ธันวาคม ปีเดียวกันนั้น ปัจจุบันก็อยู่ในความดูแลของกองทัพบก สนามมวยลุมพินี จัดให้มีการชกทุกวันอังคาร, ศุกร์ เวลา 18.00-22.00 น. และวันเสาร์ เวลา 17.00-24.30 น. เว้นวันสำคัญทางศาสนา

วัดอรุณ พระปรางค์วัดอรุณ มหาธาตุแห่งพระนคร สัญลักษณ์อันโดดเด่นเหนือลำน้ำเจ้าพระยาวัดอรุณหรือวัดแจ้ง เป็นวัดโบราณที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา นามของวัดมักนำไปผูกโยงกับเรื่องราวของการกู้ชาติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่ขบวนทัพเรือเคลื่อนมาถึงหน้าวัดยามฟ้าแจ้ง แต่จากวรรณกรรมนิราศของกวีสมัยอยุธยาที่จดจายามผ่านเส้นทางเมืองบางกอกได้ปรากฏเรียกนามวัดแจ้งมาแต่ครั้งนั้นแล้ว นอกจากพระปรางค์สูงเด่นเหนือลำน้ำเจ้าพระยา วัดแห่ง

นี้ยังคงเคยเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตในสมัยกรุงธนบุรี ก่อนจะย้ายไปประดิษฐาน ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวังเมื่อพ.ศ. 2327 อีกทั้งยังมีฐานะเป็นวัดในวังสมัยกรุงธนบุรีอีกด้วย องค์พระปรมาภิไธยที่เห็นปัจจุบันเป็นการบูรณะและเสริมจากของเดิมให้สูงขึ้น เริ่มดำเนินการในสมัยรัชกาลที่ 2 แต่ไม่แล้วเสร็จในรัชสมัยของพระองค์ ต่อมารัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินต่อจนสมบูรณ์ พร้อมกับทรงยืมมงกุฎของพระพุทธรูปทรงเครื่องซึ่งจะเป็นพระประธานวัดนางนองมาประดับเหนือยอดนภศูล เพื่อแสดงถึงการถวายความเป็นจักรพรรดิราชของพระองค์แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาสมัยรัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดอีกครั้ง และอัญเชิญพระบรมอัฐิของ รัชกาลที่ 2 มาบรรจุไว้ที่พระพุทธรูปองค์ประธานในพระอุโบสถ พร้อมเปลี่ยนสร้อยนามของวัดใหม่เป็น "วัดอรุณราชวราราม"

วัดโพธิ์ ชุมทรัพย์ภูมิปัญญาของบรรพชน หากจะมาเที่ยวทำเตียนในลึกลับซึ่ง ควรใช้เวลาสำหรับวัดโพธิ์มากหน่อย เพราะที่นี่ยังเปรียบเสมือนชุมทรัพย์ภูมิปัญญาหลากหลายของบรรพชน ที่ได้ตกทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของกรุงรัตนโกสินทร์และคนไทยทั้งมวล สิ่งที่ไม่ควรพลาดชมได้แก่ พระนอนองค์โตที่ยาวถึง 45 เมตร และพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งเปรียบประหนึ่งตัวแทนของพระมหากษัตริย์สี่พระองค์ในชั่วรัตนโกสินทร์ตอนต้น หากต้องการเห็นว่าชาวต่างชาติที่ค้าขายกับสยามแต่งกายอย่างไรในชั่วรัตนโกสินทร์ตอนต้นสามารถแวะชมได้ที่ศาลารายที่มีรูปวาดและจารึกเรื่องราวชนชาติต่าง ๆ อาทิ ชาวรัสเซีย ฮอลแลนด์ ญี่ปุ่น หรือแม้กระทั่งแอฟริกา ภาพวาดชาวต่างชาติหรือจิตรกรรมสิบสองภาษาที่วัดพระเชตุพนฯ นี้เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 พร้อมคำจารึกเป็นโคลงประกอบอยู่ตามศาลาราย 16 หลัง เป็นเรื่องเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ 32 ภาษาด้วยกัน แต่ที่เราเรียกว่าสิบสองภาษานั้นเพราะเป็นคำไทยเดิมที่ใช้เรียกคนต่างชาติในตนเอง จิตรกรรมเหล่านี้ปัจจุบันได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา อีกทั้งโคลงประกอบและรูปหล่อก็สูญหายไปเกือบหมด วัดโพธิ์หรือวัดโพธารามเป็นวัดสมัยอยุธยา เมื่อรัชกาลที่ 1 สร้างพระราชวังหลวงเสร็จก็โปรดเกล้าฯ ให้บูรณะวัดแห่งนี้โดยขยายอาณาบริเวณวัดให้กว้างขวางและก่อสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ตลอดจนศาสนาคารต่างๆ อีกจำนวนมาก ใช้เวลาปฏิสังขรณ์และก่อสร้างนานถึง 7 ปี แม้วัดแห่งนี้จะเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 แต่พระมหากษัตริย์ทุกรัชกาลยังคงให้ความสำคัญและทำนุบำรุงอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวัดที่เปี่ยมด้วยคุณค่าทางศิลปะ สรรพวิชาความรู้แขนงต่างๆ อาทิ การนวด การเขียนโคลงกลอน การรักษาด้วยสมุนไพร ตลอดจนแนวคิดพุทธปรัชญา ด้วยเหตุนี้ วัดโพธิ์จึงได้รับการยกย่องให้เป็น “มหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของเมืองไทย”

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ราชวรวิหาร เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงสร้างพระราชวังสวนดุสิต ได้ทรงใช้พื้นที่วัดดุสิตและวัดร้างอีกแห่งเป็นที่สร้างพลับพลาและตัดถนน ซึ่งตามประเพณี

จะต้องสร้างวัดขึ้นทดแทน แต่ทรงมีพระราชดำริว่า การสร้างวัดใหม่หลายแห่ง ยากต่อการบำรุงรักษา แต่ถ้าทำวัดใหญ่เพียงแห่งเดียวด้วยฝีมือประณีตนั้นจะดีกว่า จึงทรงเลือกสถาปนาวัดเบญจมบพิตร และโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ออกแบบ จากนั้นโปรดให้แก้ไขชื่อเป็น “วัดเบญจมบพิตร” ซึ่งแปลว่าวัดของพระเจ้าแผ่นดินรัชกาลที่ 5 พระอุโบสถถือเป็น “สถาปัตยกรรมที่สมบูรณ์แบบของศิลปะไทย” สร้างด้วยหินอ่อนจากประเทศอิตาลี เป็นทรงจัตุรมุข หลังคาซ้อน 4 ชั้น มีพระระเบียงรอบด้านหลัง พระพุทธชินราชจำลอง ประดิษฐานเป็นพระประธานในพระอุโบสถ ใต้รัตนบัลลังก์บรรจุพระศรีราคารัชกาลที่ 5

พระที่นั่งวิมานเมฆ พระที่นั่งวิมานเมฆ ตำนานไม้สักทองที่ใหญ่ที่สุดในโลก พระที่นั่งวิมานเมฆเป็นพระที่นั่งไม้สักทองที่สลักเสลาวดลายอย่างวิจิตรงดงามมากที่สุดหลังหนึ่ง และได้ใช้เป็นพระที่นั่งที่ประทับถาวรองค์แรกของรัชกาลที่ 5 ในพระราชวังดุสิต รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้พระราชโยธาเทพ (กร หงสกุล ต่อมาเป็นพระยาราชสงคราม) เป็นนางงาน รื้อพระที่นั่งมณฑลรัตนโอษฐ์จากเกาะสีชัง มาสร้างใหม่ในวังสวนดุสิต โดยวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2443 พร้อมพระราชทานนามว่า “พระที่นั่งวิมานเมฆ” อีกทั้งยังโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงกำกับการออกแบบแก้ไขพระที่นั่งหลังนี้ เมื่อสร้างแล้วเสร็จโปรดเกล้าฯ ให้มีการเฉลิมพระที่นั่งในวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2445 รัชกาลที่ 5 ประทับอยู่ ณ พระที่นั่งวิมานเมฆ 5 ปี ก่อนจะย้ายมาประทับยังพระที่นั่งอัมพรสถาน ซึ่งสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2449 จนกระทั่งสวรรคต หลังจากนั้นบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ก็ย้ายออกจากวังสวนดุสิตกลับไปประทับที่พระบรมมหาราชวัง พระที่นั่งวิมานเมฆจึงปิดตัวลงจวบจนปลายสมัยรัชกาลที่ 6 ที่นี้ได้กลายมาเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนางอินทรศักดิ์ศรี พระวรราชชายา จนเมื่อรัชกาลที่ 6 สิ้นพระชนม์ สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิ์ศรีจึงย้ายออกไปประทับที่พระตำหนักสวนหงส์ ที่อยู่ด้านทิศเหนือของพระที่นั่งวิมานเมฆ ประตูของพระที่นั่งวิมานเมฆก็ถูกปิดตายลงอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งรัชสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีการซ่อมแซมปรับปรุงหลายครั้ง กลายเป็นพื้นที่เก็บของของสำนักพระราชวังในปี พ.ศ. 2475 ปี พ.ศ. 2525 พระที่นั่งวิมานเมฆได้รับการฟื้นฟูให้สง่างามขึ้นอีกครั้ง เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถในรัชกาลปัจจุบัน มีพระราชเสาวนีย์ให้ปรับปรุงพระที่นั่งองค์นี้จัดแสดงเป็นพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 5 โดยมีการจัดแสดงพระบรมฉายาลักษณ์และเครื่องใช้ส่วนพระองค์ ตลอดจนพยายามรักษาพื้นที่การใช้งานในห้องต่าง ๆ เหมือนเมื่อครั้งพระพุทธเจ้าหลวงทรงประทับอยู่

ถนนข้าวสาร ถนนข้าวสารเป็นถนนที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2435 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยกรมโยธาธิการได้กราบบังคมทูลให้ตัดถนนตรอกข้าวสาร เริ่มตั้งแต่ถนน

หน้าวัดชนะสงคราม (ซึ่งได้นามว่าถนนชนะสงคราม) ตัดมาทางตะวันออกตามตรอกข้าวสารแล้ว สร้างสะพานข้ามคลองมาบรรจบกับถนนเพื่อนครตอนหน้าสวนหลวงตึกดิน พระราชทานนามถนนตามเดิมว่า "ถนนข้าวสาร" ถนนข้าวสาร เดิมเป็นย่านเก่าตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เป็นตรอกที่ขายข้าวสาร เป็นแหล่งค้าขายข้าวสารที่ใหญ่ที่สุดของเขตพระนคร ซึ่งข้าวสารจำนวนมากจะถูกขนส่งมาจากฉางข้าวหลวง สะพานข้างโรงสี ริมคลองคูเมืองเดิม หรือ ปัจจุบันก็คือ คลองหลอด เลียบมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นที่ท่าเรือบางลำพู เพื่อนำข้าวมาขายให้แก่ชาวบ้านในชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ นอกจากนี้ก็ยังมีขายถ่านหุงข้าว ของชำ โดยถัดออกไป 1 ถนน จะเป็นคลองที่เชื่อมต่อมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา มีการค้าขายข้าวสารมากมายจึงเรียกว่าตรอกข้าวสาร (เพราะขนาดเล็ก) ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นถนนข้าวสาร หลังจากนั้นก็เริ่มเกิดชุมชนขึ้น และขยายขยายต่อไป ต่อมาเริ่มมีร้านขายของมากขึ้น เช่นร้านขายของเล่น อย่างลูกข่าง ร้านขายกวยเตี๋ยวเรือ ต่อมาความเป็นอยู่ของชุมชนแห่งนี้เริ่มเปลี่ยนไป เมื่อมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาในช่วงปี พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองกรุงเทพมหานครครบรอบ 200 ปี ได้เข้ามาเช่าห้องพักอาศัยเพื่อเที่ยวชมเมืองหลวงของไทยในช่วงเทศกาลสำคัญนี้ และเริ่มมีฝรั่งเข้ามาถ่ายภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด โดยมีทีมงานกองถ่ายมาอยู่กันจำนวนมาก ที่มาเช่าที่เช่าเกสเฮาส์ ซึ่งตอนนั้นยังไม่มี ก็ต้องเช่าจากบ้านที่อยู่แถวนี้ซึ่งใช้แบ่งเช่า จึงเป็นที่มาของเกสต์เฮาส์ของชาวต่างชาติเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528-2529 ระยะเวลาหลังเริ่มมีคนเข้ามาเรื่อย ๆ จนกลายเป็นศูนย์รวมของพวกแบ็คแพ็คเกอร์ที่มาท่องเที่ยวประเทศไทย จนเป็นที่โด่งดังในที่สุด ก่อนที่จะมาปรับเปลี่ยนรูปแบบอีกทีในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา กลายเป็นย่านบันเทิงยามราตรีที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

ปากคลองตลาด ในอดีตตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่มนุษย์เรานิยมจะจับจองที่ดินตั้งเป็นชุมชนขึ้นตามริมน้ำมาโดยตลอด ทั้งนี้เป็นเพราะสายน้ำเป็นทั้งแหล่ง อาหารและแหล่งสัญจรที่สำคัญที่มนุษย์พึงยึดเพื่อยังชีพนั่นเอง กล่าวถึงการตั้งชุมชนริมน้ำนั้น ประเทศไทยเราเองก็นิยมตั้งชุมชนริมน้ำเหมือนๆ กับสากลโลกด้วยเหตุผลเดียวกัน และแหล่งทำมาหากินของ ชาวไทยเองก็เกิดขึ้นที่ริมน้ำด้วยเช่นกัน ที่ริมน้ำเจ้าพระยา แม่น้ำสายหลักของภาคกลางที่หล่อเลี้ยงชีวิตเรามาเนิ่นนานนั้น มีชุมชนใหญ่ที่สำคัญๆ อยู่มากมาย ชุมชนหนึ่งที่ถือว่าเป็นแหล่งทำมาหากินของคนบางกอกมานานกว่า 3 ศตวรรษนี้ ตั้งอยู่ระหว่างราชธานีเดิม อย่างกรุงธนบุรีและราชธานีปัจจุบัน อย่างกรุงเทพมหานครพอดิบพอดี ชุมชนนี้ เป็นแหล่งทำมาหากินที่สำคัญเนื่องจากที่นี่เป็น ตลาดสดที่กินเนื้อที่มากที่สุดใน กรุงเทพมหานคร ในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา นั้น นอกจากชาวไทยแล้วยังมีชาวต่างชาติที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่ที่ฝั่งบางกอกไม่น้อยโดยเฉพาะชาวจีนที่สยามเราทำการค้าสำเภามาตั้งแต่สมัยสุโขทัยนั้น ก็มีบทบาทที่สำคัญที่ช่วยกันสร้างชุมชนริมฝั่งแม่น้ำ

เจ้าพระยาขึ้น และที่บริเวณถนนจักรเพชรระยาวไปจนถึงถนนมหาธาตุในปัจจุบันที่เราเห็น เป็น ตลาดสดขนาดใหญ่ที่ตั้งโอบล้อมวัดราชบูรณะ โรงเรียนราชินีและโรงเรียนสวนกุหลาบนั้น เป็น ตลาดสดแหล่งใหญ่ของเกษตรกร ชาวประมงที่จะมาขาย ต่อผู้ค้าคนกลางที่จะส่งไปขายเป็นสินค้า ปลีก ย่อยอีกทอดหนึ่งนั้น ประกอบไปด้วยตลาดใหญ่ถึง 5 แห่งตั้งติดๆ กันเลยทีเดียว ตลาดนี้เรา เรียกกันว่า "ปาก คลองตลาด" ปากคลองตลาด ตลาดขนาดใหญ่ที่เรารู้จักกันดีว่าเป็นแหล่งขาย ส่งผัก ผลไม้สด รวมทั้งดอกไม้สดนั้น แต่ก่อนเป็นตลาดค้าปลาขนาดใหญ่ที่ส่งตรงมาจากแม่น้ำท่า จีน (สมุทรสาคร) แล้วของที่ส่งผ่านมาทางแม่น้ำเจ้าพระยามายัง "ปากคลองตลาด" นี้ เกี่ยวข้องกับ คำว่า "คลอง" ได้อย่างไร ทำไมไม่ เรียกว่า "ปากแม่น้ำตลาด" นั้น มีบันทึกกล่าวไว้ว่า ในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงโปรดฯ ให้ขุดคลองหลายสายมาตั้งแต่เริ่มสถาปนา กรุงเทปกันเลยทีเดียว และมีคลองเล็กสายหนึ่งที่รัชกาลที่ 1 ทรงโปรดฯ ให้ขุดที่ข้างวัดบูรณศิริ อมาตยารามขึ้น ซึ่งคลองเล็กนี้เองที่ก่อให้เกิดชุมชนริมน้ำขนาดใหญ่ ที่สมัยก่อนเรียกว่า "คลอง ตลาด" อีกทั้งในย่านที่ไม่ไกลกันนี้ ก็มีคลองขุดที่ฝั่ง บางกอกมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2315 ในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสิน เรียกว่า "คลองใน" ซึ่งคลองทั้ง 2 แห่งนี้ก็กลายมาเป็นตลาดสด แหล่งเดียวกันที่ยังคงเน้นการค้าปลาเป็นหลักมาจนถึงแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ที่โปรดฯ จะเรียกตลาดนี้ว่า "ตะพานปลา" มาเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งก็มีการเปลี่ยนจากตลาด ค้าปลาไปยังค้าปลิวัวล้าพอง หัวล้าโพงแทน ตลาดปลานี้จึงแปรสภาพเป็นตลาดสดที่ค้า สินค้า เกษตรกรรมที่เน้นการค้าส่งผัก ผลไม้และดอกไม้สด มาจนถึงทุกวันนี้

โรงละครแห่งชาติ โรงละครเดิมนั้นเป็นเรือนไม้ข้างพระที่นั่งศิวโมกษพิมานในพิพิธภัณฑน์ พระนคร ต่อมารัฐบาลได้มีมติจัดสร้างโรงละครแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นสถานที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรม ประจำชาติ เช่น โขน ละคร ฟ้อนรำและดนตรี อาคารโรงละครแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยปีกขวาเป็นโรง ละครเล็ก ปีกซ้ายเป็นห้องทำงานฝ่ายช่าง ตรงกลางเป็นโรงละครใหญ่ ด้านข้างโรงละครมีสังคีต ศาลาสำหรับใช้แสดงดนตรีกลางแจ้ง พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ หล่อ ด้วยโลหะรมดำขนาดเท่าพระองค์จริง ประดิษฐานอยู่บริเวณด้านหน้าโรงละคร ที่ตั้ง 2 ถ.ราชินี แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ศาลาเฉลิมกรุง ศาลาเฉลิมกรุงไม่ได้เป็นแค่โรงหนังธรรมดา แต่เกี่ยวพันกับความรุ่งเรือง ของกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังเป็นตัวแทนความเฟื่องฟูของวงการภาพยนตร์ของประเทศไทยใน อดีตที่ผ่านมาด้วย ในสมัย ร.7 แม้กรุงเทพมหานครจะมีโรงหนังราว 20 แห่ง ทั้งทางฝั่ง กรุงเทพมหานคร และธนบุรี แต่ล้วนเป็นเพียงโรงหนังไม้ขนาดเล็ก หลังคามุงสังกะสี ครั้งฉลองพระ นครครบรอบ 150 ปี เมื่อ พ.ศ. 2475 ทรงมีพระราชดำริให้จัดสร้างโรงภาพยนตร์ ที่สวยงามภูมิฐาน

เป็นสง่าราศีแก่เมืองจึงได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์กว่า 9 ล้านบาท เพื่อสร้างโรงภาพยนตร์ สำหรับฉายภาพยนตร์เสียงขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย และได้พระราชทานนามว่า **"ศาลาเฉลิมกรุง"** ในสมัยนั้นอาคารศาลาเฉลิมกรุงจัดได้ว่าเป็นอาคารที่ทันสมัยที่สุดในเอเชียอาคเนย์ สามารถจุผู้คนได้นับพัน มีระบบแสงสีที่ทันสมัย และเป็นโรงมหรสพแห่งแรกของภูมิภาคที่ติดตั้งระบบปรับอากาศ จัดฉายภาพยนตร์ชั้นดี โดยเฉพาะภาพยนตร์ต่างชาติเสียงในฟิล์ม ปัจจุบันศาลาเฉลิมกรุงยังคงเปิดดำเนินการอยู่ภายใต้การบริหารของบริษัท เฉลิมกรุงมณีทัศน์ จำกัด แต่มิได้ฉายภาพยนตร์เหมือนโรงภาพยนตร์ทั่วไปในยุคปัจจุบัน แต่ถูกยกระดับให้เป็นโรงมหรสพแห่งชาติ จัดฉายภาพยนตร์และเปิดการแสดงมหรสพสำคัญๆ ในโอกาสต่าง ๆ

นวดแผนไทยโบราณที่วัดโพธิ์ การแพทย์แผนโบราณนั้นอาจกล่าวได้ว่า มีบุคคลผู้รอบรู้ประจำอยู่ทุกชุมชนที่รู้จักการนำเอาพืชสมุนไพร มาผสมผสานกับของผสมบางอย่างรวมกันแล้ว เป็นยาบรรเทาอาการเจ็บป่วย ยาแก้โรคระบาดให้หายขาดได้ ในสังคมไทยสมัยโบราณนั้น มีแพทย์ 2 ประเภท คือแพทย์ประจำราชสำนักหรือแพทย์หลวง กับแพทย์พื้นบ้านที่รักษาชาวบ้าน (หมอชาวบ้านหรือหมอชุมชน) สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาบำเรอราชแพทย์ ซึ่งเป็นแพทย์ประจำราชสำนัก เป็นแม่กองจัดทำ จารึกตำราแพทย์แผนโบราณ ลงไว้บนหินชนวนใส่กรอบประดับไว้ที่พระระเบียง รอบพระมหาเจดีย์และตามเสาศาลาราย ครั้นในปี พ.ศ. 2399 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แพทย์หลวงตรวจชำระแปลตำราแพทย์จากภาษาบาลีสันสกฤต เป็นภาษาไทยจัดเป็นหมวดหมู่ และทำรูปเล่มเรียกว่า ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ (ฉบับหลวง) ซึ่งมีภาควิชาหัตถศาสตร์ เรียก ตำราแบบนวดฉบับหลวง ไว้อีกหนึ่งด้วย เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2505 ได้มีคณะแพทย์แผนโบราณ ขออนุญาติจาก กระทรวงสาธารณสุข ตั้งโรงเรียนสมาคมแพทย์แผนโบราณวัดพระเชตุพน (วัดโพธิ์) เปิดสอนการแพทย์แผนโบราณและการนวดแผนโบราณจนถึงปัจจุบัน ได้ทำการสอนอยู่ที่ ศาลารายด้านทิศตะวันออก 2 หลัง การนวดแผนโบราณที่ปฏิบัติกันอยู่ทุกวันนี้มี 2 วิธี คือ การนวดตามแบบท่าฤๅษีดัดตน และการนวดประคบด้วยสมุนไพร

ในส่วนเกาะรัตนโกสินทร์มีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นคือ วัดพระแก้ว วัดอรุณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เรือพระที่นั่ง ถนนข้าวสาร สนามมวยราชดำเนิน และปากคลองตลาด ซึ่งหน่วยงานกรุงเทพมหานครได้จัดให้มีโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครที่สำคัญเช่น

- เทศกาลต้อนรับปีใหม่ การทำบุญตักบาตรและอัญเชิญพระพุทธนวราชบพิตร
- เทศกาลมหาสงกรานต์กรุงเทพมหานคร ขบวนรถบุปผชาติ พิธีอัญเชิญพระพุทธ

สิงห์

- เทศกาลลอยกระทงกรุงเทพมหานคร
- การจัดแข่งขันเรือยาวประเพณี สืบสานตำนานเจ้าพระยา
- เทศกาลชมชิมริมเจ้าพระยา เทศกาล Taste it all
- เทศกาล Bangkok Winter sale
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำ เช่น ตลาดน้ำเมืองมื่น ตลาดน้ำคลองภาษีเจริญ วัดนิมมานรดีตลาดเก่า 5 แผ่นดิน ร.ศ. 108
- กิจกรรมปิดเทอมเต็มประสบการณ์ เช่น วันเดียวเที่ยว 3 ตลาด ตลิ่งชัน คลองลัดมะยม วัดสะพาน ไหว้พระงามเมืองบางกอก
- สร้างและปรับปรุงศูนย์บริการการท่องเที่ยว
- ทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว สื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผนที่คู่มือท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ส่งเสริมการท่องเที่ยวในต่างประเทศ เช่น งาน ITB ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศสาธารณรัฐเยอรมนี งาน WTM ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ งาน ATM ณ เมืองดูไบ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ งาน JATA ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น งาน KOTFA ณ กรุงไซล ประเทศเกาหลีใต้ งาน MATIW ณ กรุงมอสโคว ประเทศรัสเซีย
- จัดแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้ชื่อ “กรุงเทพมหานครเมืองยิ้ม” “Bangkok Smiles” โดยสนับสนุนกรุงเทพมหานครเมืองยิ้ม 5 ด้าน ได้แก่
 - Thai Culture & Festival วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะการแสดงไทย
 - River วิถีชีวิต และกิจกรรมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองต่างๆ
 - Dining & Shopping อาหารไทย สินค้าไทย แหล่งช้อปปิ้งหลากหลายรูปแบบ
 - Health กิจกรรมเสริมสุขภาพจิตใจ สมาธิ การปฏิบัติธรรม, กิจกรรมเพื่อสุขภาพทางกาย โรงพยาบาล สถาบันสุขภาพ ฟิตเนส สปา โยคะและกีฬา
- Value ความคุ้มค่าในการท่องเที่ยวทั้งด้านประสบการณ์ที่ไม่เหมือนที่ใด คุณภาพของสินค้า/บริการ และราคาที่สมเหตุสมผล
- โครงการสำคัญตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
 1. ระบบการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านคอมพิวเตอร์ Touch screen ที่สนามบินสุวรรณภูมิ สถานีรถไฟฟ้าหมอชิต, สยาม, พร้อมพงษ์ กองการท่องเที่ยว ถนนพระอาทิตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบข้อมูลการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ร้านอาหาร สปา การท่องเที่ยวทางน้ำ และการใช้จ่ายสินค้าอย่างคุ้มค่าในย่านท่องเที่ยวต่างๆของกรุงเทพมหานคร

2. จักรยานชมกรุงรัตนโกสินทร์ Bangkok Green Bike ฝั่งพระนคร ฝั่งธนบุรี โครงการนี้ได้ถูกรื้อฟื้นอีกครั้ง โดยขยายพื้นที่ออกไปยังเส้นทางฝั่งธนบุรีเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกในการเที่ยวชมเมือง สถานที่สำคัญทรงคุณค่าประวัติศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่น่าสนใจของชาวฝั่งธนบุรีด้วย

3. ปรับปรุงห้องสุขาวัดสุทัศนเทพวรารามฯ Public Toilets

4. ร่วมมือกับภาคเอกชนในการหาอาสาสมัคร Bangkok Volunteer เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวใน 3 พื้นที่ คือ จตุจักร สยามสแควร์ ช้างสาร-บางลำพู

5. ติดต่อกองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ที่ 02-2257612-16 หรือ Website: www.bangkoktourist.com (กองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร, 2553)

การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐอย่างจริงจังเพื่อตอบสนองตามพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 เพื่อพัฒนาส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้การท่องเที่ยวไทยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไทย จากบทบาทของภาครัฐที่ให้การสนับสนุนแล้ว ประชาชนชาวไทยในฐานะเจ้าบ้านควรมีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนนโยบายของภาครัฐให้มากขึ้น จากผลการศึกษาคำวิจัยของ วาสนา วงษ์จากรุพงษ์ เรื่อง การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในแง่มุมมองด้านการแสดงความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาในระดับซึ่งถือได้ว่าแทบจะไม่เคยมีส่วนร่วมกับการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยแสดงข้อมูลค่าเฉลี่ยดังตาราง

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกรุงเทพมหานคร	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
ท่านให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อมีโอกาส	3.26	1.08	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านสนับสนุนนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	3.13	1.3	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับกรุงเทพมหานครให้กับผู้อื่น	3.05	1.09	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เช่น การอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว การรักษาสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยว	2.89	1.26	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านเสนอแนะให้ภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น	2.72	1.45	มีส่วนร่วมปานกลาง
ท่านเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	2.33	1.12	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย

ตาราง 1 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกรุงเทพมหานคร	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
ท่านแนะนำให้ภาครัฐปรับปรุงในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	2.07	1.03	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
ท่านเสนอแนะความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ทางกรุงเทพมหานครได้ใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	1.98	1.10	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
ท่านมักเข้าไปแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครใน Website หรือ โดยวิธีอื่นๆ	1.88	1.25	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.59	1.16	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย

โดยที่	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก
	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด

จากผลการศึกษาที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ค่อนข้างน้อยนี้ นำไปสู่การศึกษาถึงปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ความสนใจของการศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยทางตรงและปัจจัยทางอ้อมที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ความเป็นอยู่ สถานะทางสังคม และการตระหนักถึงการมีส่วนร่วม การใส่ใจหรือจากแรงกระตุ้นภายนอก

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและศึกษาถึงทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผลกระทบทางการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
3. แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดการท่องเที่ยวยั่งยืน
5. แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวนั้นได้ถูกกำหนดไว้อย่างกว้างขวาง โดยได้ถูกกำหนดไว้ว่าเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการคือ 1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ 3. เป็นการเดินทางด้วย

วัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือรายได้ มิได้หมายถึงเฉพาะแค่การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อหาความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์เท่านั้น แต่หากการเดินทางเพื่อธุรกิจ เพื่อประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬาตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องก็ถือได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเช่นกัน จนเป็นที่มาของธุรกิจตลาดการท่องเที่ยวที่ใหญ่ในทุกปัจจุบันนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533 อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวเผือก, 2545, หน้า 12) และถือได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นรูปแบบของนันทนาการอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในเวลาว่างโดยผูกพันกับการเดินทางจากบ้านของตนเองไปยังที่เรียกว่า “แหล่งท่องเที่ยว” ทั้งนี้ถือว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อประสบการณ์และความรู้ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจจากกิจกรรมต่างๆ เป็นการตอบสนองตนเอง (Robert Chistie Mill, and Alastair M. Morrison อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวเผือก, 2545, หน้า 12) การท่องเที่ยวยังหมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพ และประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน (Mc Intosh and Goeldner, 1984 อ้างอิงใน จุฑารัตน์ ขาวคม, 2548, หน้า 6) อีกทั้งเป็นภาพรวมของระบบการบริหารจัดการที่กลุ่มบุคคลต่างๆ ผู้ได้รับผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยวได้ร่วมมือประสานกันและให้บริการอันจะสร้างพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่สุดแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจและอยากกลับมาใช้บริการอีก รวมทั้งบอกเล่าประสบการณ์ที่มีรู้ลึมนี ต่อไปยังญาติมิตร อันจะเป็นโอกาสให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้รับ “ลูกค้า” กลุ่มใหม่มาใช้บริการด้วย (อรวรรณ ศรีอุดม, 2544, หน้า 85 อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวเผือก, 2545, หน้า 12)

องค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ

1. ต้องเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และด้วยความสมัครใจ
3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งแต่ต้อง

มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ นอกจากนั้นยังให้คำจำกัดความของคำว่า นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว (Tourists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของ

ตนซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใ้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่งไม่นับเป็นนักท่องเที่ยว จำแนกเป็น

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Foreign Tourist or International Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย

2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักอันถาวรนั้น

3. นักทัศนจร (Excursionists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใ้การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้ที่โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่ค้างพักแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักทัศนจร จำแนกเป็น

4. นักทัศนจรชาวต่างประเทศ (Foreign Excursionists) หมายถึง นักทัศนจรชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากต่างประเทศมาเที่ยวเมืองไทย

5. นักทัศนจรภายในประเทศ (Domestic Excursionists) หมายถึง นักทัศนจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยซึ่งอาจเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรอยู่ในประเทศไทย หรือในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งก็ได้ เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวร

นอกจากนั้นยังจะพบคำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) ซึ่งหมายรวมถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวหรือเป็นนักทัศนจรก็ได้ ตามแต่จะตรงกับคุณสมบัติหรือนิยามในข้อใด

ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางหรือท่องเที่ยว เพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและเพิ่มพูนความรู้ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวางในแง่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแยกได้ตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ 3 ประเภทดังนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึงสภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงามหรือน่าสนใจต่อการเดินทางไปเยี่ยมชม ทรัพยากรที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของธรรมชาติทุกอย่าง เช่น ภูเขา ลำธาร ถ้ำ อุทยานแห่งชาติ หาดทราย น้ำตก บ่อน้ำร้อน แหล่งธรรมชาติได้ทะเล

2. ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าที่มนุษย์สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งมักมีลักษณะเป็นวัตถุ พื้นที่ หรือสิ่งก่อสร้าง แต่มีผลดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อาทิ อนุสรณ์สถาน เมืองโบราณ พระราชวัง อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรม หมายถึงรูปแบบในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ชุมชน และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือสืบทอดกันมา ตลอดจนกิจกรรมที่มีผลดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

จุดมุ่งหมายของการเดินทาง สำหรับจุดมุ่งหมายของการเดินทาง เพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆ อย่างต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Leisure Tour หรือ Recreation Tour หรือ Holiday Tour มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อนในวันหยุด การแสวงหาความสนุกสนาน บันเทิง รวมถึงการไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ชมการแสดง การเล่นกีฬา และนันทนาการ

2. การท่องเที่ยวเพื่อทำธุรกิจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Business Tour หรือ Professional Travel ซึ่งเป็นการเดินทางของนักธุรกิจ โดยมีกิจกรรมด้านธุรกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลัก เช่น การเดินทางไปร่วมประชุม สัมมนา เจรจาทธุรกิจ ในขณะที่เดียวกันก็อาจมีการพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนประกอบด้วยก็ได้ ในประเทศอุตสาหกรรม รายได้จากการท่องเที่ยวประเภทนี้จะสูงมาก เพราะนักท่องเที่ยวประเภทนี้เดินทางตลอดทั้งปีไม่ขึ้นอยู่กับฤดูกาล ทั้งเป็นผู้ที่สามารถเสียค่าใช้จ่ายได้สูง

3. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลจูงใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Incentive Tour ซึ่งมักจัดให้แก่พนักงานและลูกค้าบริษัท และหน่วยงานต่างๆ หรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่บริษัทและหน่วยงานนั้นๆ การเดินทางอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อธุรกิจรวมอยู่ด้วยก็ได้ เช่น จัดให้ไปชมโรงงาน หรือไปประชุมสัมมนา

4. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Meeting Convention & Exhibition Tour โดยนักท่องเที่ยวมีจุดประสงค์เพื่อไปเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรือไปชมการแสดงสินค้า การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

5. การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษเฉพาะกลุ่ม เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Special Interest Group Tour คือ จัดขึ้นเป็นพิเศษสำหรับกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องใดโดยเฉพาะ เช่น การเดินทางไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาบางชนิด การเที่ยวชมธรรมชาติและดูสัตว์ป่า การเที่ยวถ้ำ การดำน้ำดูปะการังและสัตว์น้ำ การชมโบราณสถาน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วยกิจกรรมทางด้านการจัดการธุรกิจและการอำนวยความสะดวกในทุกด้านในการนักท่องเที่ยวซึ่งประกอบไปด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533, หน้า 84-88 อ้างอิงใน พระมหาสุเทพ ผิวนิเวศ, 2545, หน้า 14 และ ฅกฤษพงษ์ เตือนดาว, 2548, หน้า 6)

1. การคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
2. ที่พักแรม
3. ร้านอาหารและภัตตาคาร
4. การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
5. บริการทางการแพทย์การท่องเที่ยวประเภทต่างๆ หรือแหล่งท่องเที่ยว
6. ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง
7. ความปลอดภัย
8. การอำนวยความสะดวกในการเข้า/ออกเมือง
9. การจัดบริการอื่นๆ สำหรับนักท่องเที่ยว
10. การเผยแพร่โฆษณา

ความสำคัญของการท่องเที่ยวและผลกระทบ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องเดินทางออกจากที่อยู่อาศัยปัจจุบันไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อหาความบันเทิง รื่นรมย์สนุกสนาน ซึ่งแต่เดิมนั้นคนมิได้เกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง ต่อมาเมื่อมีจำนวนประชากรมากยิ่งขึ้น การดำรงชีวิตแตกต่างไปจากเดิม เศรษฐกิจก้าวหน้ามากขึ้นทำให้เกิดความต้องการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การพัฒนาและการขยายแหล่งท่องเที่ยวจึงถูกพัฒนาให้เป็นรูปของการประกอบเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวโดยตรงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวนอกจากมีประโยชน์ด้านเศรษฐกิจแล้วยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรม และเกียรติภูมิของประเทศให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก (วรรณ วทัญญู, 2539 อ้างอิงใน

เนตรนภา ปาละธรรม, 2548, หน้า 20) และเมื่อมีกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นย่อมส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบกับเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งผลกระทบการท่องเที่ยวดังกล่าวมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ โดยส่งผลกระทบทางด้านบวกคือเป็นไปในทางที่ดีขึ้น คือ

1. เกิดการจ้างงานขึ้น ยกคุณภาพชีวิตและมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น มีการพัฒนาปรับปรุงสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ถนน ระบบไฟฟ้า โทรศัพท์ ขนสาธารณะ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ช่วยส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว

2. การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว ความเติบโตของการท่องเที่ยว ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ มีการลงทุนเพิ่มขึ้นและขยายตัวออกไปเพื่อให้สามารถตอบสนองแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง เช่นการสร้างโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว ร้านอาหารของที่ระลึก และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสำหรับค่าที่พัก ค่าอาหาร ยานพาหนะ จะได้กลับมาเป็นรายได้ของชุมชนทำให้เกิดการกระจายรายได้ในชุมชน (วรรณภา วงษ์วานิช, 2539 อ้างอิงใน ณกฤษพงษ์ เตือนดาว, 2548, หน้า 11)

3. การส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Contribution to Local Economies) การท่องเที่ยวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่น หากถิ่นใดมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเสมือนสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยวแล้ว รายได้จากการท่องเที่ยวจะเป็นตัววัดมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าเป็นพื้นที่อนุรักษ์และหากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติก็อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ยังมีรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวด้านอื่นอีก แต่เป็นรายได้ที่ไม่เป็นทางการยากต่อการประเมินมูลค่า เช่น เม็ดเงินที่ได้รับจากหาบเร่แผงลอย และคนถีบสามล้อ มอเตอร์ไซด์วิน แม้เป็นรายได้ที่มองไม่เห็นและไม่มีตัวเลขที่แน่นอนแต่ข้อดีของรายได้ประเภทนี้ คือ ถูกนำกลับคืนสู่เศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยตรงและสร้างการกระจายรายได้แบบทวีคูณส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายในท้องถิ่น

4. เกิดการสร้างอาชีพ การสร้างงานใหม่ๆ เป็นการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาทักษะของชุมชนและผลกระทบทางด้านลบที่อาจเกิดต่อเศรษฐกิจชุมชนได้คือ

- เกิดปัญหารายได้ไม่แน่นอนเป็นฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น เกิดปัญหาการว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว
- เกิดปัญหาการนำเข้าแรงงานท้องถิ่น การอพยพแรงงาน
- ปัญหาค่าครองชีพสูงในเมืองท่องเที่ยว

- ความเป็นธรรมในการกระจายรายได้
- ปัญหาราคาที่ดิน การถือครองที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการจัดระเบียบและดูแลทรัพยากรท่องเที่ยว

ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม กระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลเข้ามาในกรุงเทพมหานครเป็นผลกระทบทางด้านบวกในการแสดงถึง ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม และสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง มีการสนับสนุนฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นและเอกลักษณ์ของชุมชน เพิ่มโอกาสสำหรับคนในพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว มีโอกาสในการสร้างทางเลือกอาชีพ มีการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ท้องถิ่น และสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยังเป็นประตูสู่การเปิดรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมวัฒนธรรมและบทบาทของประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินชีวิตในโลกโลกาภิวัตน์ โลกอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การขยายธุรกิจ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและการซึมซับวิถีชีวิต ธรรมเนียมของชาวตะวันตก สิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาชนในท้องถิ่นที่อาจบิดเบือนไป เช่น การดัดแปลงเพื่อความต้องการของนักท่องเที่ยว (Adaptation to Tourists Demands) ในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งผู้ปฏิบัติงานฝีมือได้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการของที่ระลึก งานฝีมือ และศิลปะที่เพิ่มขึ้นและได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบของสินค้าให้สอดคล้องกับรสนิยมของลูกค้า แม้ว่าช่างฝีมือเหล่านี้อาจจะรู้สึกถึงคุณค่าในงานของตนที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและรู้สึกว่าการทำงานช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมให้คงอยู่ แต่ความเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมอาจเกิดขึ้นจากการที่คุณค่าทางวัฒนธรรมถูกตีค่าเป็นเพียงสินค้าทางการท่องเที่ยว และความเสื่อมทางวัฒนธรรม (Cultural Deterioration) ความเสียหายต่อทรัพยากรทางวัฒนธรรมเกิดจากการจงใจทำลาย การทิ้งขยะ การขโมย และการเคลื่อนย้ายอย่างผิดกฎหมาย สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ยิ่งไปกว่านั้นคุณค่าที่ลดลงของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอาจเกิดจากอาคารและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ไม่ได้รับการปกป้องดูแลอย่างที่ควรจะเป็นรวมทั้งสภาพแวดล้อมเดิมนั้นถูกแทนที่หรือไม่เหลือให้เห็นอีกต่อไป และการที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอาจก่อให้เกิดแรงกดดันทางสังคมจากกระแสการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นพัฒนาจากการความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น การแย่งกันใช้ประโยชน์ระหว่างการท่องเที่ยวและชุมชนในท้องถิ่นสำหรับการใช้ทรัพยากรน้ำและพลังงานที่มีอยู่อย่างจำกัด รวมทั้งความกดดันสามารถเกิดจากการที่ชุมชนท้องถิ่นต้องประสบกับความเสื่อมของสภาพแวดล้อมและต้นทุนการใช้โครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้น เช่น ภาษีที่ชำระสูงขึ้นเพื่อปรับปรุง

ระบบประปา หรือ สุขอนามัย และอาจเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหา อาชญากรรม ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาโสเภณี การย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมือง ปัญหาความแออัดใน เมืองท่องเที่ยว ปัญหาจราจร ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างเจ้าของท้องถิ่นและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม

ผลกระทบด้านสภาพแวดล้อม เป็นผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่เจริญเติบโต รุดหน้าอย่างต่อเนื่องและไม่สิ้นสุด อันเกิดจากฝีมือมนุษย์หรือเกิดจากธรรมชาติซึ่งทำให้เกิดความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวตามมาอย่างชัดเจน เช่น ปัญหาแหล่งท่องเที่ยว สกปรก ขยะมูลฝอย การรุกรานพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เช่น การสร้างเพิง แผงลอยขายเครื่องดื่ม หรือของที่ระลึกทางการท่องเที่ยว การเสื่อมโทรมและการถูกทำลายทางประวัติศาสตร์ การทำลาย และการสูญหายของศิลปวัตถุ การปลูกสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่ไม่เหมาะสม การต่อเติม สร้างใหม่ไม่สวย ขัดหูขัดตา ทำลายสภาพภูมิทัศน์ การเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก (Green House Effect) โลกร้อน (Global Warming) ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change) สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเหล่านี้มีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั่วไปและส่งผลถึงการวาง แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วย (ผลกระทบการจัดการการท่องเที่ยว, 2553) แต่ สำหรับการท่องเที่ยวในเมืองใหญ่ อาจจะพบผลกระทบด้านคมนาคม เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด เสียงดัง ควันดำ เขม่า ฝุ่นละอองที่ทำลายบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงมีผลต่อสภาพจิต และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวได้

จากการศึกษาถึงผลกระทบการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบล เวียงใต้ อำเภอป่าเย็บ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ของ ธวัชชัย มานิตย์ กล่าวถึงผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมว่า หลังจากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังได้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อชุมชนคือ การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้นเพราะมีนักธุรกิจแหล่งไหลเข้ามาทำลงทุนทำ ธุรกิจชุมชนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้ชาวบ้านใน ชุมชนที่อยู่อาศัยใกล้แหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสทำงานและทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น ชาวบ้านเริ่มหันมาทำอาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้างที่เกี่ยวกับการบริการ อีกทั้งทำให้ชุมชนมีรายได้ เพิ่มขึ้น แรงงานภายในชุมชนไม่ต้องไปประกอบอาชีพที่อื่นทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น กว่าเดิม

เมื่อมีธุรกิจท่องเที่ยวจำนวนมากย่อมส่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อกิจการค้าของชาวบ้านใน ท้องถิ่น เห็นได้จากหลายกิจการของชาวบ้านต้องปิดตัวลงเพราะได้รับผลกระทบจากการเข้ามา

ลงทุนของนักลงทุนรายใหญ่ ซึ่งชาวบ้านไม่มีกำลังที่จะแข่งขันกับนักลงทุนเหล่านี้ได้ เช่น ร้านสะดวกซื้อที่เปิดบริการ 24 ชั่วโมง ทำให้ร้านค้าของชาวบ้านเกิดการชบเซา บางส่วนก็ถูกซื้อกิจการแล้วแปลงสภาพให้เป็น เกสต์เฮ้าส์ ร้านอาหาร ร้านนวดแผนโบราณ ทำให้คนในท้องถิ่นเหลืออยู่ไม่มากนัก และชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มีรายได้หลักมาจากการประกอบอาชีพรับจ้างทำงานตามสถานประกอบการหรือมีกิจการค้าขายซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในช่วงนั้น หากมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากสภาพเศรษฐกิจชุมชนก็จะดีไปด้วยถึงแม้ว่าในแต่ละชุมชนได้มีการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านในการหาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยการผลิตสินค้าของแต่ละชุมชนขึ้นแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จมากนักเนื่องจากประสบปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียนและไม่มีสถานที่จำหน่ายสินค้าของชุมชน ถึงแม้ว่าหน่วยงานรัฐได้มีความพยายามจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นมาเพื่อฟื้นฟูประเพณีภาคฤดู และถนนคนเดิน เพื่อต้องการดึงดูดนักท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับชุมชน แต่ลักษณะกิจกรรมและการดำเนินงานที่เน้นความสนุกสนานบันเทิงมากกว่าการสืบสานประเพณีท้องถิ่นและไม่มีสินค้าของท้องถิ่นเท่าที่ควรจึงทำให้ชาวบ้านในชุมชนไม่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าวมากนัก การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้นซึ่งถือได้ว่าส่งผลกระทบมาก เนื่องมาจากมีนักลงทุนจากภายนอกเข้ามาซื้อที่ดินจากชาวบ้าน แต่เดิมชาวบ้านไม่ยอมขายที่ดิน ต่อมาเมื่อนายทุนให้ราคาที่ดินที่สูงขึ้นเรื่อยๆ จึงยอมขายที่ดินให้กับนายทุนและย้ายออกไปซื้อที่ดินแถวรอบนอกออกไปได้พื้นที่มากขึ้นเพื่อปลูกบ้าน ซีอีออต และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการขายที่ดิน ทำให้ชาวบ้านใกล้เคียงเห็นว่าขายที่ดินแล้วทำให้มีฐานะดีขึ้นจึงพากันขายแล้วย้ายออกไปจากชุมชนเดิมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผลจากที่ดินราคาสูงนี้ทำให้ชาวบ้านที่ขายที่ดินให้กับนายทุนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและส่งผลให้มีการขยายที่ทำกินออกไปในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ามากขึ้น ด้านแรงงานท้องถิ่นได้ส่งผลกระทบเกิดปัญหาแรงงานภาคเกษตรกรรมของท้องถิ่นเริ่มขาดแคลนเพราะแรงงานท้องถิ่นที่เคยมีอาชีพรับจ้างในภาคเกษตรกรรมต่างหันมาทำงานกับสถานประกอบการมากขึ้นเนื่องจากเป็นงานที่สบายกว่าการรับจ้างทำงานในภาคเกษตรกรรม

หากมองถึงผลกระทบทางด้านสังคม ถึงแม้การท่องเที่ยวจะไม่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางสังคมของชุมชนโดยตรงแต่ถือได้ว่ามีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งส่งผลกระทบทางบวกดังนี้ โครงสร้างประชากรมีการเปลี่ยนแปลงไปจากการย้ายถิ่นฐานของประชากร การย้ายเข้ามาของผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และแรงงานต่างถิ่น ได้มีส่วนทำให้ระบบเศรษฐกิจของชุมชนมีการเคลื่อนไปได้เนื่องจากแรงงานท้องถิ่นยังขาดความรู้ความชำนาญในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้ต้องพึ่งพาแรงงานภายนอกที่มีความชำนาญเข้ามาดำเนินกิจการ ส่วนแรงงานระดับล่างนั้นแรงงาน

ต่างถิ่นที่ย้ายเข้ามาหางานทำอยู่ในชุมชน ได้มีส่วนช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรของท้องถิ่นเนื่องมาจากแรงงานท้องถิ่นได้หันไปทำงานภาคการบริการท่องเที่ยวกันมากขึ้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนได้รับโอกาสจากการพัฒนาสิ่งบริการทางสังคมมากขึ้น เช่น โอกาสทางการศึกษา สุขภาพอนามัย การจัดหาสิ่งบริการทางสังคมต่างๆ การเปิดตัวชุมชนสู่สังคมภายนอกทำให้ชาวบ้านเริ่มมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกิจกรรมทางสังคมชุมชนเพิ่มขึ้นเนื่องจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้หน่วยงานของรัฐเริ่มเข้ามามีบทบาทกระตุ้นให้ชาวบ้านตื่นตัวในการดูแลรักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนตัวเองและขอความร่วมมือจากชาวบ้านในการเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาในด้านต่างๆ ของชุมชน นอกจากนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวยังส่งผลให้ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วทันเหตุการณ์ ได้รับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมและการศึกษานอกระบบแลกเปลี่ยนทัศนคติกับคนภายนอกมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านรับรู้ถึงสภาพสังคมภายนอกได้มากขึ้น รับรู้ถึงปัญหาเท่าทันกับปัญหาต่างๆ ได้มากขึ้น ผลกระทบทางลบคือการอพยพย้ายถิ่นของคนภายนอกเข้ามาสู่ชุมชน เนื่องจากชุมชนกลายเป็นศูนย์กลางการค้า การปกครอง การบริการสังคมแล้วปัจจุบันยังเป็นศูนย์กลางบริการด้านการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว จึงทำให้ประชากรมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลุ่มเยาวชนหรือชาวบ้านหันไปยอมรับวัฒนธรรมใหม่ซึ่งส่งผลต่อสังคมชุมชนและการเสื่อมถอยทางด้านวัฒนธรรมได้เร็วขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังทำให้ปัญหายาเสพติดในชุมชนเพิ่มขึ้น ชุมชนตกเป็นเป้าหมายของการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวบางประเภทที่ต้องการหาประสบการณ์ที่ตื่นเต้นด้วยการทดลองเสพยา เฮโรอีน ส่งผลให้ชุมชนเกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชนระหว่างชาวบ้านและผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ระหว่างชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหานี้อาจเป็นอุปสรรคในการร่วมมือกันการพัฒนาชุมชนรวมไปถึงความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ปัญหาโสเภณีที่แอบแฝงมากับนักท่องเที่ยวเข้ามาขายบริการทางเพศให้กับนักท่องเที่ยวในสถานบันเทิงต่างๆ ภายในชุมชน

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมต่อชุมชนปลาย จากการศึกษาที่มีคนเข้ามาในชุมชนจำนวนมากทำให้มีวัฒนธรรมจากคนต่างถิ่นหลั่งไหลเข้าสู่ชุมชนอย่างรวดเร็วซึ่งวัฒนธรรมที่หลั่งไหลเข้ามานั้นได้มีอิทธิพลเหนือกว่าวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่เป็นลัคนเป็นผู้มีเงิน มีอำนาจ หรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในระดับผู้นำชุมชนทำให้เป็นผู้มีบทบาทต่อสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งได้กลายเป็นตัวเร่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทั้งทางบวก

และทางลบ ชาวบ้านในชุมชนเริ่มหันไปมีค่านิยมตามแบบคนภายนอกมากขึ้น เริ่มเรียนรู้การดำเนินชีวิตไปสู่สังคมเมืองโดยให้ความสำคัญต่อสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน และการทำมาหากินของตัวเองเป็นหลัก หน่วยงานรัฐและเอกชนเริ่มเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่ออนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท้องถิ่นด้วยการสนับสนุนด้านการเงินและการส่งเสริมกิจกรรมการแสดงเข้าร่วมเพื่อสร้างความบันเทิงในการจัดงานเฉลิมฉลองในงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน นอกจากนี้ยังได้ฟื้นฟูประเพณีเก่าๆ ที่ได้สูญหายไปให้กลับคืนมา เช่น ประเพณีภาคฤดู กิจกรรมถนนคนเดินปาย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนภายในชุมชนเนื่องจากต้องปรับตัวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยมีชีวิตเรียบง่ายในลักษณะสังคมเกษตรกรรมที่ไม่ต้องรีบเร่งอะไรมากนักไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีระเบียบแบบแผนมากขึ้น เริ่มหันไปดำเนินชีวิตแบบที่ต้องพึ่งพาคนภายนอกมากยิ่งขึ้นเป็นการเลียนแบบวัฒนธรรมของคนต่างถิ่นมากยิ่งขึ้น เด็กและวัยรุ่นในชุมชนเริ่มเอาวัฒนธรรมแบบใหม่ที่มาพร้อมกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับภาษาท้องถิ่นน้อยลงเพราะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ชุมชนต้องมีการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกทำให้ต้องใช้ภาษากลาง ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ ทำให้ชาวบ้านพูดได้หลายภาษา แต่โอกาสในการใช้ภาษาท้องถิ่นเริ่มลดลงไปเพราะใช้เพียงพูดคุยกับคนในครอบครัวเท่านั้น และการแต่งกายตามท้องถิ่นพื้นเมืองก็ลดลงไปเช่นกันมีแต่ชาวบ้านวัยกลางคนที่ยังคงแต่งกายชุดพื้นเมืองท้องถิ่นหรือขณะเข้าร่วมงานทำบุญประเพณีท้องถิ่น การสืบสานด้านวัฒนธรรมประเพณีก็ลดลงตามไปด้วยเพราะในปัจจุบันการจัดงานตามประเพณีของท้องถิ่นมีความแตกต่างไปจากเดิมทั้งรูปแบบและกิจกรรมที่มีมากขึ้นการจัดงานใหญ่โตกว่าเดิม และมีการนำวัฒนธรรมจากท้องถิ่นอื่นมาผสมผสาน เช่น หมอว่า รำซึ่งไม่ใช่วัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นทำให้วัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นมีรูปแบบและกิจกรรมที่เปลี่ยนไปโดยเน้นความสนุกสนานรำเริงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ส่งผลกระทบต่อพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิมที่เคยสืบทอดปฏิบัติกันมาช้านาน ต้องถูกบิดเบือนพิธีกรรม สร้างความเสื่อมทางด้านวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสายใยชีวิตและพลวัตทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังสร้างความแตกแยกของคนในหมู่บ้านที่ต้องการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนเอาไว้เพราะในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาชาวบ้านยังคงเคร่งครัดด้วยการไปทำบุญที่วัดอย่างสม่ำเสมอแต่หนุ่มสาววัยแรงงานไปร่วมทำบุญน้อยลงกว่าเดิม ส่วนการสืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านนั้นคนรุ่นใหม่ยังคงให้ความสนใจสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่แต่มีแนวโน้มลดลงไปเรื่อยๆ เนื่องจากคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจอย่างอื่นมากกว่าภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้การให้ความเคารพนับถือต่อผู้อาวุโสก็ลดน้อยลงเพราะสังคมเริ่มเปลี่ยนไปผู้อาวุโสเริ่มมีบทบาทในสังคมน้อยลงกว่าแต่ก่อน ทำให้การไหว้และทักทายกันของคนในชุมชนลดน้อยลงไป ความเคร่งครัดในการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมแบบคนรุ่นเก่าน้อยลง ส่งผลต่อการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน

ในด้านของสภาพแวดล้อมของปายที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาโดยตลอด ทำให้ปายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญแห่งหนึ่งจึงเกิดแผนการพัฒนาโดยมุ่งเน้นไปพัฒนาที่โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเป็นหลักส่งผลให้ชุมชนได้รับความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตมากขึ้นจากการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ทันสมัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและการบริการทางสังคม หลังจากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้มีนักลงทุนหลังไหลเข้ามาลงทุนเป็นจำนวนมากทำให้ที่ดินในชุมชนมีราคาสูง ชาวบ้านมีกำไรจากการขายที่ดิน ชุมชนขยายตัวอย่างรวดเร็วจากการก่อสร้างอาคาร สิ่งปลูกสร้างเพื่อทำห้องพักและเกสต์เฮาส์ และร้านอาหาร สิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ทำให้รูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีความหลากหลายตลอดจนวัสดุที่นำมาก่อสร้างมีความทันสมัยมากขึ้น ชุมชนมีร้านอาหาร สถานบันเทิง ไร่คอกบริการนักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีความเจริญและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่า วัดเก่าแก่และสถานโบราณต่างๆ ก็ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมมากขึ้น แต่ผลกระทบบางอย่างจากสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ก็ทำให้ทัศนียภาพและสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาพื้นที่ของชุมชนในอนาคต สิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดปัญหาหาคบบังทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติตลอดสองฟากฝั่งริมแม่น้ำปาย ส่งผลให้ชุมชนเกิดการขยายตัวออกไปอย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบก่อให้เกิดความแออัด และผลกระทบด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการในปัจจุบันที่ไม่สามารถรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ที่ผ่านมามีการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาสุขภาพของผู้อยู่อาศัย ชุมชนต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา และคุณภาพน้ำประปามีสีขุ่นไม่สะอาดเพียงพอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาไฟฟ้าในชุมชนดับบ่อยเนื่องจากความจำเป็นในการใช้ไฟฟ้าช่วงกลางวันในขณะที่การไฟฟ้าเริ่มมีปัญหาเรื่องระบบการจ่ายไฟฟ้า ด้านการคมนาคมได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นด้วยถนนที่ลาดคอนกรีตทำให้คนในชุมชนหันมาใช้รถยนต์พาหนะในการเดินทางมากขึ้นทำให้ถนนสายหลักมีปริมาณการจราจรหนาแน่นเพิ่มขึ้น ถนนชำรุดและเกิดอุบัติเหตุเพิ่มขึ้น ส่วนผลกระทบที่มากที่สุดได้แก่มลภาวะและการกำจัดของเสีย ปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย เนื่องจากมีปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นมากทำให้เทศบาลไม่สามารถดำเนินการเก็บขยะได้ทันทำให้ภายในชุมชนมีขยะตกค้างเป็นจำนวนมากเพราะการจัดเก็บขยะไม่ได้เก็บทุกๆ วัน

ประกอบกับถึงขณะมีไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาส่งกลิ่นเหม็นเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค และผลกระทบในเรื่องเสียงดังรบกวนจากสถานบันเทิงที่อยู่ใกล้แหล่งอาศัยของชุมชน กิจกรรมด้านบันเทิงจากคลับ บาร์ เบียร์ ร้านอาหารที่มีดนตรี มีโต๊ะสนุกเกอร์ ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนทางด้านสุขภาพและยังทำลายสภาพแวดล้อมของชุมชนจนกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งขึ้นบ่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงเวลา กลางคืนหลัง 3 ทุ่มซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนของชาวบ้าน และยังส่งผลกระทบต่อกิจกรรมที่มีมาช้านานของชาวบ้านในช่วงเช้าเช่นเสียงตามสายจากวัดในตอนเช้ามีดของทุกวันพระ เสียงจากการทำกิจกรรมของโรงเรียนในช่วงเช้า การกระจายเสียงละหมาดจากสุเหร่าของชุมชนชาวมุสลิม ได้สร้างความแย้งขึ้นระหว่างผู้ประกอบการกับชาวบ้านบ่อยครั้ง ส่วนปัญหามลภาวะทางอากาศของชุมชนก็ส่งผลกระทบต่อเช่นกัน เพราะความหนาแน่นของจราจรที่เพิ่มขึ้นทั้งในตอนกลางวันและกลางคืน ถนนเกิดการชำรุดเสียหายอย่างรวดเร็ว ฝุ่นละออง เกิดมลพิษจากท่อไอเสีย เกิดปัญหาอุบัติเหตุ และเสียงดังรบกวนชาวบ้านในตอนกลางคืน (ธวัชชัย มานิตย์, 2550, หน้า 141-174)

และผลการวิจัยที่สอดคล้องกันเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน เกาะปันหยี จังหวัดพังงา ของธวัชชัย ทองเชื่อม กล่าวถึงผลกระทบไว้ว่า กระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม เข้าไปสู่ชุมชนที่มีความแตกต่างทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดมาตรฐานในผลิตภัณฑ์ที่จะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว การจัดเตรียมพื้นที่ให้บริการ การเกิดขึ้นของกิจกรรมเหล่านี้ซึ่งได้มาจากการพัฒนาทั้งรูปธรรมนามธรรมล้วนก่อให้เกิดผลกระทบกับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ชุมชนจะได้รับทั้งข้อดีและข้อเสีย ผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ผลกระทบในแง่บวก คือประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนได้รับการเผยแพร่ ชุมชนเกิดความหวงแหนในประเพณีวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอด ส่วนผลกระทบในแง่ลบที่ได้จากการท่องเที่ยวคือ บางครั้งวัฒนธรรมถูกนำมาจัดฉาก ทำให้เสื่อมศรัทธาด้อยค่า

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ดีคือทำให้เกิดเครือข่าย ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนเกิดความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้เกิดการสำนึกว่าสิ่งแวดล้อมสำคัญกับมนุษย์อย่างไร แต่ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวที่ไม่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของพื้นที่ก็ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมลงไปด้วย

ผลกระทบด้านสังคม ชุมชนหันมาพูดคุยกันมากขึ้น เกิดเครือข่ายเรียนรู้กันมากขึ้น มีวิธีคิดที่เก่งขึ้น รู้เท่าทันกระแสที่มาจากข้างนอกมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีแรงกดดันจากภายนอกเพิ่มขึ้นด้วย เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจที่จะเข้าไปดำเนินการ

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีอาชีพเสริม สร้างงานใหม่ เกิดการกระจายรายได้ ในทางกลับกันบางครั้งเศรษฐกิจที่เข้ามาก็เอื้อให้เกิดความขัดแย้ง การแข่งขัน การแย่งชิงการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (ธงชัย ทองเชื่อม, 2550, หน้า 31-44)

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และสภาวะความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่นานพอสมควร (ศักดิ์ไทย สุกิจบวร, 2545, หน้า 138) และเป็นความรู้สึกหรือความเชื่อซึ่งส่วนใหญ่ใช้ตัดสินถึงการรับรู้สภาวะแวดล้อม และผูกพันกับการกระทำของบุคคลหรือมีแนวโน้มของการกระทำอย่างไร และสุดท้ายมีพฤติกรรมอย่างไร (Newstrom and Davis, 2002, p.207) และยังเป็นตัวตัดสินพฤติกรรม เป็นความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบ เป็นสภาวะจิตใจในการพร้อมที่จะส่งผลกระทบต่อการตอบสนองของบุคคลนั้นๆ ต่อบุคคลอื่นๆ ต่อวัตถุหรือต่อสถานการณ์ โดยที่ทัศนคตินี้สามารถเรียนรู้หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ (Gibson, 2000, p.102) ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อวัตถุหรือกลุ่มวัตถุในทางที่ชอบหรือไม่ชอบอย่างสม่ำเสมอ (Allport, 1935 อ้างอิงใน ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 28)

ลักษณะการเกิดทัศนคติมีหลายประการที่มาจากสิ่งเร้า การมีประสบการณ์โดยตรงหรือทางอ้อม เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) รับรู้ (Perception) จากแหล่งทัศนคติต่างๆ แล้วผ่านไปสู่พฤติกรรมโดย (ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 29)

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือไม่ดีจะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่มีประสบการณ์มาก่อน
2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with Others) จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่างๆ จากบุคคลอื่นได้
3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้
4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติบางอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น หน่วยงานที่สังกัด

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดทัศนคติจะประกอบไปด้วย 3 ส่วน (Zimbardo and Ebbensen อ้างอิงใน ญัฐพงษ์ บรรพชะจิตต์และคณะ, 2547, หน้า 15 และ ทรงพล ภูมิทัศน์, 2538, หน้า 135-

139 และ ธงชัย สันติวงษ์, 2539, หน้า 162-163 อ้างอิงใน ดวงสุดา พิสิฐฐาพิบูล และคณะ, 2550, หน้า 8)

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) คือส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ทัวไปทั้งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดี มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นที่ไม่ดี และเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเข้าใจซึ่งจะมีส่วนหนึ่งในการกำหนดทัศนคติของแต่ละบุคคล

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือส่วนที่เกี่ยวกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้น เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละคน และมักจะคล้อยตามองค์ประกอบด้านปัญญา คือ คนเรามักชอบและไม่ชอบตามข้อมูลที่เราเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตามบางครั้งข้อมูลนั้นเราไม่สามารถมีอิทธิพลเหนือความรู้สึกได้

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดๆ ต่างกัน ก็เนื่องมาจากบุคคล มีความเข้าใจ มีความรู้สึก หรือมีแนวคิดที่แตกต่างกันนั่นเอง

ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้นับว่าเป็นพื้นฐานของทัศนคติและจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคล อาจแสดงออกมาในภาพที่ต่างกันทั้งทางบวกและทางลบที่จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ ทัศนคติอาจหมายถึงความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอทั้งด้านบวกและด้านลบ (Walker and Stanton Jackass, 1977) หรือหมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลทั้งด้านบวกทั้งด้านลบที่มีต่อสิ่งของ บุคคล ความคิดหรือผลิตภัณฑ์ (Houston and Weber, 1995) ทัศนคติมีอิทธิพลต่อความเชื่อในขณะเดียวกันความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ทัศนคติเป็นปัจจัยภายในที่นักจิตวิทยาหลายคนเชื่อว่าจะเป็นตัวที่ทำให้บุคคลมีการตอบสนองแตกต่างกัน (อมรทิพย์ อาจสมิต, 2549)

การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติของบุคคลอาจเกิดได้จากหลายวิธี อาจจะเป็นวิธีที่ทำให้บุคคลได้รับข่าวสารซึ่งมาจากบุคคลหรือสื่อมวลชนต่างๆ ข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทัศนคติด้านความรู้ เป็นที่เชื่อกันว่าถ้าองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านอื่นจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วย เช่น ถ้าองค์ประกอบด้านการรับข่าวสารเปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้องค์ประกอบด้านทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออกไปนั้นเปลี่ยนแปลงด้วย (ธนัท อินทโพธิ์, 2550) โดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้มีอยู่ 3 ระดับคือ

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด ซึ่งสิ่งที่จะทำให้องค์ประกอบนี้เปลี่ยนแปลงจะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ที่ได้รับมาจากบุคคลอื่นหรือจากสื่อสารมวลชน
2. การเปลี่ยนความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้ จะมาจากประสบการณ์หรือความประทับใจ หรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินในสังคมซึ่งไม่มีผลต่อบุคคลทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมเสียใหม่

การเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ระดับนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง หากความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมถูกกระทบไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสิ้น (จุมพล รอดคำดี อ้างอิงในอมรทิพย์ อาจสมิติ, 2549, หน้า 17-18)

ลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ใกล้เคียงกันทั้งหมด 5 ระดับขั้น คือ (McGuire, 1969 อ้างอิงใน ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 30 และ ยงยุทธ์ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, 2536 อ้างอิงในอมรทิพย์ อาจสมิติ, 2549, หน้า 15)

1. การใส่ใจ (Attention) เป็นกระบวนการแรกสุดที่ทำให้บุคคลเริ่มทำการรับรู้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) การสื่อสารที่ใช้ภาษาหรือสิ่งก่อกำเนิดความเข้าใจได้ง่ายซึ่งจะเกิดการชักจูงได้ง่าย
3. การยอมรับ (Yielding) เป็นไปโดยการคล้อยตามหรือเป็นไปตามกระบวนการที่บุคคลคลุ้มคลั่งความคิด หรือแบบอย่างของคนที่ตนเชื่อถือศรัทธา
4. การเก็บเอาไว้ (Retention) หรือความจำ เป็นตัวกำหนดความคงทนของทัศนคติ เพราะหากเกิดความประทับใจและเห็นว่าเรื่องนั้นสำคัญก็จะจดจำไว้ได้นาน ทั้งนี้การเลือกใช้สื่อจึงมีความสำคัญด้วยเช่นกัน
5. การกระทำ (Action) เมื่อเกิดขึ้นตอนทั้งหมดครบแล้ว ขั้นสุดท้ายก็คือการปฏิบัติไปตามทัศนคติที่ตนนับถือ

ประเภทของทัศนคติได้ถูกศึกษาและแบ่งออกได้เป็น 3 ทัศนคติคือ (อัฉรา เหมะธูลิน, 2550, หน้า 25; ธนัท อินทโพธิ์, 2550, หน้า 29; อมรทิพย์ อาจสมิติ, 2549, หน้า 18-19)

1. ทัศนคติเชิงนิมมาน หรือ ทัศนคติเชิงบวก (Positive Attitude) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ และเห็นชอบด้วย เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราว หรือองค์กร สถาบัน นโยบาย และอื่นๆ

2. ทศนคติเชิงนิเสธ หรือ ทศนคติเชิงลบ (Negative Attitude) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปใกล้ เป็นทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ อาจเกิดความเคลือบแคลงระแวงสงสัยต่อบุคคลอื่น หรือ เรื่องราว หรือองค์กร สถาบัน นโยบายและอื่น ๆ

3. ทศนคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลอายุหรือไม่มีความคิดเห็นต่อผู้อื่น เรื่องราว หรือ องค์กรสถาบัน โดยสิ้นเชิง จนกลายเป็นความรู้สึกนิ่งเฉยต่อสิ่งต่างๆ เหล่านั้น

แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วม

พฤติกรรมหมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำต่างๆ ที่สิ่งมีชีวิตแสดงออกทางด้านความคิดและความรู้สึก ซึ่งรวมถึงการกระทำที่สังเกตได้และไม่ได้ (เรจซัย หมิ่นชนะ, 2535) หรืออาจแบ่งความหมายได้ 2 แง่ คือ “การกระทำต่างๆ ที่สิ่งมีชีวิตกระทำขึ้นและผู้อื่นสังเกตได้จากการกระทำนั้น เช่น หัวเราะ ร้องไห้” หรือหมายถึง “กระบวนการต่างๆ ที่บุคคลปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมของบุคคลเหล่านั้นโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งและอยู่ภายใต้ความรู้สึกนึกคิด” พฤติกรรมคือ สิ่งที่แสดงออกทางบุคคลคือพฤติกรรมความเป็นอยู่วิถีชีวิตการดำเนินงานหรือ การทำเพื่อแสดงบอกให้บุคคลอื่นหรือสื่อที่ต้องการรับรู้เราทำอะไรเพื่อสื่อให้บุคคลนั้นหรือสื่อที่รับรู้เราต้องการจะบอกถึงอะไร (ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และประสาน หอมพูล, 2538)

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยาอาการแสดงออกทุกรูปแบบของสิ่งมีชีวิตเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าทั้งภายนอกและภายในเป็นการแสดงออกที่เห็นได้จากภายนอกโดยรูปแบบของพฤติกรรมต่างๆ นั้นเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม การที่พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องประกอบด้วย 1. สิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น (Stimulus) 2. เหตุจูงใจ (Motivation) ซึ่งหมายถึงความพร้อมภายในร่างกายของสัตว์ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม เช่น ความหิว ความกระหาย เป็นต้น พฤติกรรมจะสลับซับซ้อนเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความเจริญของหน่วยต่างๆ เช่น หน่วยรับความรู้สึก (Receptor) ระบบประสาทส่วนกลาง (Central Nervous System) หน่วยปฏิบัติงาน (Effector)

มีผู้ให้ความหมายคำว่า “พฤติกรรม” (Behavior) ไว้มากที่ที่น่าสนใจ เช่น เวดและทาวริส (Wade and Tavris, 1999, p.245) อธิบายว่า พฤติกรรมคือการกระทำของคนเราที่สังเกตได้ ซีมบาร์โดและเกอริริค (Zimbardo and Gerrig, 1999, p.3) อธิบายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ และลาเฮย์ (Lahey, 2001, p.5) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่สามารถสังเกตได้ จากความหมายและ

คำอธิบายที่อ้างถึงไว้ อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมคือการกระทำ ของบุคคลในทุกลักษณะทั้งที่เป็น โดยธรรมชาติทางสัญรีระและที่จงใจกระทำซึ่งอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวและเป็นการกระทำที่สังเกตได้ โดยอาจใช้ประสาทสัมผัสธรรมดาหรือใช้เครื่องมือช่วยการสังเกต เนื่องจากพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการแสดงออกรวมทั้งกระบวนการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความนึก คิด (Thought) ความรู้สึก (Feeling) หรือมีการแสดงออก (Action) ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้น แต่ละบุคคลย่อมมีกระบวนการแห่งพฤติกรรมของตนเองเสมอและพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นไม่ จำเป็นต้องเหมือนกันเพราะแต่ละคนย่อมมีทัศนคติ (Attitude) หรือสิ่งจูงใจ (Motive) ของตนเองที่ ทำให้แตกต่างกันไปจากบุคคลอื่นๆ ทัศนคติหรือสิ่งจูงใจเหล่านี้จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยผลจาก การยึดถือสิ่งต่างๆ ความคิดของตนและรับเอาสิ่งต่างๆ จากภายนอกเข้ามา ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมี การตัดสินใจภายใต้สิ่งควบคุมเหล่านี้เพื่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของตนตลอดเวลา (รัชนี สนสอาดจิต, 2548)

องค์ประกอบพฤติกรรม (Cronbach, 1998 อ้างอิงใน อมรทิพย์ อาจสมิตติ, 2549, หน้า 20-21) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นเพราะองค์ประกอบ 7 ประการดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อ ตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ ในทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลาอันจึงจะสามารถบรรลุความ ต้องการที่รับตัวก่อนและสนองความต้องการที่ห่างออกไปภายหลัง
2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นใน การทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง เพราะความต้องการบางอย่างก็อยู่นอกเหนือความสามารถ
3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อ ตอบสนองความต้องการ
4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่จะทำกิจกรรมใดต้องพิจารณา สถานการณ์เสียก่อน แล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะให้ความพึงพอใจมากที่สุด
5. การตอบสนอง (Response) เป็นกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการเลือก แล้วในขั้นแปลความหมาย
6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตาม (Consequence) อาจจะเป็นผลที่ตรงกับความคาดหมาย หรือตรงข้ามกับความคาดหมายก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Frustration) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หรือประสบความผิดหวัง กรณีเช่นนี้อาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

สหประชาชาติ ให้ความหมายการมีส่วนร่วมคือ การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจ ใช้ทรัพยากร และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำ โดยกลุ่ม และองค์การสหประชาชาติยังเน้นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนยังครอบคลุมถึง (UN, 1978, p.11 as cited in บรรจง กนะกาศัย, 2540, หน้า 10)

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดกระบวนการพัฒนา

การมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพในการตัดสินใจว่าจะเลือกในการมีส่วนร่วม หรือที่สำคัญจะต้องไม่มีใครเป็นนายใคร หรือเป็นนายแห่งชีวิตใคร และกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น จะต้องอยู่บนความเสมอภาคและความสามารถพึ่งพาตนเองซึ่งจะทำให้เกิดการตระหนัก รับผิดชอบต่อความสำคัญของการมีส่วนร่วมของตนเอง (ปฤษฎางค์ จันทน์บุญเรือง, 2541, หน้า 49) หรือการที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ทางกาจัดการบริหาร และทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน (Wertheim, 1981, pp.3-5 อ้างอิงใน สุเทพ สิงฆาพะ, 2549, หน้า 11) และเป็นกระบวนการซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้อยู่นอก ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่างๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่ (เพียส และ สตีเฟล, 1979 อ้างอิงใน ปฤษฎางค์ จันทน์บุญเรือง, 2541, หน้า 50) การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของแนวคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่น คือผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็นโดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2543)

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะก่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆ คน (เจมส์ แอล เครตัน, 2543 อ้างอิงใน สุเทพ สิงฆาพะ, 2549, หน้า 11) และ

การมีส่วนร่วม เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนการทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังทางความคิด สติปัญญา และการกระทำนั้นคือการให้มีส่วนร่วม (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2543, หน้า 138-139 อ้างอิงใน สุเทพ สิงฆาพะ, 2549, หน้า 10)

การจัดการท่องเที่ยวโดยมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถตอบสนองและพัฒนาสู่กระบวนการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนภายใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดการเรียนรู้และร่วมมือกัน ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจำกัดให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด
2. ด้านการเมืองการปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับล่าง โดยการสร้างกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
3. ก ด้านสังคมวัฒนธรรม เป็นการสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มคนที่ต่างวัฒนธรรม (เมือง-ชนบท) เพื่อเพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้เท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว
4. น ด้านเศรษฐกิจ ทำให้การกระจายรายได้และผลกำไรที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้กับชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นประชาชนในพื้นที่ จะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและควบคุมการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองภายใต้มิติที่ไม่ขัดแย้งกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ (พจนา สอนศรี, 2543 อ้างอิงใน ธงชัย ทองเชื่อม, 2550, หน้า 13)

ในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชนต้องเห็นพ้องต้องกันและตระหนักถึงคุณประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว สมาชิกของชุมชนจึงพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยกระบวนการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนมีดังนี้

1. การเตรียมชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อาจกระทำได้โดยการพาไปทัศนศึกษา ชมวีดิทัศน์บทเรียนจากการท่องเที่ยวของชุมชนต่างๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่กลุ่มบุคคลที่เป็นกลางต้องไม่นำแนวโน้มให้ชุมชนยอมรับแต่ควรใช้เวลาชุมชนในการตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผล

2. การเตรียมคนชุมชนควรเลือกคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนประสานงาน การบริหารจัดการท่องเที่ยวในเบื้องต้นและต้องมึจิตใจที่พร้อมจะเสียสละ เนื่องจากในระยะนี้จะไม่ มีผลประโยชน์ตอบแทน

3. การเตรียมงานและการแบ่งหน้าที่ โดยชุมชนจะต้องมอบหมายแบ่งหน้าที่กัน รวบรวมข้อมูลชุมชนในแต่ละด้าน ประกอบด้วย

3.1 เตรียมข้อมูล ได้แก่ประวัติชุมชน สภาพทั่วไปของชุมชน ลักษณะการทำมาหากิน สถานที่สำคัญของชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญในรอบปี พิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิต เช่นการเกิด การตั้งชื่อ การแต่งงาน การตาย พิธีศพ ความรู้พื้นบ้าน ศิลปะต่างๆ ข้อห้าม ข้อนิยม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 เตรียมบริการ โดยการประชุมพิจารณาร่วมกันในเดือน ผู้ต้อนรับและผู้ นำเที่ยว กำหนดจุดท่องเที่ยว กำหนดจุดบริการ สถานที่รับประทานอาหาร การจัดการแสดง การดูแลความปลอดภัย

4. การจัดเสวนาเวทีชาวบ้านเพื่อขอความคิดเห็นจากผู้อาวุโส ในการขอทราบความคิดเห็น การปรับความเข้าใจหรือนำข้อมูลชุมชนมาปรับปรุง เตรียมการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะกลุ่มผู้อาวุโสเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อชุมชน

5. การดำเนินการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การประสานงาน โดยในระยะแรกอาจขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

6. การประเมินผล โดยการพบปะพูดคุยถึงการดำเนินการที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาอย่างไร ควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง (สารภี ศิลดา, 2545 อ้างอิงใน ธงชัย ทองเชื้อม, 2550, หน้า 20)

รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นไว้ใน 6 ระดับดังนี้ (กุลวัฒน์ ศรีอินทร์งาม,ม.ป.ป., อ้างอิงใน สิราณี สังคพัฒน์, 2548, หน้า 13-14)

ระดับที่ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยหรือไม่มีส่วนร่วมเลยในการร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมประเภทนี้ อำนาจในการตัดสินใจเป็นของผู้วางแผนและบุคคลชั้นสูงในท้องถิ่น เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน

ระดับที่ 2 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ถึงแม้ว่าจะมีการกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบผลตอบแทน แต่อำนาจในการตัดสินใจเป็นของผู้วางแผนและบุคคลชั้นสูงในท้องถิ่น และยังมีปัจจัยในการดำเนินงานจากภายนอกด้วย

ระดับที่ 3 ประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างฉาบฉวย เพราะจะมีประชาชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจกับผู้มีอำนาจ

ระดับที่ 4 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม เริ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้วางแผนหรือบุคคลชั้นสูงในท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมและตัดสินใจมากกว่า

ระดับที่ 5 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น เพราะมีตัวแทนเข้าไปเป็นคณะกรรมการโครงการ ทำให้มีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น

ระดับที่ 6 ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจมากที่สุด เพราะคณะกรรมการโครงการส่วนใหญ่หรือทั้งหมดเป็นตัวแทนของประชาชน

จากข้อมูลดังกล่าวพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ประชาชนนั้นตอบสนองต่อการได้รับรู้ข่าวสารและนโยบายรวมถึงกิจกรรมที่เป็นการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐ และได้มีโอกาสในการแสดงพฤติกรรมกรรมสื่อสารสองทางเพื่อให้ข้อมูลตอบกลับโดยเป็นการแสดงออกทางด้านความคิดเห็น การตัดสินใจ การให้ความร่วมมือ การสนับสนุน ทักษะคิดด้านบวก การรับรู้อย่างต่อเนื่อง อันเป็นประโยชน์ต่อภาพรวมทางด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐ แต่จากการศึกษาเรื่อง “การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน” เมื่อภาคการศึกษาที่ 3/2552 เพื่อวิเคราะห์บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อการสนับสนุนการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในของภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในแง่มุมด้านการแสดงความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาค่อนข้างน้อย จึงต้องการศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นในต่อชุมชนจากการสนับสนุน ภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร

แนวคิดการท่องเที่ยวยั่งยืน

การท่องเที่ยวยั่งยืนเป็นแนวคิดการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่จะมุ่งเน้นให้เกิดดุลยภาพทั้ง 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดแนวทางที่จะดำเนินงานทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกัน กล่าวคือเพื่อยังประโยชน์ต่อวิถีความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้องค์สภาพที่ดีไว้เป็นแหล่งก่อเกิดรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนและส่งผลกับเศรษฐกิจในภาพรวม และอีกทั้งยังเป็นกระแสที่ให้ความสำคัญกับสิทธิชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

โดยกระแสการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงถือเป็นการจัดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่โดยใช้ชื่อหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อม (ศศิธร นิธิปรีชาและคณะ, 2547, หน้า 6)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548, อ้างอิงใน ลลนา คลังชำนาญ, 2552, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไว้ว่า “การท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการดำเนินธุรกิจที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลยอย่างยั่งยืนยาว หรืออาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นมีลักษณะสำคัญ 6 ประการ” คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถานวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นด้วย

สฤกษ์ แสงอรัญญา (2550, อ้างอิงใน ลลนา คลังชำนาญ, 2552, หน้า 21) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้ที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย”

หลักพื้นฐานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 อ้างอิงใน ลลนา คลังชำนาญ, หน้า 22) มี 10 ประการได้แก่

- การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เป็นการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างพอดี เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติให้มีการใช้ที่ยาวนานขึ้น
- การลดการบริโภคและของเสียที่เกินจำเป็น เป็นการลดการบริโภคที่มากเกินไปเกินความจำเป็นและเป็นการลดของเสียเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย
- การรักษาความหลากหลาย เป็นการรักษาความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาวและช่วยขยายฐานของการท่องเที่ยวด้วย
- การรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าอยู่ในการวางแผน เป็นการรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับแผนพัฒนาแห่งชาติและแผนพัฒนาท้องถิ่นอีกทั้งประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึงการใช้หลักวิชาการในการคาดการณ์เกี่ยวกับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบของการดำเนินงานแผนพัฒนาโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อมทุกด้านของทรัพยากรการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อหาทางป้องกัน ผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด อันจะช่วยขยายศักยภาพทางการท่องเที่ยวในระยะยาว
- การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น เป็นการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยพิจารณาควบคู่ไปกับด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยให้เกิดการประหยัดแต่ยังป้องกันการทำลายสิ่งแวดล้อมด้วย
- การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวด้วย
- การปรึกษากันระหว่างผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน เป็นการปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างรัฐบาล ผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมกันงานในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์
- การฝึกอบรมบุคลากร เป็นการฝึกอบรมบุคลากรท้องถิ่นทุกประเภท ทุกระดับให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนซึ่งจะช่วยยกระดับของการบริการท่องเที่ยว
- การตอบสนองตลาดท่องเที่ยว เป็นการวิจัยและติดตาม ตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหา และเพิ่มประโยชน์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว รวมถึงนักลงทุน

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองของความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากร โดยคำนึงถึงคุณภาพนักท่องเที่ยวและคุณภาพของประชาชนท้องถิ่นที่ร่วมมือกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและโบราณสถานไม่ให้เสื่อมลง อีกทั้งยังเป็นการท่องเที่ยวต่อเนื่อง และคงความสมดุลระหว่างรายได้ของชุมชนและประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2549 อ้างอิงใน พิชญจันทร์ ทิพย์ประภา, 2549, หน้า 14)

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

สถานการณ์ในปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนไปเป็นแบบระบบทุนนิยมซึ่งในแต่ละประเทศก็มุ่งแสวงหาความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นที่ตั้ง คือ การแสวงหาความร่ำรวยจากการลงทุน การบริโภคถือเป็นทฤษฎีหลักของทุนนิยม จึงเกิดภาวะของการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและมีการกระตุ้นให้เกิดการบริโภคกันอยู่ตลอดเวลาโดยกระตุ้นให้เกิดกิเลสและความอยากซึ่งจะทำให้ระบบทุนนิยมดำรงอยู่ได้ และเพื่อสนองต่อความอยากเหล่านี้สินค้าบริโภคที่ผลิตมาจากทรัพยากรทางธรรมชาติ และเมื่อบริโภคกันมากขึ้นจึงก่อให้เกิดของเสียในปริมาณที่เกือบจะเท่ากัน ทำให้โลกได้รับภาระของเสียอย่างมาก จะเห็นว่าสินค้าประเภทที่ใช้ครั้งเดียวมีจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติจะแบกรับไม่ไหว เพราะเวลานี้ทั่วโลกมีอัตราการบริโภค 3:1 คือธรรมชาติถูกบริโภคไป 3 ส่วน แต่ได้รับการชดเชยกลับมาเพียง 1 ส่วน ซึ่งถ้ายังคงบริโภคกันในอัตรานี้ต่อไปจะเกิดปัญหาในที่สุด (สุเมธ ตินตเวชกุล, 2551, หน้า 1) จากภาวะของการบริโภค การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่มากเกินไปเกินความสามารถของทรัพยากรที่จะรับไหวจึงก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมในภาพรวมและความสูญเสียที่ต้องคำนึงถึงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและตัวผู้บริโภค

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ระบุความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางด้านจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี

นักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วย ความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชีเยอร์, 2552 หน้า 9) โดยเป้าประสงค์ คือ เป็นแนวทางการปฏิบัติตน ประชาชนทุกระดับ “ทางสายกลาง” ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ โดยเป็นโมเดลที่จะเกิดขึ้น คือ บุคคลพอเพียง-ครอบครัวพอเพียง-หมู่บ้านพอเพียง-ตำบลพอเพียง-อำเภอพอเพียง-จังหวัดพอเพียง-ประเทศพอเพียง โดยเริ่มต้นจากคนในประเทศก่อน เมื่อคนรู้จักแก่นแท้ของความเพียงพอคนในประเทศจะมีภูมิคุ้มกัน หรือวัคซีนป้องกันปัญหาต่างๆ เช่น วัคซีนป้องกันปัญหาวัตถุนิยม บริโภคนิยม และเมื่อคนเข้มแข็งจะเป็นจุดเริ่มต้นให้สังคมเข้มแข็งและขยายสู่รากฐานของประเทศที่แข็งแรงเข้มแข็ง (เกษม วัฒนาชัย, 2551 อ้างอิงใน ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชีเยอร์, 2552 หน้า 10)

หลักการพึ่งพาตนเองมีอยู่ด้วยกัน 5 ประการ คือ สุขเมธ ตันติเวชกุล (2550, อ้างอิงใน ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชีเยอร์, 2552 หน้า 11)

1. ด้านจิตใจ ทำให้ตนเองเป็นที่พึ่งแห่งตน มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและประเทศชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประนีประนอม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงและมีอิสระ
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มคุณค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักของความยั่งยืน
4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีมีมาใหม่ทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะอยู่บนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้ที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของประเทศ และการพัฒนาจากภูมิปัญญาของเราด้วย
5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มุ่งที่จะลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้ต้องปรับทิศทางใหม่ โดยมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ หลังจากนั้นจึงคิดหารายได้ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หลีกเลี่ยงการก่อหนี้โดยไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่า และพยายามลดความเสี่ยงด้านต่างๆ

จากการรวบรวมข้อมูลและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องข้างต้น มีตัวแปรที่ต้องใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพ
- ภูมิลำเนา
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- ประสบการณ์การทำงาน

2. ตัวแปรด้านผลกระทบทางสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ประกอบด้วย (ถวัลย์ขัย มานิตย์, 2550 และ ศิริพงษ์ กิจดำเนิน, 2550)

ด้านสภาพแวดล้อม

- การขยายตัวของชุมชน การรุกร้าพื้นที่สาธารณประโยชน์
- สิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบหลากหลาย ขาดความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เมืองเก่าแก่

- การอาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่บดบังทัศนียภาพ ทิวทัศน์ของกรุงเทพมหานคร ทำให้รู้สึกอึดอัด
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาวกรุงเทพมหานคร
- สาธารณูปโภคที่มีอยู่ไม่เพียงพอให้บริการชาวกรุงเทพมหานคร
- การจราจรเพิ่มขึ้นและติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย
- มลภาวะทางอากาศ
- ปริมาณขยะ
- ความสงบสุข
- สภาพแวดล้อมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป

ด้านเศรษฐกิจ

- การมีรายได้เพิ่มขึ้น
- เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้
- เกิดการเก็งกำไรที่ดิน
- เกิดธุรกิจ/ร้านค้าใหม่
- การลงทุนเพิ่มขึ้น
- การประกอบอาชีพการบริการเพิ่มขึ้น

- ค่าสินค้าอุปโภคบริโภคปรับสูงขึ้น
- ภาระหนี้สินในการลงทุน

ด้านสังคม

- การอพยพแรงงานจากต่างถิ่น
- ความแออัดจากการเพิ่มของผู้คน/นักท่องเที่ยว
- ความสัมพันธ์ของคนพื้นที่ลดน้อยลง
- ความมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันลดน้อยลง
- เกิดความขัดแย้งในสังคม
- ความร่วมมือในการทำกิจกรรมลดน้อยลง
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจลดน้อยลง
- ปัญหายาเสพติด คนพเนจร ปัญหาโสเภณีทั้งหญิงและชาย
- การใช้ภาษา การแต่งกายพื้นเมือง
- เกิดโรคระบาดที่มาจากผู้มาเยือน

ด้านวัฒนธรรม

- เกิดผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร
- เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมจากผู้มาเยือน
- การใช้ภาษาและ รูปแบบการแต่งกายเปลี่ยนแปลงไปเพราะรับวัฒนธรรมการแต่ง

กายจากผู้มาเยือน

- การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง
- การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยลง
- การเชื่อฟังและเคารพในผู้อาวุโสลดน้อยลง
- การแต่งตัวของนักท่องเที่ยวทำให้ขัดต่อวัฒนธรรมของความเป็นไทย
- การท่องเที่ยวทำให้ศีลธรรมเสื่อมลง
- ประเพณีของไทยแต่เดิมมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบขั้นตอนและวิถีการปฏิบัติต่างไป

จากอดีต

- การท่องเที่ยวทำให้เยาวชนไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมแบบไทยๆ
3. ตัวแปรด้านทัศนคติ (ธนท อินทโพธิ์, 2550)
- ทัศนคติด้านการพัฒนา/การรณรงค์การท่องเที่ยว
 - ทัศนคติด้านการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

- ทักษะคิดด้านการท่องเที่ยวและการบริการการท่องเที่ยว
- 4. ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม (สิราณี สังคะพัฒน์, 2548)
- ด้านการตัดสินใจ
- ด้านการปฏิบัติ
- ด้านการได้รับประโยชน์
- ด้านการติดตามและประเมินผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร โดยมีสาระสำคัญถึงวิธีดำเนินการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและจะนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน เขตพระนคร จำนวน 12 แขวงทั้งเพศหญิงและชายที่มีอายุตั้งแต่ 15-71 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนประชากรเท่ากับ 61,374 คน (สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, 2552) จึงใช้วิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรสำหรับกรณีที่ทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน สูตร Yamane โดยการแทนค่าดังนี้

สูตร	n	=	$N \div (1 + Ne^2)$
โดย	n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	แทน	ความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
แทนค่าจากสูตร	n	=	$61,374 \div (1 + 61,374(0.05)^2)$
		=	397.41

สรุปขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต้องไม่น้อยกว่า 400 ตัวอย่าง และเพื่อให้การเก็บข้อมูลของแบบสอบถามเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุดโดยเผื่อค่าความผิดพลาดไว้ที่ 4% หรือ จำนวน 15 คน ซึ่งการสุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Accidental Selection) โดยจะพยายามกำหนดในแต่ละเขตให้ได้ชายหญิงในจำนวนที่ไม่แตกต่างกันนัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิดแบ่งเป็น 2 ส่วนคำถามดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะการดำรงชีวิต จำนวน 9 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย

2.1 คำถามเพื่อประเมินถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม จำนวน 31 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบแบ่งระดับผลกระทบที่ 5 ระดับคือ

5	หมายถึง	มีผลกระทบมากที่สุด
4	หมายถึง	มีผลกระทบมาก
3	หมายถึง	มีผลกระทบปานกลาง
2	หมายถึง	มีผลกระทบน้อย
1	หมายถึง	มีผลกระทบน้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาจัดระดับของผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อกรุงเทพมหานครต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับผลกระทบ
4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมากที่สุด
3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมาก
2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบปานกลาง
1.81 - 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อย
1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

2.2 คำถามเพื่อประเมินทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบแบ่งระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	เฉยๆ

2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาจัดระดับของผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครต่อสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\ &= (5-1)/5 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย
2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามเฉยๆ
1.81 – 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.3 คำถามเพื่อประเมินถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน จำนวน 15 ข้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบใช้ 2 ตัวเลือก “เคยหรือไม่เคย” (Check List)

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปถามหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นๆ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมของคำถามเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมในการใช้เก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วไปตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Pretest) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามนี้มีคำถามที่เหมาะสมและสามารถเข้าใจได้ง่ายในการเลือกตอบแต่ละส่วน รวมถึงสามารถสื่อสารให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจตรงกันกับความ

ต้องการของผู้วิจัย และตรวจสอบความยากง่ายของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มากแสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง โดยค่าที่ได้เท่ากับ .858 คือมีความเชื่อมั่นในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บจากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยกระจายแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจำนวน 400 ชุด
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมผลงานวิจัย เอกสารวิชาการ ฐานข้อมูลออนไลน์ การค้นคว้าจากงานนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้รับประโยชน์อย่างสมบูรณ์ที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลด้านประชากร อายุ เพศ การศึกษา รายได้ อาชีพ ลักษณะการดำรงชีวิต รวมถึงผลกระทบการท่องเที่ยวทัศนคติต่อการท่องเที่ยว และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร
2. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) โดยกำหนดค่าความต้องการในการทดสอบสมมติฐานในระดับที่ 0.05 ซึ่งทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าดังนี้

สมมติฐานที่ 1: ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ว่าผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร" ได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นใน คือ เขตพระนคร โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลโดยแบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประสพการณ์การท่องเที่ยว ความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวทั้งในด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม รวมถึงทัศนคติที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครของภาครัฐ และการวิเคราะห์เชิงอนุมานประกอบด้วย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตพระนครเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยลำดับผลการวิเคราะห์ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ได้ทั้งหมด 400 คน แบ่งเป็นหญิง (51.5%) และผู้ชาย (48.5%) โดยเลือกมาจากผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุต่ำกว่า 16 ปี จนถึง 52 ปี จำนวนเปอร์เซ็นต์กลุ่มตัวอย่างจะตกอยู่ในช่วงอายุ 15-30 ปีเป็นส่วนใหญ่และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะโสด (77.3%) แต่งงานแล้ว (20.5%) แยกทางกัน (2.3%) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (56%) ต่ำกว่าอนุปริญญา (24.5%) ระดับอนุปริญญา (16.3%) และระดับการศึกษาที่ชั้นประถม (1.8%) ระดับปริญญาโท (1.5%) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา (53.5%) พนักงานบริษัทเอกชน (24.3%) ทำธุรกิจส่วนตัว (12%) พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ราชการ (5.8%) แม่บ้าน ผู้เกษียณอายุ และพ่อค้าแม่ค้าในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดคือ ศูนย์บาทจนถึง 100,000 บาท โดยรายได้เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระหว่าง 0 บาท – 10,000 บาท (65.40%) รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท (29.60%) และมีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท (4.40%) ซึ่งแสดงข้อมูลตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	206	51.50
ชาย	194	48.50
รวม	400	100.00

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ - 20 ปี	152	38.00
21-25	110	27.60
26-30	44	11.10
31-35	33	8.40
36-40	24	6.10
41-45	30	7.60
46 ปีขึ้นไป	5	1.40
รวม	400	100.00

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	309	77.30
แต่งงาน	82	20.50
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	9	2.30
รวม	400	100.00

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	7	1.80
ต่ำกว่าอนุปริญญา	98	24.50
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	65	16.30
ปริญญาตรี	224	56.00
ปริญญาโทหรือมากกว่า	6	1.50
รวม	400	100.00

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	214	53.50
ข้าราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	23	5.80
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	97	24.30
งานอิสระ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	48	12.00
แม่บ้าน/เกษียณอายุ	10	2.50
อื่นๆ	8	2.00
รวม	400	100.00

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10000	257	65.40
10001-20000	116	29.60
20001-30000	17	4.40
30001-40000	2	0.50
40001-50000	2	0.50
50001-60000	3	0.80
60001-70000	0	0.00
70001-80000	0	0.00
80001-90000	2	0.60
90001-100000	1	0.30
รวม	400	100.00

ลักษณะการท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุดได้แก่การท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งซื้อของ (48.30%) การท่องเที่ยวธรรมชาติกับครอบครัว (19.30%) การท่องเที่ยวอิมมูนูไหว้พระ 9 วัด (7.30%) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ (6.50%) และการท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ได้รับความนิยมชื่นชอบในเปอร์เซ็นต์ที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวตามเทศกาลประจำปี การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย และความถี่ในการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่แล้วท่องเที่ยว เดือนละครั้ง (46%) มากกว่าหนึ่งครั้งต่อเดือน (26.50%) หกเดือนต่อหนึ่งครั้ง (18.50%) และปีละครั้ง (6.30%) นอกเหนือจากนี้ (2.80%) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยมากกว่าครึ่งจะเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครโดยรถประจำทาง (54.50%) รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล (20.80%) โดยสารแท็กซี่/สามล้อ (12%) โดยสารรถไฟฟ้ามหานครและรถไฟฟ้าใต้ดิน (9%) และโดยสารเรือด่วนและแอร์พอร์ตลิงค์อยู่ในระดับ

ใกล้เคียงกันมาก (1.5%-2%) ส่วนการปั่นจักรยานท่องเที่ยวจะได้รับความนิยมน้อยสุดเพียง (0.30%) โดยแสดงข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ

ลักษณะของการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	23	5.80
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	26	6.50
การท่องเที่ยวพร้อมกับครอบครัว	77	19.30
การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม	17	4.30
การท่องเที่ยวชมมรดกโลก 9 วัด	29	7.30
การท่องเที่ยวตามเทศกาลประจำปี	21	5.30
การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	14	3.50
การท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งชื่อดัง	193	48.30
รวม	400	100.00

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ความถี่ในการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	จำนวน	ร้อยละ
เฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง	184	46.00
มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน	106	26.50
6 เดือนต่อ 1 ครั้ง	74	18.50
ปีละ 1 ครั้ง	25	6.30
อื่นๆ	11	2.80
รวม	400	100.00

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
รถโดยสารประจำทาง	218	54.50
รถไฟฟ้ามหานคร/รถไฟใต้ดิน	36	9.00
รถแท็กซี่/รถสามล้อ	48	12.00
เรือด่วนเจ้าพระยา	8	2.00
รถยนต์ส่วนบุคคล	83	20.80
รถจักรยาน	1	0.30
แอร์พอร์ตลิงค์	6	1.50
อื่นๆ	0	0.00
รวม	400	100.00

ส่วนที่ 2.1 : ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างในทุกด้านในระดับมากที่สุด ประกอบด้วยด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}=4.36$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=4.37$) ด้านสังคม ($\bar{X}=4.35$) และวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.28$) การท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย รุกล้ำพื้นที่สาธารณประโยชน์ เกิดสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่มีรูปแบบที่บิดบังทัศนียภาพและ สถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่ อีกทั้งทำให้เกิดปัญหาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ การจราจรติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย และเกิดมลภาวะทางเสียง ผู้คนวัน เขมา รวมถึงขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมากมาย เพราะจำนวนคนเพิ่มมากขึ้น

แต่ในมุมด้านเศรษฐกิจก็ทำให้ชาวกรุงเทพมหานคร นั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดการจ้างงานและรายได้ที่เพิ่มขึ้น เพราะมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจากการที่การท่องเที่ยวได้ขยายตัว เกิดทางเลือกทางด้านการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นแต่ในส่วนของค่าอุปโภคบริโภคก็เพิ่มขึ้น รวมถึงการลงทุนที่อาจก่อให้เกิดหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยว

ทั้งนี้การท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของคนกรุงเทพมหานคร จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวและแรงงานที่อพยพมาจากต่างถิ่นเพื่อมาทำมาหาเลี้ยงชีพมากขึ้นในกรุงเทพมหานคร เกิดการแออัด และทำให้ความสัมพันธ์ของคนกรุงเทพมหานคร ลดน้อยลงเพราะมีผู้คนที่หลากหลาย ภูมิลำเนาแตกต่างกันไป เมื่อมีคนเข้ามาอยู่เยอะมาก มีโอกาสสูงที่จะเกิดความขัดแย้งกับผู้คนในสังคม ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย ชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยาเสพติด และปัญหาโสเภณีเด็กทั้งหญิงชายที่ควบคุมได้ยาก เพราะการท่องเที่ยวเปิดรับนักท่องเที่ยวอย่างเสรี นั่นคือการเปิดโลกกว้างรับสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านภาษา เทคโนโลยี การแต่งกาย วัฒนธรรมจากคนต่างถิ่น ต่างภาษา เมื่อมีสิ่งใหม่ๆ เข้ามาจากทั่วทุกมุมโลกทำให้วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร ต้องมีการปรับเพื่อรับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เนื่องจากเป็นเมืองหลวงที่เป็นใจกลางธุรกิจของประเทศ ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง การสืบสานประเพณีภูมิปัญญาลดน้อยลงหรือถูกบิดเบือนไปจากอดีต การแต่งกายหรือการใช้ภาษาที่มีสำเนียงและความหมายผิดเพี้ยนทำให้ภาษาไทยแท้ก็ค่อยๆ ถูกกลบเลือนไป วัฒนธรรมการบริโภคอาหารไทยก็ลดน้อยลง เพราะมีอาหารต่างชาติที่หลากหลายเข้ามาให้ชาวกรุงเทพมหานคร ลิ้มลอง และรองรับนักท่องเที่ยวไปในตัวด้วย การเลียนแบบวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในหลายรูปแบบทำให้คุณค่าความเป็นไทยถูกลดลงไป

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อกลุ่มตัวอย่างด้านสภาพแวดล้อม

ผลกระทบด้านสภาพแวดล้อม	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ไม่เป็นระเบียบ เกิดการรุกร้าพื้นที่สาธารณะประโยชน์	4.48	0.617	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. ทำให้เกิดอาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบหลากหลาย ขาดความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่	4.32	0.554	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. อาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่บดบังทัศนียภาพ ทัศนทัศน์ของกรุงเทพมหานคร ทำให้รู้สึกอึดอัด	4.47	0.656	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาวกรุงเทพมหานคร	4.25	0.718	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. ทำให้ระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่ไม่เพียงพอให้บริการชาวกรุงเทพมหานคร	4.35	0.741	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
6. ทำให้ปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นและติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย	4.29	0.693	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. ทำให้เกิดเสียงดัง ครว็น เขม่า ฝุ่นละออง เกิดมลภาวะทางอากาศเพิ่มขึ้น	4.33	0.691	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
8. ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น	4.37	0.689	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
เฉลี่ย	4.36	0.670	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. การท่องเที่ยวทำให้ชาวกรุงเทพมหานคร มีรายได้เพิ่มขึ้น	4.52	0.609	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. ทำให้เกิดการจ้างงานภายในกรุงเทพมหานคร มีการกระจายรายได้	4.41	0.650	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดิน หรือตึกแถวในกรุงเทพมหานคร ราคาสูงขึ้น เกิดการเก็งกำไร	4.34	0.668	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. มีการลงทุนเพิ่มขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร จากการท่องเที่ยวที่ขยายตัว	4.36	0.698	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. การท่องเที่ยวทำให้ปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของชาวกรุงเทพมหานคร ปรับสูงขึ้น	4.42	0.674	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
6. ชาวกรุงเทพมหานคร เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นในการลงทุนในกิจกรรมบริการการท่องเที่ยว	4.24	0.786	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดทางเลือกในการประกอบอาชีพและการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ	4.30	0.703	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
เฉลี่ย	4.37	0.684	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างด้านสังคม

ผลกระทบด้านสังคม	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. ทำให้เกิดการอพยพแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร	4.30	0.680	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. เกิดความแออัดจากการเพิ่มขึ้นของผู้คนนักท่องเที่ยว	4.56	0.586	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในเขตกรุงเทพมหานคร ลดน้อยลง	4.41	0.658	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. ทำให้ความมั่นใจช่วยเหลือซึ่งและกันลดน้อยลง	4.39	0.710	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. ทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมของชาวกรุงเทพมหานคร	4.20	0.696	ได้รับผลกระทบมาก
6. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจลดลง	4.42	0.674	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. อาจเกิดปัญหาเสพติด คนพเนจรในเขตกรุงเทพมหานคร	4.26	0.719	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
8. ความเจริญและการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาโสเภณีทั้งเพศหญิงและเพศชาย	4.26	0.763	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
เฉลี่ย	4.35	0.685	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างด้านวัฒนธรรม

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. เกิดผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร	4.36	0.660	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
2. เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมจากผู้มาเยือน	4.28	0.720	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
3. ชาวกรุงเทพมหานคร หันไปบริโภคอาหารต่างชาติมากขึ้น	4.31	0.701	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
4. การใช้ภาษาและรูปแบบการแต่งกายชาวกรุงเทพมหานคร เปลี่ยนแปลงไปเพราะมีการรับวัฒนธรรมการแต่งกายจากผู้มาเยือนมากขึ้น	4.34	0.700	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
5. การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง	4.25	0.784	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
6. การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยลง	4.29	0.793	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
7. การแต่งของนักท่องเที่ยวขัดต่อวัฒนธรรมความเป็นไทย	4.24	0.827	ได้รับผลกระทบมากที่สุด
8. ประเพณีของไทยแต่เดิมเปลี่ยนแปลงรูปแบบขั้นตอนและวิถีการปฏิบัติต่างไปจากอดีต	4.20	0.838	ได้รับผลกระทบมาก
เฉลี่ย	4.28	0.752	ได้รับผลกระทบมากที่สุด

โดยที่	ระดับคะแนน	ระดับผลกระทบ
	4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมากที่สุด
	3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบมาก
	2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบปานกลาง
	1.81 - 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อย
	1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2.2 : ทศนคติของชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ

ผลการวิจัยพบว่าชาวกรุงเทพมหานครนั้นมีความเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.98$) ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ เช่น การรณรงค์การท่องเที่ยวในโครงการ “ไทยเที่ยวไทย” การรณรงค์เทศกาลงานประเพณีต่างๆ ที่จัดในกรุงเทพมหานคร แต่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับ โครงการ “เมืองไทยใครๆ ก็รัก” โครงการ “เที่ยวกับ ชสมก.” เพราะเชื่อว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและในภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะดีขึ้นด้วย อีกทั้งความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพมหานครนั้นมีมากมาย การเดินทางสะดวกรวดเร็ว สามารถเดินทางได้ทั้งทางรถโดยสารประจำทาง รถไฟฟ้ามหานคร รถไฟฟ้าใต้ดิน รถส่วนบุคคล เรือด่วนเจ้าพระยา แอร์พอร์ตลิงค์ สามล้อแท็กซี่ ขึ้นอยู่กับว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่สะดวกที่จะเดินทางโดยวิธีไหนทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเดินทางหลากหลาย อีกทั้งระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ในกรุงเทพมหานครนั้นมีความเหมาะสมต่อความต้องการท่องเที่ยว และการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมีอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคอยอำนวยความสะดวกและให้บริการในขณะท่องเที่ยว

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยของทัศนคติชาวกรุงเทพมหานคร ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
1. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานคร	4.16	0.683	เห็นด้วย
2. ท่านคิดว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร จะช่วยให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยดีขึ้น	4.14	0.705	เห็นด้วย
3. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์ “โครงการไทยเที่ยวไทย” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	4.04	0.698	เห็นด้วย
4. ท่านเห็นด้วยกับโครงการ “เที่ยวกับ ชสมก.” (องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร)	4.34	0.696	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์เทศกาลงานประเพณีที่จัดในกรุงเทพมหานคร	4.18	0.613	เห็นด้วย
6. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์โครงการ “เมืองไทยใครๆ ก็รัก” โดยมีนักแสดงเป็นพิธีเซ็นเตอร์	4.27	0.769	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7. กรุงเทพมหานคร มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจมากมาย	4.00	0.758	เห็นด้วย
8. การเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร สะดวกสบายสามารถเดินทางได้หลายวิธี	4.07	0.708	เห็นด้วย
9. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือและให้ข้อมูลเพียงพอ	3.96	0.853	เห็นด้วย
10. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว	3.80	0.850	เห็นด้วย

ตาราง 15 (ต่อ)

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	N=400		เกณฑ์
	\bar{X}	S.D.	
11. การบริการของพ่อค้า แม่ค้าในแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว	3.74	1.006	เห็นด้วย
12. มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร อย่างเพียงพอและเหมาะสม	3.81	0.946	เห็นด้วย
เฉลี่ย	3.98	0.813	เห็นด้วย

โดยที่	ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
	4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง
	3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย
	2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามเฉยๆ
	1.81 – 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วย
	1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2.3 : พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้น มีกลุ่มตัวอย่างเพียงไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่เคยมีส่วนร่วม (33.72%) ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครจัดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วม (66.28%) กิจกรรมเหล่านี้

ตาราง 16 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ลักษณะของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน = 400			ร้อยละ (100%)		
	เคย	ไม่เคย	รวม	เคย	ไม่เคย	ร้อยละ
1. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครหรือไม่	127	273	400	31.80	68.30	100
2. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	106	294	400	26.50	73.50	100
3. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครหรือไม่	122	278	400	30.50	69.50	100

ตาราง 16 (ต่อ)

ลักษณะของพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	จำนวน = 400			ร้อยละ (100%)		
	เคย	ไม่เคย	รวม	เคย	ไม่เคย	ร้อยละ
1. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	127	273	400	31.80	68.30	100
4. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดการกำจัดขยะตามบริเวณสถานที่แหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่	108	292	400	27.00	73.00	100
5. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยร่วมกิจกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	135	265	400	33.80	66.30	100
6. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	159	241	400	39.80	60.30	100
7. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยพำนักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่	142	258	400	35.50	64.50	100
8. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	174	226	400	43.50	56.50	100
9. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวหรือไม่	110	290	400	27.50	72.50	100
10. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	150	250	400	37.50	62.50	100
11. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีความต้องการที่จะเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	107	293	400	26.80	73.30	100
12. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่ เช่น แผนการดำเนินงานการท่องเที่ยว	106	294	400	26.50	73.50	100
13. เมื่อมีปัญหาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านและสมาชิกในครัวเรือน ท่านเคยได้เสนอแนวทางแก้ไขหรือไม่	91	309	400	22.80	77.30	100
14. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	179	221	400	44.80	55.30	100
15. ท่านเคยเข้า website http://www.bangkoktourist.com/ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่	207	193	400	51.80	48.30	100
เฉลี่ย				33.72	66.28	

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ว่าผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้าน

สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับต่ำระหว่างผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมต่อทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผลกระทบการท่องเที่ยวในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมีผลกระทบเชิงบวกระดับต่ำต่อทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชนในเขตพระนครเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานคร ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ
ผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	.107*
ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานคร ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ	1

หมายเหตุ * = $P < .05$

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลต่อกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทัศนคติของชาวกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ และพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยลักษณะการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณจึงได้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานครโดยวิธีสุ่มแบบสะดวกซึ่งใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 1 เดือน

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบจำนวน 400 ชุดตามที่ต้องการแล้ว ได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation S.D.) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งเพศหญิงและชายในจำนวนใกล้เคียงกันซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15-25 ปี และมีสถานะโสด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือต่ำกว่าอนุปริญญา กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นนักศึกษา รองลงมาคือพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน โดยลักษณะการท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชื่นชอบนั้นเป็นการท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งซื้อของ รองลงมาจะเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติกับครอบครัว ส่วนการท่องเที่ยวอื่นๆ ก็ได้รับความชื่นชอบในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ความถี่ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเฉลี่ยเดือน

ละ 1 ครั้ง และเดินทางท่องเที่ยวโดยรถประจำทางเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาจะเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล และโดยวิธีอื่นๆ เช่น รถไฟฟ้ามหานคร รถไฟฟ้าใต้ดิน รถแท็กซี่ รถสามล้อ เรือด่วนเจ้าพระยา แอร์พอร์ตลิงค์ และปั่นจักรยานเป็นวิธีที่กลุ่มตัวอย่างใช้น้อยที่สุด

1.2 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดที่ใกล้เคียงกัน การท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวของเมืองใหญ่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทิวทัศน์ มลภาวะ ฝุ่นควัน การจราจรติดขัดทำให้การสัญจรไม่สะดวกสบาย และขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น ในด้านเศรษฐกิจเชิงบวกนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดการจ้างงานและรายได้ที่เพิ่มขึ้น เพราะมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจากการที่การท่องเที่ยวได้ขยายตัว เกิดทางเลือกทางการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ในทางกลับกันค่าอุปโภคบริโภคก็เพิ่มขึ้น รวมถึงการลงทุนที่อาจก่อให้เกิดหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวหรือค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ด้านสังคมและวัฒนธรรมจากการขยายตัวของเมืองทำให้มีนักท่องเที่ยวและแรงงานที่อพยพมาจากต่างถิ่นเพื่อมาทำมาหาเลี้ยงชีพมากขึ้นในกรุงเทพมหานคร เกิดการแออัด และทำให้ความสัมพันธ์ของคนกรุงเทพมหานคร ลดน้อยลงเพราะมีผู้คนที่หลากหลาย ภูมิสำเนาแตกต่างกันไป เมื่อมีคนเข้ามาอยู่เยอะมาก มีโอกาสสูงที่จะเกิดความขัดแย้งกับผู้คนในสังคม ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยาเสพติด และปัญหาโสเภณีเด็กทั้งหญิงชายที่ควบคุมได้ยาก

1.3 ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โดยหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยภาครัฐ เช่น การจัดทำมีโครงการ “ไทยเที่ยวไทย” “เมืองไทยใครใคร่รัก” “เที่ยวกับ ชสมก” เพราะเชื่อว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและในภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะดีขึ้นด้วย อีกทั้งความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพมหานครนั้นมีมากมาย เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวอีกทั้งในด้านประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวก็เหมาะสมและเพียงพอเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนออกมาท่องเที่ยว

1.4 พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร พบว่าในภาพรวมของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่เคยมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น เคยเข้าร่วมประชุม ร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการรักษาดูแล พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว กำจัดขยะตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยบ้างก็เคยพานักท่องเที่ยวเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ บ้างก็ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยว และมีบางส่วนที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีโอกาสพบปะพูดคุยกับกับผู้อื่นเกี่ยวกับผลกระทบการท่องเที่ยว และอยากเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานท่องเที่ยวหรือติดตามแผนการดำเนินงานการท่องเที่ยว แต่หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างนั้นจะมีส่วนร่วมน้อยมากที่กลุ่มตัวอย่างจะเสนอแนวทางแก้ไข แต่หากเป็นพฤติกรรมด้านการหาข้อมูลการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครแล้วนั้น กลุ่มตัวอย่างจะหาข้อมูลจาก website การท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร” นั้นผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผลกระทบทางการท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ และแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างมากที่สุดต่อกรุงเทพมหานครในทุกด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย รุกล้ำพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เกิดสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่มีรูปแบบที่บิดบังทัศนียภาพและสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่ อีกทั้งทำให้เกิดปัญหาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ การจราจรติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย และเกิดมลภาวะทางเสียง ฝุ่นควัน เขม่า รวมถึงขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นมากมาย เพราะจำนวนคนเพิ่มมากขึ้น แต่ในด้านเศรษฐกิจจะสังเกตได้ถึงผลกระทบทางด้านบวก คือ ชาวกรุงเทพมหานครนั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดการจ้างงานเพราะมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจากการที่การท่องเที่ยวได้ขยายตัว เกิดทางเลือกทางการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้นแต่ก็มีผลทางลบ คือ ค่าครองชีพก็เพิ่มขึ้นตาม รวมถึงการลงทุนที่อาจก่อให้เกิดหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวหรือค่าใช้จ่ายประจำวันที่สูงขึ้น การเก็งกำไรของที่ดิน อาคารพาณิชย์ รายได้ที่ได้มาอาจจะไม่เพียงพอกับขนาดของสังคมที่ขยายตัว และประชาชนบางกลุ่มอาจไม่ได้มีรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตรงแต่ต้องรับผลกระทบจากการที่ค่าครองชีพสูงขึ้นก็เป็นได้ อีกทั้งการท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของคนกรุงเทพมหานคร จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวและแรงงานที่อพยพมาจากต่างถิ่นเพื่อมาทำมาหาเลี้ยงชีพมากขึ้นในกรุงเทพมหานคร เกิดการแออัดจากการเพิ่มขึ้นของผู้คนและนักท่องเที่ยว และทำให้ความสัมพันธ์ของคนกรุงเทพมหานครลดน้อยลง การช่วยเหลือ

เกื้อกูลกัน เพราะมีผู้คนที่หลากหลาย ภูมิลำเนาแตกต่างกันไป เมื่อมีคนเข้ามาอยู่เยอะมาก มีโอกาสสูงที่จะเกิดความขัดแย้งกับผู้คนในสังคม ส่งผลกระทบกับความปลอดภัย ชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยาเสพติด และปัญหาโสเภณีเด็กทั้งหญิงชายที่ควบคุมได้ยาก เพราะการท่องเที่ยวเปิดรับนักท่องเที่ยวอย่างเสรี นั่นคือการเปิดโลกกว้างรับสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาด้านภาษา เทคโนโลยี การแต่งกาย วัฒนธรรมจากคนต่างถิ่น ต่างภาษา เมื่อมีสิ่งใหม่ๆ เข้ามาจากทั่วทุกมุมโลกทำให้วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร ต้องมีการปรับเพื่อรับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เนื่องจากเป็นเมืองหลวงที่เป็นใจกลางธุรกิจของประเทศ ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง การสืบสานประเพณีภูมิปัญญาลดน้อยลงหรือถูกบิดเบือนไปจากอดีต การแต่งกายหรือการใช้ภาษาที่ตอบรับกับโลกปัจจุบันทำให้ภาษาไทยแท้ก็ค่อยๆ ถูกกลบเลือนไป วัฒนธรรมการบริโภคอาหารไทยก็ลดน้อยลง เพราะมีอาหารต่างชาติที่หลากหลายเข้ามาให้ชาวกรุงเทพมหานคร ลิ้มลอง และรองรับนักท่องเที่ยวไปในตัวด้วย การเลียนแบบวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในหลายรูปแบบทำให้คุณค่าความเป็นไทยถูกกลดลงไป

จากผลกระทบทั้ง 4 ด้านเป็นข้อสังเกตที่ต้องใส่ใจและเจาะจงในการแก้ไขปรับปรุง เพราะจากค่าสถิติที่ออกมาทุกด้านส่งผลกระทบในระดับที่มากที่สุดในความเห็นของกลุ่มตัวอย่างจึงบอกได้ว่าการท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนมีรายได้ดีขึ้น ช่วยประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานครรวมถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวของประเทศแต่ในความเป็นจริงแล้ว ผลกระทบทางด้านบวกน้อยกว่าผลกระทบทางด้านลบมาก จึงเป็นประเด็นที่ว่า หากเรามุ่งเน้นไปด้านเศรษฐกิจจนเกินไป ไม่มองถึงด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมแล้วนั้น อาจจะนำมาซึ่งความเสื่อมถอยของแหล่งท่องเที่ยวและถูกทำลายไปในที่สุดก็เป็นได้ ในที่นี้การท่องเที่ยวถือเป็นสินค้าจึงจำเป็นต้องมีการจัดการและบริหารอย่างยั่งยืนเพื่อส่งผลดีและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นหลักเกณฑ์ที่ส่งผลดีต่อทั้งสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือสร้างความสมดุลในทุกด้านดังกล่าวจึงควรมุ่งเน้นไปใส่ใจและพัฒนาทางด้านสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมเป็นหลัก เมื่อเกิดการท่องเที่ยวยั่งยืนแล้วเศรษฐกิจที่ดีก็จะตามมาเอง แหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและถือได้ว่าเป็นมรดกชาติจึงต้องปกป้องดูแล บูรณาให้คงสภาพให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่หากมุ่งเน้นไปด้านเศรษฐกิจคือหวังใช้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความร่ำรวย กอบโกย แต่ไม่ดูแลรักษาปกป้อง เมื่อแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมหรือเสียหายลงไปแน่นอนว่าเศรษฐกิจที่เติบโตจากการท่องเที่ยวนั้นคงเป็นไปได้ยาก

ทั้งนี้ ผลกระทบข้างต้นไม่ส่งผลใดๆ กับทัศนคติของประชาชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ โดยกลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยที่ว่า การท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานครและยังส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศชาติในภาพรวมจากการที่หน่วยงานภาครัฐมีการรณรงค์ “โครงการไทยเที่ยวไทย” ดูแลโครงการโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย “โครงการเที่ยวกับ ชสมก” (องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร) การรณรงค์เทศกาลงานประเพณีที่จัดในกรุงเทพมหานคร เช่น งานปีใหม่ งานวันสงกรานต์ “โครงการเมืองไทยใครๆ ก็รัก” ที่มีดารานักแสดงเป็นฟรีเซ็นเตอร์ และกลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยว่า กรุงเทพมหานครมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจมากมายหลายแห่ง การเดินทางสะดวกสบายสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้หลายวิธี เช่น รถโดยสารประจำทาง รถยนต์ส่วนบุคคล รถไฟฟ้ามหานคร รถไฟฟ้าใต้ดิน เรือด่วนเจ้าพระยา รถแท็กซี่ รถสามล้อ และใหม่ล่าสุดคือ แอร์พอร์ตลิงค์ อีกทั้งระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละสถานที่ในกรุงเทพมหานครนั้นมีความเหมาะสมต่อความต้องการท่องเที่ยว และการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมีอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคอยอำนวยความสะดวกและให้บริการในขณะท่องเที่ยว ถึงแม้ภาพรวมด้านทัศนคติจะเป็นบวกแต่ในด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นกลับมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยโดยกลุ่มตัวอย่างไม่ถึงครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้เคยมีส่วนร่วมในการเข้าชมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เคยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เคยเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร เคยมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด การกำจัดขยะตามสถานที่ท่องเที่ยว หรือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยเคยได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครนี้ และเคยพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว บ้างก็เคยมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยว เคยพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นเกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยว บ้างก็ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร หรือติดตามแผนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว แต่เมื่อมีปัญหาการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบโดยตรง กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้นน้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว เมื่อเทียบกับการรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือการเข้า Website www.bangkoktourist.com เพื่อหาข้อมูลการท่องเที่ยวนั้นกลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวนี้มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครชั้นใน ต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร” จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในเชิงบวกแต่ยังมีส่วนร่วมน้อยนั้นเป็นสัญญาณบ่งชี้ได้ว่าทางหน่วยงานภาครัฐควรมีการวางแผนส่งเสริมเพื่อกระตุ้นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยส่วนใหญ่ประชาชนอาจคิดว่าการที่ตนเองได้ท่องเที่ยวทุกวันนั้นเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้วซึ่งถ้ามองในด้านของการพัฒนา การวางแผน หรือการบริหารจัดการนั้นประชาชนยังมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย อาจคิดได้ว่าเพราะการสื่อสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นไม่ชัดเจน และไม่สามารถมองเห็นในวัตถุประสงค์อันเดียวกันทั้งภาครัฐและประชาชนว่า เป้าหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครนั้นเป็นอย่างไร จะช่วยให้การท่องเที่ยวพัฒนาไปในทิศทางใด สิ่งที่ทางภาครัฐได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้มาถูกทางแล้ว ประชาชนเข้าใจและสามารถมีส่วนร่วมได้จริง

และในมุมมองของการพัฒนาผลกระทบทางการท่องเที่ยวนั้น ทางหน่วยงานภาครัฐควรตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การลดการบริโภคและของเสียที่เกินจำเป็น การรักษาความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าอยู่ในการวางแผน การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การปรึกษากันระหว่างผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน การฝึกอบรมบุคลากร การตอบสนองตลาดท่องเที่ยว ด้วยว่าหากใช้เศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม การกอบโกยผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยปราศจากความพอเพียงจะส่งผลทางด้านลบขยายวงกว้างมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ปฤฎฐฎฎฎฎ จันทรันุญฎฎฎฎ. (2541). **พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ จิตสำนึกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในจังหวัดเลย.** งานวิจัย นศ.ม., สถาบันราชภัฏเลย, เลย. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สุเทพ สิงห์ษาพะะ. (2549). **การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลังประสบธรณิพิบัติภัยสึนามิ ในเขตตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ภูเก็ต. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ทรงธรรม ธีระกุล. (2548). การสื่อสาร : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จขององค์กร. **วารสารปาริชาติ** 18(1), 52. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2553, จาก <http://chonlinet.lib.buu.ac.th/opac/servlet/SimpleSearch>
- ธนัท อินทโพธิ์. (2550). **การเปิดรับข่าวสาร ทศนคติ และการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยของประชากรในกรุงเทพมหานคร หลังเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิที่ชายฝั่งทะเลอันดามันของไทย.** วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ณัฐพงษ์ บรรพจติตต์. (2547). **การศึกษาทศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.** รายงานวิชาการวิจัย บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- รัชนี้ สนสอาดจิต. (2548). **ทศนคติและพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ กรณีศึกษา หลังเหตุการณ์ธรณิพิบัติภัยคลื่นยักษ์ Tsunami.** รายงานโครงการเฉพาะบุคคล ว.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- อมรทิพย์ อาจสมิติ. (2548). **ทศนคติและพฤติกรรมของผู้โดยสารที่มีต่อการใช้สายการบินต้นทุนต่ำ.** วิทยานิพนธ์, บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ดวงสุดา พิสิฐฐาพิบูล. (2550). **ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการบริการท่องเที่ยวตลาดน้ำดอนหวาย**. รายงานการวิจัยด้านการท่องเที่ยว บธ.บ., มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

อัจฉรา เหมะธูลิน. (2550). **ทัศนคติของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อภาพลักษณ์ของตราสินค้า “โทนี่ จา”**. ภาคนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

สิราณี สังคะพัฒน์. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

บรรจง กนะกาศัย. (2540). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาป่าชายเลน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

กษมา ประจ. (2546). **ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันราชภัฏเลย, เลย. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ธวัชชัย มานิตย์. (2550). **ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษาดำบลเวียงใต้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์ ว.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ศิริพงษ์ กิจดำเนิน. (2550). **ผลกระทบของการท่องเที่ยวในด้านสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนป่าตอง อำเภอกระบุรี จังหวัดภูเก็ต**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553,
จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

- ธงชัย ทองเชื้อม. (2550). **ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนเกาะปันหยี จังหวัดพังงา.** การค้นคว้าอิสระ ปร.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ณกฤษพงษ์ เตือนดาว. (2547). **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคมในจังหวัดแพร่.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สมเกียรติ วงศ์เสริมทรัพย์. (2550). **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐที่มีต่อวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นจากเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- เนตรนภา ปาละธรรม. (2548). **ผลกระทบของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีต่ออุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- สิริพร ธรรมภักดี. (2539). **ผลกระทบของวิกฤติการณ์ทางการเมืองต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย กรณีศึกษาพฤษภาคมปีพ.ศ. 2539.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- ศรีสุรางค์ สุนทรกุล. (2536). **ผลกระทบของอุตสาหกรรมที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- วิธินี วรรณสกล. (2542). **การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรม การท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ.** วิทยานิพนธ์ นศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php
- จตุรินทร์ ขวัญเนตร. (2550). **ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาะช้างของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร.** งานนิพนธ์ ร.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

จุฑารัตน์ ชาวคม. (2548). **ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวต่อประชาชนท้องถิ่น ในอุทยานหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

พระมหาสุเทพ ผิวเผือด. (2545). **ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัดและชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีวัดไผ่โรงวัว ตำบลบางเฒ่า อำเภอ สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ สส.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2553, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ปวีณรัช ลิ้มปิยะเชิฐียร. (2552). **เศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะคนเมือง**. สารนิพนธ์ รศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ศศิธร นิธิปริษา. (2547). **โครงการวิจัยบ้านปราสาทกับการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ลลนา คลังชำนาญ. (2552). **การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดชัยภูมิ**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงรัก. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

สุเมธ ติตเวชกุล. (2551). **เศรษฐกิจพอเพียง**. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่19 ฉบับที่ 3 เดือน มิถุนายน- กันยายน 2554. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/search_result.php

สุวิมล ตีรกานนท์. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**, หน้า 170-180

แพรวภัทร ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยสยาม. **ทัศนคติและเจตคติ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก <http://gotoknow.org/blog/theories/280647>

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.showded.com/myprofile/mainblog.php?user=pimaksorn&jucl=32357>

ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2553, จาก <http://stardetroyer999.spaces.live.com/blog/cns!8CA26785D4458534!1285.entry>

ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2553, จาก

<http://www.watphraphutthachai.com/watphrabuddhachay/guide/guide3.htm>

ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2553, จาก

<http://www.tourism.go.th/2990/th/board/view.php?id=45>

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จาก

<http://www.212cafe.com/freewebboard/view.php?user=natapol&id=694>

ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism). สืบค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2553, จาก

http://praveetelearning.com/elearning_content.php?subject_id=2&chapter_id=1

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้วิจัย แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อต้องการข้อมูลไปใช้ในการทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาถึงทัศนคติและผลกระทบต่อการทำงานของเที่ยวกรุงเทพมหานคร
ชั้นในต่อชุมชนจากการสนับสนุนภาครัฐเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชนเขตพระนคร” อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยรัตนนคร สำนักวิทยบริการกรุงเทพมหานคร จึงเรียนมาเพื่อความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามชุดที่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ

() 15-20 ปี

() 21-25 ปี

() 26-30 ปี

() 31-35 ปี

() 36-40 ปี

() 41-45 ปี

() 46 ปี ขึ้นไป

() ...ไม่ระบุ

3. สถานภาพการสมรส

() โสด

() สมรส

() หย่าร้าง/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ประถมศึกษา

() ต่ำกว่าอนุปริญญา

() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโทหรือมากกว่า

5. ปัจจุบันประกอบอาชีพ

() นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

() ข้าราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน

() งานอิสระ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว

() แม่บ้าน/ข้าราชการบำนาญ ผู้สูงอายุ

() อื่นๆ..... (โปรดระบุ)

6. รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน

() น้อยกว่า 10,000 บาท

() 10,001 – 20,000 บาท

() 20,001-30,000 บาท

() 30,001 – 40,000 บาท

() 40,001 – 50,000 บาท

() 50,001 – 60,000 บาท

() 60,001 – 70,000 บาท

() 70,001 – 80,000 บาท

() 80,001 – 90,000 บาท

() 90,001 – 100,000 บาท

7. ลักษณะการท่องเที่ยวที่คุณชอบมากที่สุด

() การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

() การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

() การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ

() การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

() การท่องเที่ยวชมมรดกโลก 9 วัด

() การท่องเที่ยวตามเทศกาลประจำปี

() การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย

() การท่องเที่ยวแหล่งช้อปปิ้งชื่อดัง

8. ท่านเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครบ่อยครั้งเพียงใด

() เฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง

() มากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน

() 6 เดือน 1 ครั้ง

() ปีละ 1 ครั้ง

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ท่านนิยมเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครด้วยวิธีใดมากที่สุด

() รถโดยสารประจำทาง

() รถไฟฟ้ามหานคร/รถไฟฟ้าใต้ดิน

() รถแท็กซี่/รถสามล้อรับจ้าง

() รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

() เรือด่วนเจ้าพระยา

() รถยนต์ส่วนบุคคล

() ซีจียาน

() เดินเท้า

() แอร์พอร์ตลิงค์

() อื่นๆ..... (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2

2.1 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครส่งผลกับตัวท่านหรือ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานครอย่างไร โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ

การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครส่งผลเชิงบวก เชิงลบ ต่อตัวท่าน หรือ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างไร	มีผลกระทบ มากที่สุด (5)	มีผลกระทบ มาก (4)	มีผลกระทบ ปานกลาง (3)	มีผลกระทบ น้อย (2)	มีผลกระทบ น้อยที่สุด (1)
ด้านสภาพแวดล้อม					
1. การท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครทำให้เกิดขยายตัวของชาวกรุงเทพฯไม่เป็นระเบียบ เกิดการรุกร้ำพื้นที่ สาธารณประโยชน์					
2. ทำให้เกิดอาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น มีรูปแบบหลากหลาย ขาดความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีอายุเก่าแก่					
3. อาคารสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่บดบังทัศนียภาพ ทิวทัศน์ของกรุงเทพฯ ทำให้รู้สึกอึดอัด					
4. ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชาว กรุงเทพฯ					
5. ทำให้ระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ให้บริการชาวกรุงเทพฯ					
6. ทำให้ปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นและติดขัด การสัญจรไม่สะดวกสบาย					
7. ทำให้เกิดเสียงดัง ควัน เขม่า ฝุ่นละออง เกิดมลภาวะทางอากาศเพิ่มขึ้น					
8. ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น					
ด้านเศรษฐกิจ					
1. การท่องเที่ยวทำให้ชาวกรุงเทพฯมีรายได้เพิ่มขึ้น					
2. ทำให้มีเกิดการจ้างงานภายในกรุงเทพฯ มีการกระจายรายได้					
3. ทำให้ราคาที่ดิน หรือตึกแถว ราคาสูงขึ้น เกิดการเก็งกำไร					
4. มีการลงทุนเพิ่มขึ้นในเขตกรุงเทพฯ จากการท่องเที่ยวที่ขยายตัว					
5. การท่องเที่ยวทำให้ปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคของท่านปรับสูงขึ้น					
6. ชาวกรุงเทพฯ เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นในการลงทุนในกิจกรรมบริการการท่องเที่ยว					
7. การท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ทำให้เกิดทางเลือกในการประกอบอาชีพและการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ					
ด้านสังคม					
1. ทำให้เกิดการอพยพแรงงานจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ					
2. เกิดความแออัดจากการเพิ่มของผู้คนนักท่องเที่ยว					
3. ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในเขตกรุงเทพฯลดน้อยลง					
4. ทำให้ความมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันลดน้อยลง					

5. ทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมของชาวกรุงเทพฯ					
6. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจลดน้อยลง					
7. อาจเกิดปัญหายาเสพติด คนพเนจร ในเขตกรุงเทพฯ					
8. ความเจริญและการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาโลภเถื่อนทั้งเพศหญิงและเพศชาย					
วัฒนธรรม					
1. เกิดผลกระทบต่อดัชนีการดำเนินชีวิตของชาวกรุงเทพฯ					
2. เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมจากผู้มาเยือน					
3. ชาวกรุงเทพฯ หันไปบริโภคอาหารต่างชาติมากขึ้น					
4. การใช้ภาษาและ รูปแบบการแต่งกายชาวกรุงเทพฯ เปลี่ยนแปลงไปเพราะมีการรับวัฒนธรรมการแต่งกายจากผู้มาเยือนมากขึ้น					
5. การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง					
6. การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นน้อยลง					
7. การแต่งตัวของนักท่องเที่ยวทำให้ขัดต่อวัฒนธรรมของความเป็นไทย					
8. ประเพณีของไทยแต่เดิมมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบขั้นตอนและวิถีการปฏิบัติต่างไปจากอดีต					

2.2 **ทัศนคติของชาวกรุงเทพฯ ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครโดยหน่วยงานภาครัฐ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ**

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉยๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
1. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวช่วยพัฒนาความเจริญให้กับกรุงเทพมหานคร					
2. ท่านคิดว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ จะช่วยให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยดีขึ้น					
3. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์ “โครงการไทยเที่ยวไทย” ของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย					
4. ท่านเห็นด้วยกับโครงการ “เที่ยวกับ ชสมก. (องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ)”					
5. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์เทศกาลงานประเพณีที่จัดในกรุงเทพมหานคร					
6. ท่านเห็นด้วยกับการรณรงค์โครงการ “เมืองไทยใครๆ ก็รัก” โดยมีนักแสดงเป็นพรีเซ็นเตอร์					
7. กรุงเทพฯ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจมากมาย					
8. การเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ สะดวกสบาย สามารถเดินทางได้หลายวิธี					
9. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือและให้ข้อมูลเพียงพอ					
10. สถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ มีระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว					
11. การบริการของพ่อค้า แม่ค้าในแหล่งท่องเที่ยว					

เหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว					
12. มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกรุงเทพฯ อย่างเพียงพอและเหมาะสม					

2.3 พฤติกรรมในการมีส่วนร่วมต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในแต่ละข้อ

ลักษณะของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร	เคย	ไม่เคย
1. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
2. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
3. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครหรือไม่		
4. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด การกำจัดขยะตามบริเวณสถานที่แหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่		
5. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยร่วมกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
6. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
7. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่		
8. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
9. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวหรือไม่		
10. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีส่วนร่วมในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
11. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยมีความต้องการที่จะเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
12. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่ เช่น แผนการดำเนินงานการท่องเที่ยว		
13. เมื่อมีปัญหาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครที่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านและสมาชิกในครัวเรือน ท่านเคยได้เสนอแนวทางแก้ไขหรือไม่		
14. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือไม่		
15. ท่านเคยเข้า website http://www.bangkoktounst.com/ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหรือไม่		

ขอขอบพระคุณที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามนี้
ผู้วิจัย

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ – ชื่อสกุล	วาสนา วงษ์จรรพพงษ์
วัน เดือน ปี เกิด	30 กันยายน 2514
ที่อยู่ปัจจุบัน	58/1014 หมู่บ้านสินทวีวิลล่า ถนนพระราม 2 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150
ที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ฮัทชีสันเทคโนโลยีคอมมิวนิเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่าย Call Center
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2540	บริษัท อเมริกัน เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด 388 ชั้น 10 อาคารไอบีเอ็ม ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
พ.ศ. 2538	โรงแรม แชนกรีลา-กรุงเทพ 89 ซอยวัดสวนพลู ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	บธ.บ (การจัดการทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี